

Haáz Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára
Szekelyudvarhely

Wassinger Feri.

1773.

Non 6200

K. 52. III

B. 116

I. 1625

Ház Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára
Székelyudvarhely

Esztendőnk. In. Operum
VERBÖCZI ISTVAN

Törvény Könyvének

COMPEN-
DIUM A.

Melly közönséges Ma-
gyar-Versekre formáltat-
ván iratott, és ki-
adatott

HOMOROD SZ: PÁLI

N. FERENCZ által.

KOLOSVARATT.

Nyomt. AZ LENGYEL ANDRAS
őzvegénél, 1701-ben.

1988

Ennek az Mlós Sarosi
János br. al. Nagy ob-
bik Leányai Sargi Ju-
ditot vette volt Felesé-
gül élők It. Ajtai Co-
rei Jany de csak mes-
ket Eszterót élteték
Együtt, meghaltán az
Sárosi J. d. t.

S. D. K. S. K. in Censu
venit sub Rege Sáro-
si Sigei et
D. J. Joanne
Finta. 1806

Ad Illustrissimum
Dominum Heroëm,
DOMINUM
JOANNEM
SAROSI,

de Kis-Saros.

Excelsi Regii Gubernii
Transylvanici Consi-
liarium intimum, Ta-
bulæque ejusdem supremæ
Prothonotarium, &c. DO-
MINUM & PATRONUM su-
um humilimè colendum
humilima DEDICATIO.

Francisci de Homorod Sz. Pall.

A 2

DE-

DEDICATIO.

*Mint régen Athénas bölts Tanít-
ványokat.*

*Ugy két Küküllő-is nevelt jó Fiakat:
Bethlen, Haller, Horvát, Nemzetből
állókat;*

*'S Beszter Præcopita Neméből való-
kat.*

VERBÖCZI ISTVANT-is Küküllővármegye

Szülte Szókefalva és Adámos völgye;

Évé volt Sz: Márton, Borzás Májos hegye,

Desfalva, Kápolna, Dombó Pánád, 's Bénje,

Ollyan jeles Fiak ott meg-Saporodván,

Virágozott általok Hazánk, Isten után;

Télis mint egy Phœnix hamuból ujjaulván,

Kisküküllő mellett éjs most Szókefalván

SAROSI JANOS UR, a' ki Méltósággal,

Jó hírrel, és nével fényleß valósággal,

Es édes Hazánkknak egyenes Sántdékkal,

Terbes ügyeiben Solgálsz igazsággal;

Ki-is jó birt, 's nevet nem pénzrel Szerzettél,

Tízstet, 's Bótsülletet aranyon sem válttél;

Hanem

DEDICATIO.

Hanem Arsal's Mársal nagy érdemet nyertél

Solonhoz 's Catohoz hasonlatos lóttél.

Többet Hazájoknak ok sem Solgáltanak,

(:Solon Gráciának, és Cato Romának:)

Mint te vénségedig Erdély Országának;

Isten, 's az Igaság, bizonyosága annak.

Mert hogy munkaidat tégyem egy summában:

Tizennégyszer voltál követ más Országban,

Es Pogányok között Hazánkért fográgban,

Rab-vasat viseltél Constantinápolyban.

Melly követéségeddel Hazánkál jól tóttél,

Társárral, 's Vezérrel sokszor Sembe mentél

'S elméddel Barbáros népet hozzánk fűztél

Sok nyomorúságot érettünk szenvedtél.

Nagy elméd mindenkor 's Semed arra nézett:

Uradnak, 's Hazádnak mint használbastóbet

Szolgáltál egy nébän jó Fejedelmeket,

Kiknek-is érzerted kegyelmességeket.

Kiváltképpen mostan Coronás Urunknak,

Felséges LEOPOLD Tíásfár 's Királyunknak

Belső Tanácsa vagy Guberniumának,

Itéllő Mestere felső Táblájának.

Ollyatén, 's más egyéb nagy hivatalokban,

Fő Commissarius Erdély Országában

Vóltál, 's közöttünk vagy felső méltóságban,

Soha hasznos munkád meg nem tsókönt abban.

DEDICATIO.

No-bát Méltóságos Ur Hazánk reménye,
 A' kire bízottt Nemzetünk Törvénye,
 'S buzog benned Isten sok jótéteménye,
 Es rogyog Sívedben az Igasság fénye.
 Régi Collegádnak 's Prædecessorodnak
 Itéllő Mesternek VERBŐCZI ISTVANNAK,
 Könyvét mellyet régírt Magyar Országának
 Es maga nevezet volt Tripartitumnak.
 Ne bánd hogy summáit versekkel leirtam,
 Es Compendiumban magyarul formaltam,
 Mert azzal senkinek tudom nem ártottam:
 Sőt inkább' gyenge elméknék használtam.
 'S mivel ajándékot én másf nem adhattam,
 Mert Etes Királynál Colchusbánem voltam
 'Soñét aranygyapjat mint Jasó nem hoztam
 Hanem ezen munkát néked Dedicáltam.
 Mellyet-is víg szemmel kérlek hogy tekintsed,
 'S írásom bölts elméd barmattyaival hintsed,
 Kinyomtatására se kiméllyed kintsed:
 Sőt jó szándékomat pénzeddel segítsed.
 Hogy jótéteményed ezzel-is terjedggyen,
 'S az maradék nyelve róllal jót beszéllyen,
 Kiért az Isten-is míg élß meg-szentellyen,
 'S boltod után Lelked menybe vigye Amen.

Irtam Vizaknán 1698-ban.
 Mindszent Havának 1. napján.
 Applau-

APPLAUSUS.

Bölts munka VERBŐCZI, minden azt
 megvallya,
 A' ki azt olvasta, ditsiri, 's jóvallya,
 Dehogy némelly elme bőséget fokallya;
 Im Sz: Páli Ferencz kevésben foglallya.
 Ki tévén a' dolgot olly harmoniakkal,
 Hogy Orpheus sem élt lantban szebb notákkal
 Elhitetném azt én, Prokátor, 's Birákkal,
 Hogy értelme könyeb már ez Rhytmusokkal.
 Olly szépen 's olly éppen formalt-ki mind' szót,
 Mint az Esztergáros, mikor czifráz órsót,
 Jóbb hát néha egy gyöngy ki nyom tsak egy
 borsótt,
 Hogy sem nagy darab vas melly ponderat
 kő sóót.
 Vagyon e' kús könyvben fokféle tehetség,
 Rövidség, könnyűség, szóbeli ékecség,
 A' magyarázattal tókélletes épség,
 Summa: hogy; elménknék merő tsak segítség.
 Tarts bősűben tehát e' kitsin-könyvetskét,
 Melly tágas írásból formal kitsin Leczkét,
 A4 Mit

Haáz Rezső Múzeum Tüdoimányos Könyvtára Székelyudvarhely

A P P L A U S U S.

Mit emelnél akkor sülyos kötő fejszét?
 Mikor több haszonnal vihec kís szekerczét.
 Miként hogy ismerzik Oroszlán körméröl;
 Így Sz: Pállí Ferencz jeles elméjéről.
 Hol más ditsiretet vár nemességéről:
 Ott mar őtt befzéllek szép böltseségéről.
 Tudván hogy ágyból-is Nemesből született,
 Emlkezetit-is ősinck nem-le tótt.
 Dupplázza pedig az, Nemes nevezeter,
 Kit Tudomány's erköltsmint őt így vezetet.
 Kit talál nál kérlek mostan íly *virtus*ban;
 Ki a' *Decretumot* így szedgye *Rhythmus*ban,
 Ha százszor gázol-is egy egy *Titulus*ban,
 Még sem alkotná azt íly rendű *Situs*ban.
 Nem tsak én ditsirem: hanem a' munkája,
 Mint gyümöls-is magát ditsiri; nem fája,
 Az egész Törvénynek meg-van itt *formája*,
 Ezt tanúld: 's ezt olvasd: mert ez a' *Suñaja*.
 Mint hogy több nap vagy on tsak egy Esztendőbē;
 Mint mennyi *Titulus* c' kis Törvény könyvbē
 Ha minden nap egyet bé-vészsz az elmédben,
 Elő álhatz ofztán akar melly fő Pörben.

Apponebat GEORGIUS FEL-VINCZI,
 aggratulationis ergo.

Ad

Ad Invidum.

M Idön ez Seculum végképpen elmul-
 nék,
 Es az *Exer bét* száz egy hiján bételnék,
 'S az henyelés miatt hogy megne rest-
 ülnék
 Es attól elmém-is, megne rosdásodnék
 Fogtam ez munkához de nem olyan véggel:
 Hogy *favort* szerezzek mások előt evel,
 Hanem hogy c' könyvet ne *Momusi* szemel
 Olvasd, 's tanuld ebből a' Törvént jó
 kedvel.

Azért ha mi hibák lőttek szándékomban,
 'S fogyatkozás esett *cadentia*imban!
 Te mint *Aristarcus* vad huft az épp tagban
 Ne keress, se vadász gántstot írásimban.
 Hanem ha te a' *Fiszt*, 's Törvént jobban érted!
 Ird jobban; 's kedvemet nagyobra neveled;
 De ha *Zoilus* ként tsak korog a' béled
 'S ellenem bőfög szád! Szamár légyen
 neved,

A 5

ELSŐ

EL S Ö R E SZ.

I. TITULUS.

Hollos Mátyás halála után Regi-
mennel
Felséges László Király drága hirrel,
's nével,
Mikoron Panoniát vitézi erővel
Birná, és Vezérlene, 's Itélne Tör-
vénnyel.

Akkor Itéllő Mester vólt VERBŐCZI ISTVAN,
Ki a' *Tripartitumot* compilálta Budán,
Titulusokra két-sáz 's ötven-hatra osztván;
Szerzé; Rendelígy a' mint következnek irván.

II. TITULUS.

Pap, Ur, 's Nemes között van egyenlő Szabadság,
De meg-külömböztetik közöttök az Méltóság;
Papnak, 's Urnak, mert Dija sáz ghirákra felhág,
A' Nemesnek ötvenig rendelte az Ország.

III. TITULUS.

A' Királynak hatalom olyan adattatott:
Nemesítsen, 's *Virtussal* birja az Országot,
'S mint jó Király többítse a' Nemesi számot;
Nemesek-is válasszák ugy a' Királyokat.

IV. TITULUS.

A' Nemes Ember tagja a' Sz: Koronának,
 Másnak rajta hatalma nintsen tsak Királynak;
 Ha mit vitézségével berezhet magának!
 Abból ő szabadon *disponálhat* másnak.

V. TITULUS.

Nemes ékesiteik jóságos erköltsel,
 Urához 's hazájához illő vitézséggel;
 Ha kinek érdemére Király kegyelemmel
 Ad Teleket, vagy Falut! Nemes lézen evvel.

VI. TITULUS.

Valamelly Paraszt Embert czimeres *Stylussal*,
 A' Király megneimesit irott *Armalissal*,
 Ha jóságot nem ad-is ő a' mellet *Fussal*!
 Mindazáltal az élhet nemes *Titulus*sal.
 Kinek Királytól adva van *Donatioja*,
 Vagy a' leány negyedről *skal Divisioja*,
 Es a' hol kívántatik azt *produc*alhattya!
 Nemeségét azokkal megbizonyíthattya.
 Mert azok, nem másunnét, hanem azon jókból
 Származtak, 's találtattak *virtussal* lelt *jusból*;
 Az ingó és ingatlan pénzen vött marhákból,
 Rést véstnek a' Leányok, mint a' Fiak abból.

VII. TITULUS.

Nemes Atya, nemest nemz, nemtelen Anyától;
 Nemes Anya, Parasztot szűl Paraszt Atyától;
 De; ha Aßbony Fi-aggá tétetik Királytól!
 Annak Fia nemes leß, 's rést véssen jóságból.

VIII. TITULUS.

A' ki

A' ki valamelly semélyt fogadánd Fiának,
 'S *Consensust* nyert Királytól iktatással; annak
 Ellenmondói akkor, ha nem találtatnak!
 Azt bizonynyal mondhatod Nemes *Successornak*.

IX. TITULUS.

Nemesek szabadságát négy Résekre osztják:
 Nem tartoznak felelni, hogy ha nem *citalják*;
 őket Törvénytelenül mások sem bánthattják,
 Hanem ha vétek helyén tolvajságon kapják.
 A' Nemes jóságiban békével lakozik;
 Dézmát, Adot, és Vámot adni nem tartozik,
 Senki Solgálattyára sem köteleztetik;
 De hogy Hazája mellett vitézkedgyék illik:
 Sőt ha valamelly Király az egész nép ellen
Rabellál, 's törvénytelen *regnál* ő székiben!
 Annak ellene álhat *nota* nélkül minden;
 Ezeket András Király adta-nékik régen.

X. TITULUS.

Hogy ha élők rendiből valaki *decedál*,
 (: Az az, ha Ur, vagy pedig Nemes *deficiál* :)
 Annak ingó 's ingatlan jóva Királyra szűl;
 'S Király másnak adhattya; mert szabadságán ál.
 Ha *Successora* Urnak, 's Nemesnek olly nintsen,
 Kit *defectus*sa után jósága illeszen:
 Tehát elnem kötheti jóságát különben:
 Hanem ha a' Királytól *consensust* rá véssen.
 A' Papok jósági-is Királyra állanak;
 De Király nem adhattya azt *secularisnak*,
 Hanem a' megholt Papról, más Papra maradnak
 Mellyet *confirm*alni kell oßtán a' Királynak.

XI.

XI. TITULUS.

Ekklesiák *jussát*-is a' Királyok adgyák,
Mert annak *fundáloi* nem voltak a' Pápák;
Magyart keresztény hitben Királyok öltötták,
Azt, Sz: István Királynak munkái mutatták.

XII. TITULUS.

Mivel Papnak a' Jószág Királytól adatik,
'S Király *Donatioján* függ, és fundáltatik;
Ugy a' Pap is hűséggel Királyhoz tartozik;
'S külső béken törvent áll, jószágért ha perlik.

XIII. TITULUS.

A' kinek *Donatio*t hűséggel donálnak,
Ha pénztához nem adnak! mondatik ti táknak;
De, ha a' *Donatio* mellé pénzt ragaftnak!
Olyatén *Collatio*t, elegyesnek mondnak.
Melly jószágot a' Király másnak *defectusán*
Tálál, vagy pedig elnyért törvény Berént *Notán*!
Azt érdemes hívének eladhattyá méltán,
Valamint ő akarja, mert ál szabadságán.

XIV. TITULUS.

Lásd tizenhat Czikkelyit a' *Tripartitumban*,
Hitlenség *Notájának*, ezen *Titulusban*;
De ha lehet ne dudold magadnak magadban,
Mert miatta kellelten sétálhatz a' tántzban.
A' kik Király *Bemélye* ellen felindulnak,
Es fegyverrel élete után olálkodnak,
Házát megostromolván reája támadnak;
Vagy méreggel nékie éretőt tsinálnak.
Es mikoron valaki úgy el-bizza magát:
Hogy ő megháborította Ország állapotját.

Meg-

Megbántya mind a' Királyt, és mind a' Koronát!
Effélék *patratori*, érdemlenek *Notát*.
Visont azok, kik hamis levelet tsinálnak,
Es hamis pétséteket metztzenek, faragnak,
'S azokkal a' Törvényben élnie akarnak;
Avagy kik tudva áll pénzt vernek 's *usnálnak*.
Vér Attyosiakat-is, kik negyed íziglen,
Attyokat és Annyokat az igazság ellen,
Férj társát, 's Aßzony Férjét megölik büntelen;
Ezek mindnyájan esnek örök hitlenségben.
Ísmét negyed íziglen kik Attyokfiával
Vétkeznek, 's latorkodnak mustoha Annyokkal
Vagy fertelmes elhálást mivelnek másokkal!
Hitlenekké tétetnek örökké *Notával*.
Vagy a' kik tüzet vetnek, 's Vároft elégetnek;
Jószágot, falut, házat, tűzzel felperfelnék;
Es kik fosztó dulókat az Országba visznek;
Avagy hadat inditnak, pártolást mivelnek.
Es kik Király levelét felbonttyák saggattyák;
Tulajdon fáját Urak várait feladgyák;
Sőt őket elárulván Kastélyit megbsállják,
'S hatalommal megveszik, vagy pedig meglopják.
'S kik az Ország Birait, megölik vagy fogják,
Vagy azok Vitzéinek ha véreket onttyák;
Avagy őket megverik, sebhetik, tagollyák!
Azok az örök *Notát*, ő magokra huzzák.
Ísmét, kik pereffeket midőn *Ostávára*
Mennek rövid Törvényre, peres *Forumokra*,
Vagy Ország Gyűlésére, avagy Törvény napra
Indulnak és megölik! *Notát* mondnak arra.

Visont

Visont Király emberit a' kik megöletik;
 Avagy kik a' Káptalant akkor on megverik,
 Midőn Király levele mellet ki-küldetik!
Notát mondnak azokra; mert ahoz az illik.
 Vagy kiktévelygő's hamis Tudományt hirdetnek
 Kiket méltán neveznek Eretnekségeknak;
 Es kik semet kitolynak, 's tagokat metélnék,
 Hanem ha ők (*exceptò*) Bánok lejedenek.
 'S kik az Ország várait ellenségnek adgyák
 Fegyvert nekik szereznek, éléssel táplállyák,
 Pogánytól jött rabokat megfogják és fozttyák,
 Effélék *patratorit*, méltán meg-*Notazzák*.

XV. TITULUS.

Ingó, 's ingatlan jóva Latornak 's Tolvajnak!
 A' Királytól masoknak nem adattathatnak;
 Mert azok *Sententia* szerént ha meghalnak!
 Jószágok Gyermekeire, 's Nemzetségre bílnak.
 Ha pedig Király nekik olly kegyelmét adgya:
 Hogy *Gratiaja* által élteker meghadgya!
 Birótól 's Felpereftől, jószágát a' Fia,
 Vagy egyéb *Successor*a, közböttsel kiváltya.

XVI. TITULUS.

Nota, ebben külömböz a' *Capitalist*ól:
 Mert ha fő váltságot nyer vétkes a' Királytól!
 Bár eladva legyen-is jósága Birótól;
 De a' Fia köz-böttsel kiválthattya mástól.
 Sőt ha a' *Sententia* után kérelemmel,
 Vétkes megbékélhetik ő Felperefsévé!
 Tehát Király kegyelme ő iránta nem kell.
 'S az Birótól se féllyen hogy bántsa törvényel.
 De ha

De ha meg-*Not*azzatik a' vétkes *Not*aval,
 Haszontalan békéllik ő meg az *Act*orral;
 Mert jószágát nem nyeri mástól visssa aval,
 Hanem *Donatarius* bírja örök jussal.

XVII. TITULUS.

Leányokat *Jurist*ák mondgyák maradéknak,
 Mert Fiak örökösí tulajdon Attyoknak;
 Atyák 's Anyák pénzekkel miket *acquirálnak*!
 Azokban részek lében Fiú's Leány ágnak.
 Vagy a' kinek Díjából melly jószágot bírnak,
 Avagy Leány negyedről a' kik bármoztanak!
*Jurist*ák azokról-is ollyan törvényt tartnak:
 Hogy abból mind két ágnak egyenlő részdadnak
 Hogyha Király az Ábbsont Fiú ágnak írja,
 'S Levelében tétetik Fia és Leánya!
 Azon *jus*hoz mind két ág méltán kózit tartya:
 Sőt Annyok holta után egyaránt feloszttya.
 De ha tsak Fiú ágnak adgya Király a' *jus*!
 Tehát olly *jus*, nem illet soha leány *sexust*;
 Melly jószágba Ábbsonyó, hanem sül *masculust*
 Azon jószág viszontag illeti az *Fiscus*.
 Ha pénzekkel jószágot Atyafiak lelnék! (nek,
 ÁbbólNények, vagy Húgok semirébt nem ves-
 Sem abban örökösök soha nem lehetnek.
 Mert tsak Attyok és Annyok jóvában részesek.

XVIII. TITULUS.

Melly jószágot az Atyák fegyverekkel nyernek,
 'S jámbor szolgálatyokkal Királytól szereznek,
 Ha kérded Leány ágot miért nem illetnek?
 Azért, mert az Országért ők nem vitézkednek.

XIX. TITULUS.

Tudgyad hogy az ingó jók, kit Szülék kerestek,
Avagy a' melly jószágot ők pénzeken vettek,
Mivel azok, tsak ingó jóknak neveztetnek,
Mind Fiat, és mind Leányt egyaránt illetnek.

XX. TITULUS.

Valaki Törvény szerént ha meg-*Notat*tatik,
De jósága Királytól vissza adattatik;
Mivel uj *Donatio* abban vitettetik,
Kérddhedd ha leányok ebből Réseket vehetik.

Im erre én tenéked röviden felelek:

Király kegyelme által ha az Ok-levelek
Kikben a' Leány ágnak volt azelőtt részek
Ha ismét megújulnak! Leányok részt vesznek,
Király az ő levelét melly móddal irattya,
Es az új *Donatio*t melly semélynak adgya,
Ismét abban bé-irt *just* valakinek nyujtja!
Ki-ki az jószágot-is azon formán birja.

De kik Attyok *Notaja* előtt sülettetek!

Nem tétetnek *Notaval* ők hitetleneknek,
Azért magok Résekből semmit el sem vesznek,
Rést *gratia* nélkül-is ős jókból vehetnek.

XXI. TITULUS.

Ha szolgálattal 's pénzel jószág kerestetik!

Tehát abban a' Fiú *jussa* meg-tartatik;
Es olytén jószágok Leányt nem illetik,
Hanem a' Rést Leányok pénzből ki-vehetik.

De ha igen nagyra nőtt a' jószág summája,

Ugy hogy azon jószágot árra fellyúl müllyá!

Akkor tehát bőshez kell Fiaknak nyulnia,
'S a' Leánt közbőséssel kell *excontent*alnia. Ha

Ha jószágát Atyafi, Atyafinak adgya,

A' melly jószág: ezelőtt volt Fiak oszlója!
Olyan *jushoz*-is *jussát* Leány nem mondhattya,
Mert jószág leleménynek a' gyűkerét tartya.

XXII. TITULUS.

A' Magnak *defectusán* férfi mag mondatik;
Mert a' Leány mindenkor magzatnak tartatik
De ha Férfi 's Leány ág levélben iratik!
Akkor magnak mindenik *sexussa* értetik.

XXIII. TITULUS.

Ha Urnak-vagy Nemesnek, lében *defectus*a!
Succedál jószágokban a' Király *Fiscussa*;
Kinek idő múlással azokon *usussa*:
Száz-estendőig marad fenn a' Király *jussa*:

XXIV. TITULUS.

Király igazságának az méltán mondatik:
Melly titkon, 's nyilván mások jószágiba fekszik,
De jószág nevezetén Vár, Város értetik,
Falu, Mező, Telek, Föld, 's egyéb neveztetik.

XXV. TITULUS.

Ha valaki megkéri más ember Jószágát,
'S hamissan helyhezreti abban Uraságát!
Annak, kinek tsalárdúl megkérte volt *jussát*,
Le-kell tenni örökös *astimatio*ját.

Az-is akként bűnhődik hasonló birsággal,
Ki más *jussát* megkéri *Nora* binnél *fraussal*;
Mert ha *Notat* nem rakja reá valósággal!
Jószág örök bősűjén elmarad bizonyyal.

XXVI. TITULUS.

Jószágot, tudatlanul mások *defectusán*,

Kimegkér! A' nem marad ha nem birja méltán;
De ha, azt elfoglalván birja nem igazán!
Annak örök bősűjén elmarad a' Táblán.

XXVII. TITULUS.

Melly jószág pörben forog, vagy pörfolyást talál,
Ha annak *Possessora* elébb *deficiál*!
Tehát ollatén jószág a' Királyra nem áll,
Se hogy másnak adhasa, szabadságán nem áll,
De ha a' *Deficiens* elébb életében,
Uforásnak jószágát záloglotta pénzben!
Attól tehát azon *just* Király okvetetlen
Kiválthattya, ha pénztét letésti mind éppen.
A' ki *Deficientstől*, magának pört vésen!
Illik hogy ő perellyen *Vendens* seméllýében;
Da ha *Venditor* meghal míg pör vége lében;
Tehát ott az *Emptornak* kőd marad kezében.

XXVIII. TITULUS.

Ha tenéked a' Király jószágot ad ingyen,
Es valaki ellent mond iktatásod ellen;
De te *Contradictorral* *concordáls* fok pénzben,
Vehetneké ha kérde Leányok rést ebben?
Azt mondó: rést nem véstnek, mert ha jószág *jussá*
Nem semléli azt a' pénzt, kit te adtál arra;
Sőt jószág kereseti, nem tekint *ramusra*,
Hanem néz egyenesen (gyűkerére) *truncusra*.

XXIX. TITULUS.

A' kinek magva szakad valamelly jószágban,
'S nem tudatik *Successor* ha maradé abban!
Tehát azon jószágot adgyák *sequestrumban*
Nemes kézhez, melly lakik ott *Comitatusban*.
'S ad-

'S addig, míg megtudatik valóban kit illet,
Publicatio által kit *Director* tétet;
Mellyet tölle valaki vérségen el-nyerhet!
Törvény szerént, a' jószág ostan azé lehet;
Hogy ha pedig *succumbál*! a' Királyé lében;
Kit-is illik hogy pörrel Királytól keresen;
De abból a' Feleség 's leány ki nem mégyen,
Addig, míg *Dost* 's negyedét jószágból nem vésté.
Es Attya és házát-is Szűz leánya birja,
'S abból, míg Férjhez mégyen, senki ki nem zárja
Férjhez menvén negyedhez ostan kőzit tarttya,
Addig, míg azt *valorán* *Precedens* kiválttya.
Ha, Leány Pörhöz mégyen Bátya tanársából!
Tehát negyedét véstén Bátya jószágból;
De ha Bátyának lében nem akarattyából!
ötet pénzel tudgya - ki, *Quartalitiumból*.

XXX. TITULUS.

Mikor VERBÖCZI ISTVAN írta ez *Titulust*!
Akkor itt Erdélyben-is tartottak olly *usust*.
De lás *Approbatában* erről új *Processust*:
'S kövesd tés mindenekben azon *Articulust*.

XXXI. TITULUS.

Ha valaki pörben magadot avatod,
'S ellene Király *jussán* ügyedet fundálod,
Tehát *jussát*, peresed nem engedi látnod,
Hanem Király *jussán* kell peredet forgatnod.

XXXII. TITULUS.

Akarmi adományi legyenek Királynak!
Azokat estendeig bé-kell iktatniak;
B 3

Mellyet

Mellyet akarmi okon ha kik elhalsatnak!
Arról költ adományok, 's levelek meghalnak.

XXXIII. TITULUS.

Az Iktató 's Bé-vivó Királyi levelek,
Valamellyek *Cum Nossal* iratnak és kelnek!
Azokat Estendeig végben kell vinnie;
Mert ha nem *exequallyák*, mind semivé lesznek.
De melly Levél iratik *Dicitur Nobissal*,
Akár kínáló légyen az, 's akar Hivatal!
Tovább hatvan napoknál nem élhet azokkal;
Addig *exequatassad*, mert azután meghal.
A' melly Levélben pedig sügeestnek *Ostavat*!
Nyoltz nap előtt vidd véghez *Executioját*;
Mert azt ha elmulatod! nem veheted hasznát,
Azon *Ostavanak*-is bár ne várjad napját.

XXXIV. TITULUS.

Ha Király *Statutiot* irat *Diciture*!
Originallya nélkül, nem élhetz te azzal;
De ha a' *Statutiot* irattya *Cum Nossal*!
Nem sükség hogy ély pörben az *Original*!

XXXV. TITULUS.

Ha valaki *Consensust* Ok-levéltre véssen!
Tehát abban levelét bé-irassa éppen;
Mert külömben *Consensust* a' ki pörben visen!
Annak a' Biró előtt semmi haszna léssen.

XXXVI. TITULUS.

Nova Donatiokat, némellyek károkra
Leány ágnak, 's Véreknek *præjudiciumokra*,
Vagy más egyéb nagy tsalárd és fines okokra
Extrahalni szoktanak a' magok *jussokra*.

XXXVII. TITULUS.

Azt híják a' *Juristák* uj *Donationak*:
Mellyet első Levélre másodsor *donálnak*;
De ha Uraságában jól vóltál *jussodnak*!
Mond uj *Donatiokat confirmatió*nak.
Ha néked jó az első régi *Donatió*;
Tehát ugy kelhet arra jó *Conformatió*!
De ha erőtelen leß régi *collatió*,
*Invigoro*sa léssen *nova Statutió*.
Novum just miként vihesz saját jószágidban,
Avagy *Confirmatiót* mint berezz azokban!
Tehát annak formáját a' *Tripartitumban*
Ha keresed meg-leled ezen *Titulusban*.

XXXVIII. TITULUS.

Hogy Ok-levél nálad nints, azután velle élß;
Ha azon megesküöl! ott Vér-árulást téß;
Sőt ha ket ág *jussából* Leányt ki-rekesteß!
Bizonyoson azért-is te Vér-áruló leß.
Es ott a' hamis hitért reád Törvényt mondnak;
Vér-árulás 's hamis hit terhén *convincálnak*;
De ha meg nem esküde! ludasnak nem hinak,
Hanem tsak vér-árulás *pænáján* marasznak.

XXXIX. TITULUS.

Ez méltó büntetése a' Vér-árulónak:
Hogy ő minden jószágát elveszti magának;
Es örökös bõlgája leß Attyafiának,
Az kit ő tudhillik el-árult vólt annak.
Leánynak-is hasonló büntetése léssen,
A' ki nevet Királytól Fiú-ágra véssen,

A' végre: hogy más Leány-vérit Törvéntelem
 'S tsalárdul jószágából nyilván ki-rekelessen.
 Azért ha el-akarod kerülni *pœnáját*
 Hamis vér-árulásnak *condemnatioját*!
 Ne tagadd-meg Vérednek *Genealogiaját*,
 Se ne mond idegennek édes Atyádfiát.

XL. TITULUS.

Hallyátok Atyafiak! valahányon vagytok:
 Annyi részekre oszol jóvatok 's jószágtok;
 Kissebtekre áll a' Ház, hol lakott Atyátok;
 De mást, másutt a' közből ti-is tsinállyatok.
 Ha ott az Atyai ház-küvül más ház nintsen,
 Közönségesre illik Atyafi építsen;
 Es az Atyai házáért annyi részt el-vegyen
 Mint azon Atyai ház bõts szerént mit érjen.
 De ha ott más Telek nints, sem *pertinentia*,
 A' kire építhessen kissebbiknek Báltya!
 Akkor ötse Báltyával a' Házat meg osztja,
 Mert azt a' jó igazság és Törvény úgy tarttya.

XLI. TITULUS.

Ha pedig az Atyai Ház meg-bõtsültetik!
 Tehát abból egyenlõ részt véssen mindenik,
 Es kissebbik Atyafi által a' nagyobbik
 Pénzel igaz bõts szerént ki-fizettetik.
 De ha Leány ott kisseb, lében a' Fiúnál!
 Ezen Törvény nékie semmit sem *suffragál*;
 Mert Fiú méltósággal nagyobb a' Leánynál,
 'S ki-fizetvén a' Leányt, ő marad a' Háznál.

XLII. TITULUS.

Férjfi-

Férjfiakat illeti levelek tartása,
 'S mig Fi-ág lesß, nints ahhoz Leánynak olly *jussa*.
 Hogy az Ok-leveleket ő *conserv*ulhassa,
 Sem pedig a' Jószágot hogy oltalmazhassa.
 Hanem nagyobbik Férjfi Atyafi kezében
 Adatnak a' Levelek, ha nem lesß estelen;
 De ha nagyobb Fi, bolond, vagy tékozlólésben.
 Azokat a' kissebbik Fi véßi kezében.

XLIII. TITULUS.

Ha miket osztogatlan Atyafi *acquirál*!
 Abból osztozas előtt szabad ha *disponál*;
 De az osztozas napján *indivisusokkal*
 Egyaránt megoßt minden keresinényt azokkal.
 Miket az osztogatlan Fia *acquirálnak*!
 Osztozáskor ők a'val egyaránt osztoznak.
 Hasznos és kárt egymásnak semmit tel nem tudnak.
 Mert örökös Törvénye az, a' Magyaroknak.

XLIV. TITULUS.

Ha miket osztogatlan *acquirál*ß magadnak,
 'S azt oszlóra nem adod Atyádfiaidnak!
 ők-is abból a' miket kerestek 's találtak,
 Sem Atyád jóvaiból néked Rést nem adnak.

XLV. TITULUS.

Ha rendes *Divisiót* akarsz *celebrálni*!
 Tehát *Mandatum* által kell azt végben vinni,
 'S azon Vármegye Tisztit kell oda hivatni,
 Höl Atyádfiaival akarsz meg-osztozni.
 Ha pedig külön külömb Vármegyékben vannak
 Azon megoßlandó jók kikből Rést magadnak,

B s

Veani

Venni akars! ott tehát Rést addig nem adnak.
 Miglen nem viß Itélő-Mestert *Diviso*riának.
 Ha valamely Ok miatt *Diviso* után
 Valamellyik Atyafi uj osztózást kíván!
 Uj osztózást ő néki nem engednek nyilván
 Külömben, hanem hoßsu pör-folyásán 's úttján

XLVI. TITULUS.

Soha-is uj osztózást Vár-Atyafiaknak
 Törvény szerént a' Birák azokban sem hagynak;
 Melly jókat 's jószágokat Atyák *dividaltak*,
 Vagy kiket a' jobb Atyák régen fel-osztottak.
 Ha hatalmas Atyafi miket erőssakkal
 Elvéßen ő Véritől nyilván hatalommal!
 Tehát abban uj oßlást engednek olly okkal:
 Hogy az, keressé amazz *longus processussal*.
 Vérek között nints helye az üdö-múlásnak,
 Azon jókban, mellyeket ők ős *jussal* birnak;
 De az Hatalom iránt léßen helye annak;
 Azért addig leld úttját pörrel *patratumnak*.

XLVII. TITULUS.

Ha igaz Vérségedet valakihez mondod,
 'S hatvan Éstendők alatt meg-bizonyíthatod!
 Tehát meghólt Vérednek jóvához leß *jussod*,
 'S azon *just* Törvény szerént el-is foglalhatod.
 De az osztózás után melly jókat *acquirál*
 Atyád fia! te reád azon jószág nem áll;
 Hanem ha az *acquirens Fratered* *decedál*!
 Annak *acquisituma Fiscus*ra *redecál*.
 Testvér Atyafiak közt ha valamellyiknek,
 Király jószágot adand közzüllők edgyiknek!

Tehát

Tehát ahoz sem léßen közök a' többinek,
 Hanem *Fiscus* leß Ura *defectussán* ennek.

XLVIII. TITULUS.

Ha jószágot ad Király Férjnek 's Feleségnek
 Es halála történik valamellyik félnek!
 Addig azon jószágok *Fiscus*t nem illetnek,
 Mig nem leß *defectussa* másik *superstes*nek.
 Melly jószágokat Férjnek 's Feleségnek adnak;
 Azok a' Férfiakra egyenesen állnak;
 Es ha *Donatió*ban Leányt-is bé-irnak!
 A' Fiak *defectussán* Leányra maradnak.
 Férj 's Feleség valamelly jószágokat véßnek,
 'S levélben bé-iratik mind kettőnek nevek,
 Ha eggyike *decedál* e' két semélyeknek!
 A' vótt jószág arra áll, a' ki él közzüllek.

XLIX. TITULUS.

Ha te idegent fogadß vér Atyád fiának,
 'Sazonban Törvény szerént téged meg-*not*aznak
 Király *Gratia*jával nem használhatz annak,
 Mert az *Adoptivus*ra jóvaidd nem állnak.

L. TITULUS.

Ha bizonyos időben Atyafi hallgat,
 'S másik Atyafi, Leányt *Fiu-ágnak* irat,
 Es azon Leány meghal! tehát illy Ok alatt:
 A' *Fiscus* foglallya-el azon *bonumokat*.
 Oßlás után Atyafi valamit *acquirál*!
 Azon jószág Bátyára sem ótsére nem áll,
 Hanem azon jószágban ha ő *deficiál*!
 Abban Király *Fiscus*ra legottan *succedál*.

LI. Ti-

LI. TITULUS.

Míg a' Fiú megnőszik, 's Leány Férhez mégyen!
Addig édes Attyának hatalmában léssen;
Fiu-is ha Attyával meg-östözva nintsen!
Semmit mással nem köthet édes Attya ellen.

Ha éretlen idejű Fiu vét Attyának!

Szabadon megverheti testét Attya annak;

Attya magára vévén terhét ő Fiának!

El-kötheti jószágát helyes okkal másnak.

Attya, tulajdon Fiát akarattya ellen

Meg nem tartoztathattya, ha Fia el-mégyen;

Fiát, Attya ha avar ő léssen kételen!

Maga helyet zálogban hagyhattja tömlőztben.

Östozatlan Fiúnak hatalmában nintsen

Hogy Attya jószágából mit másnak köthessen,

De ha azon keresmény az Fiáé léssen!

ő abból szabadon *disponálhat* kün 's-ben.

LII. TITULUS.

Fiával hat Okokért Atya östozhatik:

Ha Attya kegyetlenül Fiától bántatik;

Ha Attyának élete ellen lefelkedik;

Ha Ok nélkül ellene jár és igyekezik.

Es ha Attyát nagy bűnnel Fia bé-vádollya,

Melly Királynak 's Orságnak nintsen ártalmára;

Ha Fiu rosz társaság közzé magát adgya;

Rabságból módgya lévén meg nem szabadittya.

LIII. TITULUS.

Fiúnak öt Okokért les *Divisioja*:

Hogy ha Atya, Fiának jóvát tékozollya;

Ha jó úton jóvára nints Fiának gondgya

Habüntelenül Attya, Fiát lanyargattya.

Es

Es ha házasságának Attya *contradicál*;

Ha gonosbra unbollya ugyan valósággal:

De Fiu nem östozik azon *bonumokkal*

Attyával, az mellyeket az Atya *acquirál*.

LIV. TITULUS.

Attyával édes Fia, akkor östozhatik?

A' mikor Törvény berént ő megházafodik;

Sőt az Annyától maradt jók-is őt illetik;

Mellytől édes Attyától el sem tiltathatik.

LV. TITULUS.

Fiak, az kik bolondok, kábák 's Estelenek!

Eletekig Attyoknak hatalmában léssnek;

Da ha árvaságra kél valamikor ügyek!

Akkor Atyafi léssen Tutorok nékiek.

LVI. TITULUS.

Fián, Atya hatalma illy okon meg-fzúnik:

Hogy ha halállal élők közzül el-költőzik;

Melly Attya halál által hogy ha el-aluszik!

Jobb-Attya hatalmában Fiu adattatik.

Es ha Attyát Törvénnyel méltán meg-*Notazzák*;

Fogva mint *Nororist*, *Nota* miat tarttyák,

Melly meg-irt okok miatt semmiképen Atyák

Fiakon hatalmokat tovább nem tarthattya.

Fogoly ellen nints helye az idő múlásnak,

Valamig a' fogságban az foglyok maradnak;

ők-is idő múlással ellenben másoknak

Addig míg rabok léssnek, nem *prescribálhatnak*.

LVII. TITULUS.

Pennáddal és kardoddal miket *acquirálhatz*,

'S miket *Contractus* által szerezhetz 's találhatz!

Olly

Olly ingó és ingatlan jókat másnak adhatsz,
Fiad 's Léányod között szabadon feloszthatz.

LVIII. TITULUS.

Attya, az ő jószágot Gyermeki károkra,
Bizonytalan ok alatt másnak nem hagyhatta;
Sem másoknak edgyik Vér, másik Vér kárára;
Östől maradt *bonumit* nem *conferálhatta*.

Sőt ha arról másokkal *Contraktizálna*-is,
Avagy új *Transaktiot* 's levelet írna-is,
Azon kötés levélnek hafzna nem lesz ugy-is,
Mert meg nem áll Törvényben olly *Fassionalis*.

LIX. TITULUS.

Ha tsak magánoson lesz a' Tereh fel-vétel!
Semmiképpen nem élhetz a' Törvényben evel;
De ha edgyütt vézfesz-fel terhet gyermekiddel
Meg-áll, ha meg-egyeztél a' több véreiddel.

Ha *Contraktusban* irod nevét Fiaidnak
Es terheket magadra fel vézfesz azoknak!
Meg-híhattya, ha vélik lenni azt károsnak:
Ha Dijad 's a' summát le-tészik *Emptornak*.

Sőt Fiaid ha holtod után *retraktálnak*!
Dijad le-tételivel másnak nem tartoznak;
Hanem köz-bóts le-tévén Fiaid *Emptornak*!
Mit eladtál, kiváltya közbótsstel magoknak.

Akkor léfzen szükséges az tereh fel-vétel:
Mikoron azt másképpen nem kerülhered-el;
Ha rab vagy, 's *Gratiája* alatt másnak fekszel;
Illy okokért osztatlan jószágot adhatz-el.

Mert a' Király kegyelme vétkefnek ugy hafznál
Hogy ha esztendő alatt *Altoral* *concordál*;

De ha

De ha meg nem békélik addig az *Altoral*!
A' Királynak kegyelme néki nem *suffragál*.

LX. TITULUS.

Ha másnak jószágodat el-akarod adni,
Tartozol Véreidet aval meg-kinálni;
Mert ha meg nem kinálod! Azt Atyádfiai
's *Propinquusid* közbótsstel fogják kiváltani.

De ha jószágot el-adsz magad rabságodért,
Es fogságod idején fejed váltságáért!
Szabadon el-adhatod azt ollyan okokért,
Ha pénzt Atyádfiai nem adnak *jussodért*.

Mert jószág vételével ha meg-kinálatnak,
De pénzt Atyádfiai tenéked nem adnak!
Azt summában adhatod szabadon másoknak;
Mellyet osztán közbótsstel ők ki né válthatnak

Ha pedig azt akarnák Vérek *redimálni*!
Capitalis summát kell jószágért le-tenni,
's nem zálogrólirt pörrel kell *Emptort* keresni,
Hanem hoszfú pör úttyan kellett el-nyerni.

Jószágodat másoknak mint add-el közbótsstel!
Lásd-meg a' *Decretumot*, 's ott olvásd-meg rédel
En nem irtam azokat számadra ide-fel,
Mert mostani időben ritkán élünk evel.

A' melly jók és jószágok Léányt nem illetnek!
Abban néki része nints, mint az idegennek
De ők Atyafisághoz mivel hogy közelbek
Jószág váltásához-is ők közelbek léfznek.

Fiak, Léányok 's Vérek ha nem találthatnak!
Annak meg-váltásához *jussa* van szomszédnak;
Mert ahoz méltósága jobb az *vicinusnak*,
Mint fema' távulllévő *extraneusoknak*. Ha

Ha az Atya esendik nagy nyomorúságban,
Rabbá télik Tömlöczben, feje váltságában,
Jószágát eladhattya olyan *casus*okban
Fiak, Vére, tilalma nem használhat abban.
Szomszéd, ha olly jószágot akar *redimálni*,
A' mellyben *Successor* nints kit fogna illetni!
Jószágért *Capitalis* summát kell le-tenni,
Es nem köz-bótsú által kell azt *redimálni*.

LXI. TITULUS.

Vér, másik Atyafival hogy ha osztozatlan,
'S terhet magára veszen jószágot el-adván!
Azon *just* a' másik Vér pörrel egy *Oktavan*
Pénz nélkül vizsgálja nyeri ő magának ottan.
'S *Venditor* részit, Vérnek bóttsel le-kell tenni,
Emptor *venditor*nak-is illik *contentálni*;
De *Venditor* jóvából ha ki nem fog-telni!
*Emptor*nak, 's *venditor*nak a' kárt el-kel tenni.
Atya ha ő jószágát, Fia kedve ellen,
Ok nélkül másnak adgya Zálogbá 's örökben!
Azt ha Fia meg-hija! az ő részét ingyen,
'S Atya részét köz-bóttsel veheti kezében.

LXII. TITULUS.

Atyafia kötését, a' ki meg nem hja,
Es Atya *Fassioját* *usu* *roborallja*,
'S mind kettőt halgattással hogy ha elmúlattya
Bár örökké halgasson; a' Törvény azt tarttya.

LXIII. TITULUS.

Höl edgyik Atyafiról, száll a' *jus* másakra!
Ott iktatás *Consensus* nem kell *Fassiora*,

De

De ha a' *Defunctus*nak Atyafia nintsen!
Tehát az *Adoptivus* *succedál* helyében;
Ki-is mintegy Atyafi bintén azonképpen
öket *procurálni* tartozik mindenben.

LXVIII. TITULUS.

Ha valaki jószágod elvébi erővel!
Tehát azt estendeig üzd-ki rés-is törrel;
De ha az egy Estendőt ott el-tölt békével
Tés azon *Violentus* keresed törvénnyel.
Ki-is fején 's jószágán ha pörrel keresed,
El-marad mint hatalmas bizonylyal ellened,
'S jószágodat-is mellyet el-foglalt volt tölled!
ő tölle Törvény úttján akkor vissza nyered.

LXIX. TITULUS.

A' kik kérés levélben *Nullum just* bé-tesnek!
Soha azon józágnak Birói nem lesznek;
Sem ök, sem maradékjok abból részt né vesznek
Hanem örökké abban lesznek idegenek.
A' kik pengig nem irtak *Nullum just* levélben!
Tehát bár el-adták-is jószágokat pénzen
*Emptor*nak örökösön, vagy igaz tserében
De annak *defunctus*sán rájok áll ismétlen.

LXX. TITULUS.

Minden józágos Ember igaz tserét tehet,
Es jószágot rendesen 's hasznoson tserélhet;
Mellyet Vér és *Successor* 's Fiú sem ellenzhet;
De ha ellenzenék-is! tseré végben mehet.
Ha a' tserélt józágból a' *Hares* *decedál*!
Tehát azon józágba a' *Successor* bé-áll;

C

Mivel

Mivel a' melly jószágot el-tserélt vólt, avar
Jussát ki-nem rekesti a' *Contambiummal*.

LXXI. TITULUS.

Ha pedig az Atyafi véfi azt ezében:

Hogy álnokság 's ravalzság vagyona' tserében!
 Tehát azon *Possessor* egy *Octavius Széken*
 Meg-nyeri, és köz-bótsátsal véfi azt kezében.

LXXII. TITULUS.

Hogyha te valakivel jószágot tseréltél,

'S mit Tserében el-vóttél, avar tudva éltél!
 Nem *retract*álhatod azt semmi bíni pörrel,
 Hanem meg-kell örökké nyugodnod tserével.

LXXIII. TITULUS.

Ha tseréltél, 's tseréhez te summát töldöttál!

Tserélt jószág ugyan csak a' Fiadra áll;
 De tseréhez melly summát adtál 's ragasztottál!
 Azon summa Fiadra és Leányodra áll.

LXXIV. TITULUS.

A' *Juristák* nevezik azt *cautionak*

Mellyet más nével hinak ok *Eviotionak*;
 Kit a' Tsere levélben azért *inferálnak*;
 Hogy a' tserés semélyek egymást óltalmaznak.

Mertha az el-tserélt jók pörrel el-nyeretnek!
 Illik, hogy a' tserélt jót vissza add más félnek,
 Mert ha vissza nem adod szörin Tserélőnek!
 Akkor Birák jóvadból hasonlót el-vešnek.

Es a' káros Tserésnek azt adgyák kezében
 Hogyha te *Eviotion* irtál vólt Levélben;
 Deha te *Eviotion* nem fogadtál ebben!
 Ment lébeš, és perefed csak a' kárral léfzen.

LXXV.

LXXV. TITULUS.

Nem egy az *Impetitor* a' *Violentussal*;

Mert Az Törvény šerént jár, 's Amaz erőšak-
 Tartozól *Impetitor* ellen *Eviotion*val; (kal,
 De *Violentus* ellen nem tartozól avar.

Más ellen *Eviotion*ot, miként végy magadra
 Es mint vífelheš gondot azon *processus*ra!
 Itt téged igazítlak a' *Tripartitumra*
 Es az *Approbatában* arról irt *locus*ra.

LXXVI. TITULUS.

Ha, te *rata portet* el-adcz valakinek,

Es attól, mások abból Réšt pörrel el-nyernek,
 Ha magadra nem vótted terhét azon réšnek!
 El-kell tűrni abbéli kárát a' vévőnek.

Ha kinek Falut el-adcz ahoz tartozókkal,
 'S más annak határából a' mi réšt el-foglal!
 Nem tartozól *Emptornak* lenni óltalomma,
 Annál inkább nékie femmi *contentummal*.

De ha azon Falunak bé-irtat határit,
 'S šóról šóra levélben jegyeztett *metait*,
 Es *Emptornak* fel-vótted *Eviotion* rendit!
 Akkor meg-kell fizetned ő *pratensoit*.

LXXVII. TITULUS.

Eviotion magadra vévén ha mit el-adcz!

Arról azon *Emptorral* te pört nem indíthattz;
 Hanem miket el-adtál, azoktól el-maradtz;
 Jóbb azért ha *Emptor*nak eziránt békét hadtz.

LXXVIII. TITULUS.

Király mit *apprehendál*, vagy mikhez *pratendál*!
 Abban száz-estendőig időmulás durál;

C2

De az

De a' Pap nyegven egész estendőket bámlál,
'S harminczkét estendőig a' Nemes *prescribál*
üdömülés Városi *Civisek jussában*

Tart tizenkét estendőt *complementumában*;

A' Törvény harminczkettőt foglal hatalmában,
Addig kezd, mert azután meg-hal ő magában.

De egy Nemzetből álló Véreknek *jussában*,

Dós meg-fizetésében, 's *Quartalitiunban*,

Határ igazításban és zálogos *jusban*!

A' Törvény időmúlást nem szabott azokban.

LXXIX. TITULUS.

üdömülés nem lében azoknak dolgokban,

Kik fogságban tartatnak idegen Országban,

'S vannak Török Tatárnak nehéz igájokban,

Vagy más hitetleneknek kemény rabságokban.

Edes Atya Királytól ha bámkivetésben

Küldetik, és Fia-is ő velle el-megyen!

Semmit időmúlással el-nem veszt Törvényben;

Mertha meg-jő, jószágát veheti kezében.

Illyetén időmúlást *Protestatioval*,

Pör indítás nélkül-is csak egy tilalommal

Elűzhettz, és semmivé tehetz te bizonynal

'S peredet el-kezdheted az *adversa parsal*.

LXXX. TITULUS.

Jót, 's jószágot zálogban veszedelmes birni,

Es arról csak miket-is isonyatos irni;

Deha Császári Törvény azt bé-hagyta jöni!

Az Ország-is úgy kezdte azont *usnálni*.

LXXXI. TITULUS.

A' zálogban adó-fél adgya-el jószágát;

De a'

De a' zálogban vévő veszi annak hasznát;
Miként ne légyen vétek birni mások *jussát*!
Nézd-meg a' *Decretumnak* ezen *Titulusát*.

LXXXII. TITULUS.

A' Zálagos jószágban nem foly időmúlás,

Ha abban száz estendőt eltöl-is Uforás,

Mellyet azon vérségből-álló *Posteritas*

Mindenkor sabadoson kiválthat; de nem más.

Hogha te jószágodat Uforásnak adod,

'S azonközben történik tenéked halálad!

Mind Fiad, Unokád, Véred, *Succesorod*,

Pénzel azt ki-válthatják, 's mind pedig Leányod

Ha Uforásnak adod *jussodat* szállagban,

'S Uforás Király *jussát* belé viszi abban;

ő azzal-is nem lehet örökös a' *jusban*,

Mertha pénzét le-tésed, ő attól el-koppan.

Jószágodat Uforás ha zálogban birja,

Es abban Király *jussát* ujjolag avattya!

Azt méltán kétszin-alatt sóha nem tarthattya;

De Fiad, *Succesorod* tőlle kiválthattya.

'S ott más *jus*, ha *pretendál* Uforás magának!

Uraságán kívül kell lenni a' józágnak;

'S abban úgy kell perelni *jussát* *Possessor*nak,

Mint mások, más jószágért perelni szoktanak.

Mett senki kétfzin-alatt jószágot nem birhat,

(Egyersmind örökösön 's zálogbá nem tarthat)

Mert, ki zálagos *jusról*, örökös *jus*t irát!

Annak zálagos *jussa* mindörökké hallgat.

LXXXIII. TITULUS.

Jószágot köz-bóts felett hogy ne adhas másnak,

C 3

Es azt

Es azt mint *redimálhasd* ismétlen magadnak:
Nézd ezen *Titulus*sát a' *Tripáritum*nak;
Fellyeb erről *ſollattam*, keressd-fel magadnak.

LXXXIV. TITULUS.

Határ igazításban időmúlás nintsen;
Királyok határokat határozták régen;
Es hogy nevek maradgyon jó emlékezetben:
Papnak, Urnak, 's Nemesnek adták kegyelmessé

LXXXV. TITULUS.

Falu telepítésben, 's halmok hányásiban,
'S azok el-oftásiban 's el-hasításiban,
Mint-nem foly időmúlás olyan *processus*ban,
*Decretum*ban meg-leled ezen *Titulus*ban;

LXXXVI. TITULUS.

Olly *Metalis* levél jó, 's marad *vigor*ában:
Mellynek vóltál *reale Dominium*ában;
Ha *reambulator* celebrálſ Határban!
Azt *usuſ*sal roboráld 's úgy maradtz-meg abban.

*Metalis*ok, kik Ország Biráitól kelnek
'S kétfél akarattýából Törvény ſerént leſnek,
Avagy a' kik alkalom által végben mennek:
Azoknak mind örökké meg-marad erejek.

Király és *Palatinus* emberei által
Jelen lévén *Vicinus Conterraneus*sal;
Ha úgy járſ és *peragálſ* határt *Metalis*sal!
Meg-áll, ha nem-ellenzik *Contradictio*val.

Ha *curſus*i, 's hányási *erigált* *Metak*nak,
Írás által levélben ki-lejezve vannak,
Es birodalmában-is vóltál te azoknak!
Ollýat-én *Metalis*ok mindenkor meg-álnak.

LXXXVII. TITULUS.

Ha viznek árradása, 's folyása történik,
'S víztől mi réſ földedből ha el-ſakaſtatik!
Azon Réſt mások tölled ott el-nem vehetik,
Mert viz-folyás *Metak*nak akkor nem tartatik.
Ha pedig a' haſnos Viz el-hagyván folyását
'S másoknak határára *deriválly*a úttýát!
Ugy ſem valhatod annak Törvény ſerént kárát
Mert birhatod *Hidad*nak és *Malmod*nak haſnát
Gátot 's tóltéſt-is ſabad néked tſináltatnod,
Hogy aval magad földét te meg-óltalmazd,
De más földét nem ſabad aval el-foglalnad;
Annál inkább ſomſédnak kárát munkálodnod.
Nékem-is ha olly Vizen leſſen az én *Malmom*,
Mellynek az egyik martját birja a' ſomſédom:
Gátomat ſabadon ahoz ragaſthatom;
De aval az ő *jussát* el-nem foglalhatom.

LXXXVIII. TITULUS.

Vérek, Leány negyedek, Aſſonynak, 's Leánynak
Attyok és jóſágából Törvény ſerént adnak;
Mellyet-is örökösön Leányok nem birnak,
Mert nekik, annak bősit letéſik a' Fiak.

LXXXIX. TITULUS.

Leányidat ſámſerént ha leſnek-is tizen!
Tsak egy Leány negyeddél *contentally*ad ſépé;
De ne add a' negyedet tsak egyiknek éppen,
Mert ők oftán negyedet kérnek külön külön.
Az Atya és jóſágát négy Réſzekre oſztýta,
Melly Réſzek negyedikét Leányának adgya;

De azon Rést a' Fia közbötstsel ki-válttya,
Es bõts által a' Leányt pénzel *content* állja.

XC. TITULUS.

Pör nélkül ha Negyedet adcz egyik Hugodnak!
Az más Leány pörbe fog, 's látója les, annak
Ha vané jószágodban *jussa* Leány-ágnak,
A' mellyből te rést adtál a' másik Leánynak.

XCI. TITULUS.

A' hajadon Leányok vallást nem tehetnek,
Oltalmi, 's *Curatori* másnak nem lehetnek,
Sem pedig Tutorságót ők nem viselhetnek,
Mert ők elméjek berént gyengék, 's erőtlenek.

XCII. TITULUS.

A' hajadon Leányok Attyoknak házában
Miként maradhasanak 's *Quartalicium*ban
Hogyhogy *Succedáljanak!* nézd-meg irásomban
A' huszonkilentzedik felső *Titulus*ban.

XCIII. TITULUS.

Az Aßßonynak bizonyos jutalma, Jegy-ruha;
Mellyet, hogy ő velle hál, ad néki az Ura;
Többre mégyen Ur Aszszony *Dossának valora*,
Mint közönséges Nemes Aszszony jegy-ruhája.
Zászlós Ur Aßßony *Dossa* négyfáz forintokkal.
Es a' Nemes Aszszonyé ötven aranyokkal.
Réß-berént folyó pénzel, réß-berént marhával,
Fizettetik-meg Férje *Successori* által.
Hogyha Férj meg-maradánd és az Aßßony meghal!
Tehát *Dossa* Fiára és Leányára száll,
Vagy azokra száll kiknek életében *Tesztál*,
Ott tsak azok ostoßnak az Aßßony *Dossával*.
A' Pa-

A' *Parafernum* pedig olly ajándék marha
Mellyet ad az Aßßonynak Mátkája vagy Bártja,
Ajándékba mikor van menyegzője napja
Ki-is, mint a' jegy-ruha, néki olly fájattya.

XCIV. TITULUS.

De kik nevezteffenek itt Zászlós Uraknak!
Nézd ezen *Titulussát* a' *Tripártitum*nak;
Azon Uraktól maradt árva *relict*aknak,
Kiket azon dolog néz *Dóst* száz Girát adnak.

XCV. TITULUS.

Kéß pénzel és marhával *Dossát Relict*ának
Fizetik-meg kiket néz azon Atyafiak;
De ollyaknak kell lenni azon réß marháknak,
Mellyeket a' vásáron könnyen el-adhatnak.

XCVI. TITULUS.

Első Férjtől *Relicta*, *Dóst* egészbet veszen,
Es második Urától *Dossa* tsak fél leszen,
Harmadßor, annál kevesb ha ő férhez mégyen
'S végre *Dóst*, egypár *satjántszimát* adnak jegj-

XCVII. TITULUS. (ben.

Jegy-ruháját 's negyedétegyßersmind Anyámnak
Együtt nem kereshetem Jóbb és Sép Anyámnak
Mert ha negyedét kérem az édes Anyámnak!
Akkoron kell keresnem *Dossát* Sép Anyámnak.

XCVIII. TITULUS.

Minden ingó *bonumi* Nemes *Personak*nak
*Teszt*alatlan és gyermeknélkül kik meg-halnak!
Valami jók tudnillik azoktól maradnak:
özvegy Feleségekre egyenesen sálnak.

A' *Relicta*, míg nevét Férjének viseli,
 'S máshoz férhez-menéssel ő magát nem köti!
 Addig Férje *jursából* a' *Relictát* senki
 Ha *Dossát* le-tési is, ki-nem rekestheti.
 Ha pedig a' *Relicta* máshoz férhez mégyen!
 Az illik: Hogy *Successor Dost* néki le-tégyen;
 Kinek-is ha le-tési *Dossát* mind egészzen!
 Kételen les jószágból ő-is hogy ki-mennyen.
 Ha *Defunctus* jószága annyira *abundál*:
 Hogy jószága több marad ötven-ház jobbágy nál!
 Ötven jobbágy *Dossában* ez *Relictára* áll;
 De *Successor* el-vésti, mit többet ott talál.
 Ha csak egy volt Castéllja 's Vára *Defunctusnak*!
 Tehát birni nem hadgyák azt a' *Relictának*;
 Hanem más Udvarházat néki *deputálnak*,
 Mellyben lakják, míg nevét viseli Urának.
 Ha pedig sok Várai maradnak Urátúl!
 Akkor adnak néki-is egy Varat lakojúl;
 Mellyben míg férhez mégyen lakhatik boldogúl
 De ha férhez ő mégyen! másra áll azontúl.

XCIX. TITULUS.

Ha pedig önnön maga a' Nemes meg-halánd
 Addig, míg gyermeki közt jószágot megoftánd!
 'S maga után özvegyet, Fiat, 's Leányt hagjánd!
 Tehát azok ofztyák-fel, valami maradánd.
 Mikor *Relicta*, 's Fiu, és Leány ofztoznak!
 Akkor annyi részt vésnek a' mennyin ők vaának
 De özvegy jobb köntösét, 's hintóját Urának,
 Es bekérés lóvait vészi ő magának.
 Mikor pedig olly Fiak, 's Leányok ofztoznak,
 Kik

Kik addig ofztozatlan Atyafiak voltak!
 Akkor Fiu részen kül foglallya magának
 Attya legyvereit, kikből részt néád Leánynak.
 De melly Fiak, ofztozás előtt meg-ofztoztak,
 'Smelly Leányok rend-berént kiházosttattak!
 Tehát azon ofzláskor ők nem ofztozhatnak
 Az ingó jókkal, mellyek Attyoktól maradtak.

C. TITULUS.

A' melly *Parafernumot* hozott a' *Relicta*!
 Réfzi felett el-vésti, mert az, ő sajáttya,
 Törvény berént-is másnak senkinek sem adgya,
 Hanem azt, mint a' *Dost*, magáénak tartja.
 Sőt ha ő Mátkaságban *testalatlan* meg-hal!
 Vérei és Szülei ofztoznak-fel azzal;
 Mátká, ha egyben nem két az ő mátkájával!
 Soha nem ofstózzhatik a' *Parafernummal*.
 De ha egyben házassúl mátká mátkájával
 'S házasságban Afzszonyúl *Testalatlan* meg-hal,
 Es gyermeke sem marad, ki-ofztozzék azzal!
 Azt, tehát hűtös Férje vészi-el olly okkal.

CI. TITULUS.

Ha olly ménesse marad a' meg-holt Nemesnek,
 Mellyet Feleségével ők edgyütt gyűjtöttek,
 Es abban ötven Lovak sám berént nem lésnek!
 Azok egyenlőképpen meg-ofzlanak közték.
 De ha azon ménesben több lesz ötven lónál
 Kikről-is nem *Testalt* volt! Fiai azzokkal
 Ugy ofstoznak valamint oftól maradt jókkal;
Dost, 's negyedet fizetnek ők azon marhákkal.

CII. TITULUS.

Ha Férj a' Feleséggel jószágot kereste, 'S la-

'S levélben Felesége nevét bé-nem tőtte;
 Abban Feleségének, nem lesz semmi része,
 Hanem a' Gyermekeire száll, vagy Véreire.
 De ha Feleségének akar kedveskedni,
 'S kívánnya, hogy jószágban tése légyen néki!
 Tehát levélben nevét belé kell iratni,
 'S úgy *Succedál* jószágban; kívülle nem senki.
 Valamiket kerestett Férj zálogos *jussal*,
 'S akár mint kereste-is azon *Titulus*sal!
 Felesége 's Gyermeke mint egyéb ingókkal
 A' mint osztolni szoktak, osztotnak azokkal.

CIII. TITULUS.

Hogyha a' Férj jószágát el-zálogosította
 'S azonközben ő néki történik halála!
 Tehát azon jószágot, a' ki akkor bírja:
Dóssát azon meg-vézi a' Férj *Relictája*.
 'S ha ki azon jószágot azután ki-váltja!
 Illik hogy az Ufórást a'val meg-kinállya.
 Es a' ki-váltás napján, ki azon *juss* bírja,
 Annak a' *Dóss*at ujjolag *Redemptor* meg-adgya.

CIV. TITULUS.

Ha ki jóvát 's jószágát *per notam* el-veszti,
 Vagy egyéb *Scelussáért* fejét veszik néki!
 Annak *juss*át azután, ki azt fogja bírni,
Dóssát attól *Relicta* méltán meg-kérheti.

CV. TITULUS.

Feleség tisztességét, hogyha félre téfzi,
 'S Parázna-ság vétkében önne magát ejti
 'S Férje tőlle el-válik! *Dóssát* ő el-veszti;
 De a' *Parafernumot* ugyan csak el-vísi.

Ha

Ha pedig Férje tudva ötét víszíza vézi
Dóssát-is Felesége Férjétől meg-nyeri;
 'S többször-is ha olyatén kurvaságban leli!
 Hogy vétkét eltúrte vőlt, meg-nem büntetheti

CVI. TITULUS.

Ha két Vérek tudatlan házafódnak egyben,
 Es azoknak gyermekek Házafőségben lészen!
 Ők bár el-vállyanak-is azután Pap széken,
 Jószágból mindazáltal gyermekek rést véssen.
 Sőt *Dóssát*-is Feleség, Férjétől meg-nyeri,
 A' *Parafernumot*-is szabadon el-vézi;
 De ha tudva Házasul így egyben valaki!
 Tehát azok Gyermekeit, jószág nem illeti;
 Hanem vérek osztotnak-meg azon jószággal
 Avagy más *Successorok* az Atyafiakkal;
 Sőt ha azon Gyermekeket Pápa hatalmával
 Abban *legitimálná*, sem használna a'val.
 Mert abban vagy Attyafi, vagy *Fiscus succedál*,
 Es onnét jegy-ruha-is Feleségre nem áll;
 Ott Feleség nem marad más egyéb haszonnál,
 Hanem tulajdon csak az egy *Parafernummal*.

CVII. TITULUS.

Két Vérek házafósága, abból jól meg-tettzik;
 Vérek *Successoroktól*, ha a' meg-tiltatik,
 'S a' dolog valósággal köztők meg-tudatik,
 Ki-is negyediziglen Törvény ellen esik.

CVIII. TITULUS.

Vérek egyben kelések közt a' tudatlanság
 Szerzi, hogy Gyermekeket illesse a' jószág;
 De ha Vérek közt tudva lesz azon Házafóság!
 Jószágban nem osztotzik, sem Fi sem Leány-ág.

Kiket még a' Pápa-is *legitimalással*,
Sem pedig a' Király-is *confirmatioval*,
Igaz *SUCCESSOROKKÁ* nem teszen bizonynal,
Hané vagy VÉR, vagy *FISCUS* ostoznak jóvakkal

CIX. TITULUS.

Dóssát Urának Afzszony úgy *relaxálhattya*:
Ha jószágát többíti, 's arra pénzt adgya,
Betegségében ötet ha orvosoltattya,
Es *Testamentum* által ha Férjének hadgya.

CX. TITULUS.

Férj, 's Afzszony mit keresnek ha kötik egymásnak
Meg-áll, ha a' Véreknek nem *prajudicialnak*;
De *Simplex Fessioja* Urához Afzszonynak
Meg-nem áll, ha kárára van Attyafiaknak.
Ha pénzt Férje házához Felesége vífzen,
'S arany, ezüst, marhákat bőven ad kezében,
Kikkel Ura magának kún'sben hasznót téfzen
Meg-áll, ha a' Véreknek kárára nem léfzen.

CXI. TITULUS.

A' Férfi hufzonnégynben, 's Leány tizenhatban
Er annyi esztendőkre *perfecta atasban*;
Férfi, 's Leány tizenkét esztendő korokban
*Procurator*t valhatnak minden *causakban*.
Ezüstről és Aranyról, 's pénzről a' Férfiak,
Tizennyóltz esztendőket érvén *contrabálnak*;
Es tizennyóltz esztendő korokban Leányak,
A' meg-írt *bonumokról* ők *fateálhatnak*.
De a' Fiak hufzonnégyn esztendő korokban,
Disponálnak és kötnek mással minden *jusban*;
A' Le-

A' Leányok tizenhat esztendő forgásban
Contrabálhatnak ők-is a' Negyedben 's Dóssban.
Mindazáltal Leányok illy okon vallhatnak:
Ha tizennégyn esztendő korban Férjnél vanak;
De míg Leányok léfznek, 's addig *fateálnak*!
Mikor ők Férhez mennek, *Fassiot* meg-hínak.

CXII. TITULUS.

Magokkal szabadoknak tsak azok mondatnak:
Kik semmi hatalmában nintsenek másoknak;
De a' Leányok, miglen Férjnek nem adatnak!
ők addiglan másoknak hatalmában vannak.
Tutelanak Juristak három nevet adnak!
Edgyik *tutelát* hiják ők *legitimának*,
Másodikat nevezik *Testamentariának*;
Harmadikat pediglen mondgyák *Dativának*.
Arvákat *Tutor* alá tsak azért rekesztik:
Hogy jószágoknak gondgyát ők né vífelhetik;
De az igaz *Tutorség* olly személyhez illik:
Kitől az árva jóva híven őriztetik.

CXIII. TITULUS.

Ha a' nevét Férjének *Relicta* vífeli,
'S Férjhez-menéssel magát ő máshoz nem köti,
Es árvái maradnak Férjétől ő néki!
Azoknak *Tutelája* tsak ötet illeti.
Ugy ellenben Anyák-is ha meg-halaloznak,
Es Anyák hólta után Atyák meg-maradnak!
Ott árvák *Tutelája* az Attyokra szállnak;
'S Atyák lefznek *Tutori* az ő árvájoknak.
Ha pedig Atya paraszt nemből való léfzen,
'S idegen Feloséget a' jószágban vífzen,

Es ár-

Es árvák jószágának tékozlója léfzen!
 Tehát jószág adatik más ember kezében.
 Ha a' Fiu meg-halánd, 's Unokák maradnak!
 Azoknak *Tutelája* jobb Attyokra szállnak,
 Mert ő a' Fő eleje árva Unokáknak,
 'S gondgyokat viselni tartozik azoknak.
 Ha pediglen a' jószág Annyokat illeti,
 'S Hitestársul az Afiszony magát máshoz köti,
 Es az első Férjétől maradnak gyermekei!
 Ő tartozik azoknak gondgyokat viselni.
 De ha a' meg-irt jószág nem Anyai léfzen!
 Tehát a' Vér *Succedál* Tutorság tisztiben;
 Ki-is miként *fungáll*yon a' gondviselésben;
 Itt alább meg-találod ezen *Series*ben.

CXIV. TITULUS.

A' *Testamentarius* Tutor akkor léfzen
 Mikor édes Attyának Attyafia nintsen;
 Vagy pedig midőn Attya vésti azt eszében
 Hogy Atyafi jószágra *aspirál* erőssen.
 Akkor valakit Atya hágy *Testamentum*ban!
 Azon személy lesz *Tutor* Arva jószágában;
 Mert tulajdon Attyának áll a' hatalmában,
 Kit akar ő, halála után hadni abban.

CXV. TITULUS.

Dativus Tutorokat a' Királyok adgyák:
 Mikoron *Testalatlan* meg-halnak az Atják,
 Vérek, 's Atjafi nélkül maradnak az árvák,
 Es nints Rokonságok-is, a' kik óltalmazzák.
 Király illy fogyatkozást ha eszében véfzen!
 Illik *protegalnia* őket kegyelmesen;

Ki-is

Ki-is árvákat adgya olly *Tutor* kezében:
 Hogy jóvok és jószágok ne veszedelmezzen.
 Ott a' Király olly *Tútor* rendel az Arvának:
 Ki, nem lefziz tékozlója árva jószágának;
 Sőt ki gondgyát visellye hűségesen annak;
 Es azon Vármegyében mondásék lakosnak.
 A' *Tútor*nak hűsége abból próbáltatik:
 Ha az árvának jóva el-nem tékozlódik,
 Hanem az árva jóva tőle őrizterik,
 Es igazán az árva számára tartatik.
 Midőn pedig a' *Tutor* bé-áll *Tútorság*ba,
 Szükséges fel-irasson mindent *Registrum*ba,
 Mert az árvák mikoron érnek ember-korba,
*Tútor*tól, ha esék lesz, mindent vesznek sámba.

CXVI. TITULUS.

Hol *Testamentom* által hagyott *Tutor* nintsen!
 Ott Atyafi *succedál* *Tútorság* tisztiben;
 De először a' Fiak szállnak belé ebben,
 'S azután a' Leányok, ha Fiú nem léfzen.
 Holott tellyességgel van Fi-ág *defectus*sa
 Ott, akkor kerül elé Leány-ág *sexus*sa;
 De ha tsak Fiat illet, azon jószág *juss*a!
 Leány-ágra ott nem száll *Tútorság us*ssa.
 A' melly jószágok felől mások kételkednek:
 Ha azok Férjfiat-é? vagy Leányt illetnek?
 Ollyan jószágban Leány *Tútor*t nem ereftrnek,
 Mert abban Fejedelmek *Curatort* rendelnek.

CXVII. TITULUS.

Vérek, két ágon lévők, ha egy idejűek,
 'S mind két ágon *perfecta* atasba értenek,

D

Sőt

Sőt a' *Tútorságra*-is ők elégségesek!
 Ott tehát *Tutor* léfzen nagyobb Fiú köztek.
 Ha pediglen kissébb lesz a' Fiú idővel,
 Ugyhogy a' *Tútorságot* nem viselheti-el!
 Akkor a' *Tútorságot* a' Leány veszi-fel
 Addig, míg Fiú fel-nő, 's bír *Tútorság* tiszttel.

CXVIII. TITULUS.

Agnatum és *Cognatum* nevek különböznek,
 'S a' Polgári Törvényben azért nem egyeznek.
 Mert ők az *Agnation* Fi-ágot értenek
 De *Cognatio* neven Leányt jelentenek.

CXIX. TITULUS.

Naturalis *Tútorság* ott akkor el-bomlik:
 Hol *Testamentum* által jó móddal hagyatik.
 De *Tútorságban* olyan személy nem léphetik,
 A' ki *Infamiával* meg-Nótáztattatik.
 Ha az Atya, Leányát rendeli *Tútornak*
 Olly jószágban, mellyhez van *jussa* Fiú-ágnak!
 Tehát abban Leányok nem *Tútorkodhatnak*,
 Mert az kárára volna a' *Successiónak*.
 Az Atya melly személyt lát, hogy *jussát* kívánja!
 Attól a' *Tútorságot* méltán el-tilthattya:
 Sőt kinek ő akarja, azt annak hagyhattya.
 Mert ő azzal szabados miként édes Atya.

CXX. TITULUS.

Testamentum által tött *realis* *Tútorok*,
 Törvény szerint valóknál Méltóságosabbak
 Es *Dativus*oknál-is ők sokkal nagyobbak:
 Sőt a' *Tútorságra*-is azok botsáttatnak.
 Mert *Testamentarius* *Tutor* előbb léfzen,
 Es másodszor *succedál* *Adoptivus* itten Utól-

Utólsor a' *Dativus* *Tutor* száll-bé ebben;
 Másoknak ezen kívül *jussok* ahhoz nintsen.
Adoptivus személyről ha léfzen *contractus*,
 'S *contractus*ra adatik *Regius Consensus*,
 Es ott senki nem léfzen Atyafi *masculus*!
 Tehát *Tútorságba* száll *Tutor* *Adoptivus*.

CXXI. TITULUS.

Melly atyafi jószágát és Fejét el-veszti,
 'S azon *sententiában* függ dolga önéki?
 Addig a' *Tútorságot* ő nem viselheti,
 Míg Fejét és jószágát vissza nem nyeréndi.
 Ha jószágát atyafi ok-nélkül el-adgya
 Melly jószág volt azelőtt több Vérek oszlója
 Am bátor azt adná-is Feje váltságába,
 De *Tutor* nem lehet, mert kétség fér hozzája.
 Ha ki ömagát köti másnak hatalmában,
 Avagy ha *Nota* miatt *incurrál* *panában*,
 'S tisztességét el-vesztvén van *infamiában*!
 Tehát nem lépik olyan személy *Tútorságban*.

CXXII. TITULUS.

Tútorságtól így magát Vér *excusálhattya*:
 Ha sok gyermeki vannak; méssé van jószág;
 Ha feles Vármegyékben vagyon *portiója*.
 Ha Király táborában vagyon néki földja.
 'S Király szolgálattyában, ha ő *Curiosus*,
 Ha *Dirrektor*, *Orator*, vagy *Cancellarius*,
 Ha Kints-tartó, *Provisor*, *Cursor*, és *Praefectus*,
 Ha *Prothonotarius*, vagy *Tabellarius*.
 Es ha gyógyúlhatatlan az ő betegsége,
 Ha Deákságot nem tud, írni sem tud keze,

Ha hatvan Estendőket már el-ért ideje,
 Ha árvák édes Attya, vőlt nagy ellensége.
 Ismét ha annyi időt nem ért idejével;
 Mellyben árvák Jószágát curálhatná észszel,
 Es azt óltalmazhatná mások ellen perrel;
 Illy okokért Vér magát meg-menti ezekkel.

CXXIII. TITULUS.

Ha Tutor vagy! Hivséggel *Tutorságban fungálly*,
 Hogy magadra Hitetlen nevet ne *attrahálly*;
 Mert ha árva jóvába tékozló lélsz, 'smordály!
 Kétképen meg-fizeted; Bátor azon meg-álly.
 Ha pedig az árvának személyét meg-bántod,
 Annak ügyét és perit hamissan forgatod!
 A' miatt *infamia* lesz néked jutalmod
 A' kárt-is meg-fizeted dufláson, meg-látod.
 A' Tutor, *suspectus*nak akkor ítéltetik:
 Mikor árva ok-nélkül tőle rongáltatik,
 Etel 's ruházat nélkül gonoszúl tartatik,
 Es általa Jószága el-vesztegettetik.
 Ismétlen ha árvára rosból vagyon gondgya;
 Ha árvát jó erkölcsre Tutor nem taníttya;
 Ha rosz erkölcsben önnön magát-is foglálly;
 Ha szegénysége miatt árvát nem tarthattya.
 'S ha Tutor ellensége vőlt árva Attyának;
 Ha Tutor kívánoja árva Jószágának,
 Sőt ha kezdi mondani azt tulajdonának!
 Olyan személy nem lehet Tutora árvának.

CXXIV. TITULUS.

A' Vérektől Tutorok akkor vádoltatnak!
 Mikor ők tékozlói árvák jóvainak,

De míg

De míg rendes idejek nintsen az árváknak!
 Addig *Tutorság* végett mást nem vádolhatnak.
 Mikoron *legitima atast* érnek árvák,
 Akkor a' Tutorokat bátran vádolhattya;
 Es ha a' Fiak azon időt érik! Atyák
 őket *Tutorság* alá másnak nem hagyhattya.
 Arvák ha *legitima atast* érendenek
 Tehát *Curatorok*at magok tendelhetnek;
 De melly Fiak bolondok, kábák, 's csetelenek!
 Mind örökké *Tutorság* alatt léfszen ügyek.

CXXV. TITULUS.

Ha olyan *suspirio* Tutorhoz férkezik,
 Hogy tőle árva jóva igen emészetik!
 Akkor Jószág Királytól köz-kézhez adatik,
 Es attól a' *suspectus* Tutor el-tiltatik.
 De ha Tutor *suspectus* azonközben meg-hal!
 Tehát a' *successori* kételenek azzal:
 Hogy ők számot adgyanak arról *ratioval*,
 Es legyenek árváknak *plenum contentummal*.
 Ha pedig olyan Tutor *deprehendáltatott*:
 Kitől az árva jóva el-tékozlottatott,
 Ambár ő kész vólna-is arról adni számot,
 Es azt-is *refundálni* árva mi kárc vallott.
 De azon gonosz Tutor Király hatalmával
 Ki-vettetik, és tovább nem bir *Tutorsággal*;
 Mert szándékát jelenti Tutor olyan okkal:
 Hogy ő az árva iránt vőlt gonosz szándékkal.

CXXVI. TITULUS.

Tutor tutoriával 's *Revisionállal*,
 Oltavakon 's Székeken tellyes méltósággal
 D 3 Pert

Pert indíthat, 's végezhet, Prokátorok által
Traetálhat, 's *concordálhat*, *Adversariussal*.
 Sőt addig, míg az Árva árva-számban léfzen!
 Prokátort *Tutor* nélkül vallván nem tehetnek;
 Mert ők Prokátor által melly *Fassiót* téfzen!
 Azoknak tellyességgel nints semmi erejek.

CXXVII. TITULUS.

*Atasok*at árvaknak, az Ország-Birái
 Ugymint, Bölts, Tekintetes Itélő Mesteri,
 Káptalan 's *Convent* előtt kell *recipiálni*
 's árvák hány esztendősek azt *revideálni*.
 A' melly *Revision*nak olly ereje léfzen:
 Hogy azzal a' levéllel árva személyében,
 Egész Országban *Tutor* a' peres helyeken,
 Az árvának hasznára kőthet Törvényesen.

CXXVIII. TITULUS.

*Revisionaliss*nak, 's Prokátor levélnek,
 Törvény-Békeken vagy on egyenlő erejek;
 Mert ha árvák károkkal miket mással kötnek;
Revisionalissal fel-bomlik kötések.
*Legitima atas*ban ha árvát meg-tsallyák!
 Azt *perfecta atas*ig árvák *revocállyák*
 Es kik addig árvákat *Contraictura*ra hajttják!
Revisionalissal árvák *retraetállyák*.
 A' melly *Revocatio*k az Ország Birái
 Ertelmes, okos és bölts Itélő-Mesteri
 Káptalanok, 's *Conventek* hites *Collegái*
 Előtt, szoktak rendesen *effectumba* menni.
 De melly kötést *Perfecta atas*ig az árvák
 Még né hínak; hané azttsak *remota* hagyják,
 Az-

Azután azon kötést az okos *Juristák*
 örökké állandónak és jól-költnek tarttyák.
 Ha pedig *Fassióját*, *Fatens retraetállyá!*
 Tehát idő-múlásig kell *moveálni*;
 Es azon pert, *longussal* kell *assequálni*,
 Sőt a' meg-hívás mellett kell azt folytatnia.

CXXIX. TITULUS.

Árvák, kik *legitima atas*t nem értenek,
 Ha ők *Revision*ált perben elé-vífsnek!
Revisionalissal ők meg-menekednek
 Azoktól, kik a' Széken perelnek ellenek.
 De ha olly per kezdődik és foly árva ellen:
 A' mellynek *processussa* jószág végett léfzen!
 Tehát azon per folyhat addig árva ellen,
 A' míg árva arra kél, hogy ott megfeleljen.
 Kitől-is *Revision*ál ha *producáltatik!*
 Tehát a' *responsio*, 's per el-halasztatik
 Mind addig az ideig, míg árva tudnilik
 Tizenkét esztendőben Törvény-szerint lépik.

CXXX. TITULUS.

Olly perekben az árvák tartoznak felelni,
 Sőt másoknak végiglen Törvényt-is állani,
 Kik Attyoknak életben kezdettének folyni;
 Mert illy okon nem lehet a' pert *prorogálni*.
 Ha pedig az éretlen idejű árvaknak
 Ott Hűt *depositiót adjudicálnának!*
 Olly Hűt le-térelt addig perben *prorogálnak*,
 Miglen tellyes ideje bé-nem telik annak.

CXXXI. TITULUS.

Ollyan *jursok* és perek ha árvákat nézik,

Melly Iktatás, Bé-vitel felől indittatik;
Vagy Határ-járás végett, melly per mozdittatik;
Azok *procurálása* a' *Tutor* illetik.

Ha mikor per támadand valamelly *jus* ellen!
Akkor *Tutor* mond ellent az árva képeben;

Ha árvať *Evocállyák* maga személyében!

Ott a' *Tutor* felel-meg az árva képeben.

Ha *Statutio* ellen árva *contradicál*,

Avagy ha Határ-járást árva nem *admittál*!

Akkor árva *Aktor* lesz ellen-mondásával;

Kiért meg-perelhetik árvať azonokkal.

De ha árva Jószágoknak lesz uraságában,

'S Iktatás, Határ-járás vitézik olly *jus*ban,

Es maga *contradicál* mások ellen abban!

Addig ő meg-nem felel, míg lesz árvaságban.

Mivel a' *Statutiót* ha csak el-hallgatná,

Es a' *Contradictiót* ő *pratermittálná*!

Maga *jussát* illy okon árva *amittálná*,

Mellynek-is jóvendőben nagy kárát vallaná.

CXXXII. TITULUS.

Az árvať Törvény-szerint való ideiglen

Hatalom dolga felől ha vonándod perben!

Téged minden biz onnyal az árva Törvénybe

Maga díján el-maraszt (a' *Competens* béken:)

CXXXIII. TITULUS.

A' Bóts, *Juristák* között kettő; tudnillik: (tik

örök Bótsnek, 's köz Bótsnek azon Bóts monda-

De örök Bóts, köz Bótsnél többnek ítélterik,

Es fámal tízser többnek mint köz-bóts érterik.

CXXXIV.

CXXXIV. TITULUS.

A' Birságok mindenütt Törvényes Székeken,
Midőn *exequáltatnak* az ő idejekben;

A' köz-bótsról fenn meg-írt *series* rendiben,
Deoretumban meg-vaának, 'startatnak a' képen.

Kik a' *Tripartitumnak* legelső *Parsában*,

Száz és harmincz-harmadik nagy *Titulusában*,

Vannak renddel le-írva ott *Chatalogusban*,

'S úgy meének *effectumban* széllyel ez Országba.

Negyed meg fizetésben, Zálog le-tételben

Jószág meg-váltásában, Fő váltáság dolgában,

Es azokhoz hasonló *occupatiókban*

Köz-bótsstel szoktak élni jó Pannoniában.

Dós meg-fizetésében tsak Nemes Uldvarok

Lakos Jobbágy ülések, pufzták és majorok

(: De *exciptáltatván* falun kívül valók:)

Bóts szerint fizetődnek-meg az ő *valorok*.

Melly Részek pedig Falu derekán kül vannak!

Azok Dósban Alízfzonynak soha nem adatnak;

De özvegynek Dóssáért marhát és pénzt adnak,

Mit igaz *valor* szerint azok érni fognak.

Hogyha te mikkel másnak valóban adós lesz

Avagy ha akarkinek te valami kárt télsz,

Vagy patvarbá *incurrálsz*, vagy ha Széktörő les

Azt, ha ingó marhákkal megfizeted, ment les.

Azok-is mind a' Bótsnek renditől függenek,

Mellyek Határ-járásból indulnak és kelnek;

Ugymint a' Bántó földek, berkek, erdők, hegyek

Széna-rétek, és fölők, 's egyéb örökségek.

MASODIK RESZ.

I. TITULUS.

Törvényes per folyásról II-dik *Recept*ál,
Ország végezéseiből's *us*sokból mell'yáll
Mikor Biró Törvént mond vagy mikor *exequat*,
Mint járjon ő-el abban, mindent egybe-foglal.

II. TITULUS.

Per, a' melly *processus*sal sokott meg-indúlni,
Szintén olly per folyással kell el-végeződni;
Ha új végezésekben mi szerzés kezd jöni!
Valamint az szerzetik, akképen kell élni.
Ha pedig új szerzések, új Törvénnye lébnek,
De a' régi szerzésnek *us*sával élnek!
Ott tehát erőtlenségek, lébnek későbbiek
Es az elsőekkel azok el-is töröltetnek.
Mert a' *realis us*s, új Törvényt el-ronttya:
Ha a' költség szokással a' régít meg-tarttya,
De vißont az új Törvényt ha Király ki-adgya!
Ugy kell azt meg-tartani, miképen ő szabja.

III. TITULUS.

Tsak magától a' Király semmit sem végezhet,
Sem Törvényt Ország Népe nélkül né szerzhethet
Mikoron pedig a' Nép végez Törvényeket!
A' Király *confirm*állyá azután ezeket.

IV. TITULUS.

Papok, Úrak, Nemesek mondatnak Népeknek;
De nemtelen parasztság hivatik Kőtségnek;
(: Mert a' Nép nevezetén Nemesek értetnek,
De a' Kőtségnek nevén, parasztot jelentnek:)

V. Ti-

V. TITULUS.

Ha kívül-valók ellen Végezés tétetik!
Azon *Induci*ában ollyan mód tartatik:
Hogy kül-valóknak három holnap engedtetik,
Mellyben azok a' Törvényt addig megérthetik.
Mikor pedig büntetést ahoz nem ragasznak!
Akkor a' kül-valóknak egy hónapot adnak;
De a' Hazában lévő minden lakosoknak,
Elég a' ki-hirdetés napja *Statutum*nak.

VI. TITULUS.

Honnét vett eredetet a' Törvény, ha kérded?
A' *Decretum*nak ezen Rébében meg-leled,
*Us*sit, *Receptum*it ha ott meg-keresed!
Minden *incrementum*át annak meg-értheted.

VII. TITULUS.

Ha nevét tudakozod a' *Privilegium*nak!
Mondhatod azt másképen *Prerogativum*nak
Es Királytól adatott *Beneficium*nak,
Mellyet szabad Levélnek Magyarok mondanak.
Kettő a' *Privilegium*: egyik közönséges:
Es a' másik, Személyre nevezetes;
A' Közönséges pedig állandó's örökös,
Mindenkor meg-maradván léfzen nevezetes.
Kit-is ad, 's enged Király valamelly Városnak,
Káptalannak, *Convent*nek, és *Collegium*nak;
De a' *Simplex*, tsak addig tart míglen azoknak
Magvok szabad a' kik azt nyerték volt magok-

VIII. TITULUS.

Commune Decretum Országának's Királynak
Mellyek nevezet szerint arról irattatnak,
Ha Pri-

Ha *Privilegium*ok Törvény ellen vannak!
Olyakat *Statutum*mal tehát el-bonthatnak.

IX. TITULUS.

*Privilegium*ot Király hogyha méltósággal,
Ad vagy enged tenéked tellyes hatalommal!
Meg-áll, ha az nem léssen másoknak kárával;
De ha kárával léssen! nem áll-meg olly okkal.
A' Király ha jószágot ad akarmiképen,
Es adó fizetésből tégedet ki-vészén
Réver, vagy Vámost enged szárazon és vizen!
Azon *jus* meg-áll, ha más kárára nem léssen.
Első *Privilegium* a' második által,
El-nem romlik a' másik *Possessor* kárával,
Mindazáltal a' Király szabad ő *juss*ával
Mellyből a' kinek mit ad, megáll valósággal.

X. TITULUS.

Sokadalmok, Vásárok, Révek adathatnak,
Kik *derogamen*ére nintsenek másoknak;
Kik-is ha más *juss*ának nem *prajudicálnak*!
örökké megtartatván mindenkor meg-állnak.
Vásárok, Sokadalmok el-adatásában,
Az első *Privilegium* marad *vigor*ában;
Vásárok úgy lehetnek valamelly Városban,
Hogy új Vásár az első el-ne bontsa másban.

XI. TITULUS.

Ollyan *Privilegium*, kit igazság ellen
Ad Király valakinek; nyilván Törvénytelen,
Ki-is ha közönséges Törvény ellen léssen
Adva! meg-nem maradhat 's állhat semmiképen.
Mert mind Urak, 's Nemesek, kik hazánkba laknak
Egy Törvény 's igazsággal élnie tartoznak

Perek folytatásában; a' mint *Decretum*nak
Első Réfzében renddel fellyebb írva vannak.

XII. TITULUS.

Szabadságod nyolczképen meg-rontod azokkal:
Elsőször: Ha gonoszúl 's vissza élfz *juss*oddal;
Mint példának-okaért, ha a' Tolvajt nyárssal,
'S a' Lopót nem bünteted-meg akasztófával.
De veled meg-szerződven, szabadon botsárod;
Kiért szabadságodat tés méltán el-rontod;
Másodszor akkor vész-el *Privilegium*od:
Mikor azt esztendeig nem *Statuált*atod.
Szabadságod akkor lefz *Harmadszor* erőden:
Mikor Törvénnyel *Notán* maradé Király ellen;
Negyedszer: ha leveled más kárára léssen
Ötödször: ha Törvényt monda a' Király az ellen.
Hatodszor: vesztégléssel ha azt belé hagyod;
Hetedszer: utóbbikkal ha' első el-rontod;
Nyolczadszor: ha Királytól azon szabadságod
Meg-hiyatik; Ezekért romlik-el te *juss*od.

XIII. TITULUS.

A' *Privilegium*ot petséttel petsétlik;
Petsétet Petsét-metszők *metalumra* metszik;
Melly-is annakutánna viafzra nyomatik,
Es esméretes jelnek a' Petsét tartatik.
De a' petsét kétféle: Méltóságos egyik,
Hihető és bizonyos; Bizontalan másik,
Méltóságos petsétnek azméltán mondatik;
A' mellynek kétség nélkül hinnie kelletik.
Illy bizonyos petséttyek van a' Királyoknak
Es Ország Biráinak, 's a' Káptalanoknak;

Kik-is

Kik-is petsétjek alatt valamit ki-adnak!
 Tehát meg-áll erejek mindenkor azoknak.
 Városoknak-is nagyon bizonyos petséttyek,
 Kiket a' Fejedelmek nékiek engedtek;
 Azoknak-is meg-marad és meg-áll erejek.
 De azzal, csak egymásközt *Civisek* élhetnek.
 Bizontalan petsétek, nem *authenticumok*,
 Kikkel a' *privatusok* élnie szoktanak;
 Semmi *just* ő petséttyek-által, 's alatt azok
 örökös *Titulus*sál, 's nével nem tarthatnak.
 De önnön petséttyekkel Ersekek, Pap Urak,
 Püspökök, *Prelatusok*, örökös Ispánok,
 A' Rátz Deszpottal együtt a' nagy Apát-Urak,
Procuratort tehetnek, 's *constituálhatnak*.

XIV. TITULUS.

Ezen tizennegyedik *Punctja Decretum*nak,
 Le-irja, melly Királyok levelei *Stálnak*,
 Melly nevét-is fel-tészti *Gabriel* Deáknak,
 Ki, fok áll leveleket szerzett volt másoknak.

XV. TITULUS.

Instantiara a' melly *Transumptumok* kelnek!
 Nintsen Ok-levél nélkül azoknak erejek;
 De a' kik *proclamata* által végbe-mennek
Original nélkül-is jók azon levelek.
Divisorok a' melly *párt* Ok-levélből írnak,
 Midőn az Atyafiak előttök osztoznak
 Es *transumptum* alatt ók akkor mellyt kiadnak.
 Azok-is hitelesek, 's méltán meg-tartatnak.
 Káptalan 's *Conventből*-is mellyek ki-adatnak,
 Es *Preceptoriumra* ha *transmutáltatnak*,

Kik.

Kik-is levél mássából nem *pariáltatnak*!
 Afféle levelek-is tehát meg-maradnak.

XVI. TITULUS.

Levélben ha olly czikkelyt Káptalanok téstnek:
 Kiknek esmérétiről minket illy emberek
 Mostani biztatással bizonyossá tettek, *etc.*
 Ollyatén leveleknek nints semmi erejek.
 Káptalanhoz az illik: hogy a' *Fatenst* lássa
 Nemét, nevét, idejét 's helyét, hogy tudhassa,
 Es hogy ő jelen-voltát előtte irhassa,
 Hogy arról jó levelet *expediálhassa*.

Ha *larvata personát* alitnak hamisan
 'S azzal vallást tétetnek más *personájában*
 Itélő Mester előtt, avagy Káptalanban!
 Ott nem okoztathatik Mester és Káptalan.
 De ha tudva Káptalan ollyat tselekezzik:
 Hogy tőle hamis levél iratik, 's adatik!
 Tehát mint hamis hitű akként büntetődik
 Tisztiról, 's petsétiről méltán *priváltatik*.

Itélő Mesterek-is fejeken maradnak,
 Ha ók-is áll-levelet tsinálnak és írnak,
 Jóvoktól 's jószágoktól tulajdon magoknak
 Személyét illetőktől ók-is *priváltatnak*.
 Sőt a' hamis Káptalant azzal-is büntetik:
 Ha ötet hamis levél tsinálásban lelik!
 Hogy petsétet tűzesen homlokába sűtik,
 Mert arra Törvény szerint méltóvá tétetik.

XVII. TITULUS.

Ha meg-akarod tudni Levél hamis voltát!
 Nézd-meg annak *Anussát*, 's petsét rá nyomását,
 Circum-

Circumferentiáját és Subscriptióját;
 Sőt tekintsd-meg *Datumát*, Holnapját és napját:
 Levél *meritumához*, ha valamit adtak!
 Ha tulajdon, 's Vezeték nevet ki-vakartak!
 Levélben vonogatást ha tettek 's irtanak!
 Ollyatén leveleket mondhatsz hamissáknak.
 Ha perséttyek el-húll-is igaz Leveleknek!
 Petsét helye, 's írása, de ha meg-tetfzenek!
 Mivel azok jó móddal 's igazán költenek!
 Azoknak mind örökké meg-marad erejek.
 All-Levél hamissága abból-is meg-tetfzik:
 Hogy azt kinek nevében 's Bemélyében szerzik
 Levél szerzésekor Az, másutt találtatik,
 Es jó bizonyságokkal *verificáltatik*.
 Melly hamis levél völtát valaki meg-tudgya,
 Tehát ellene mondgyon, és azt *obviállyá*!
 Mellynek-is *Authorát* Ország *Decretuma*
 Hitlenség *Notájának* rendiben foglallya.

XVIII. TITULUS.

Mikoron *Evocálnak*! Akkor perbe hínak,
 'S ellened a' Törvényben *Altiót* iratnak;
 Hány *speciesse* legyen *Evocationak*!
 Ez *Titulussát* olvasd a' *Tripartitumnak*.
 Ha valakit meg-kinálsz jószág zálogával,
 Es Leányt a' Negyeddel, vagy *Relictát* Dóssal.
 Adóssággal, oflással, vagy *Parafernummal*!
 Azokat kezd és végezd rövid per folyással.
 De az egyéb pereket, mellyek kinálással,
 Vagy magyarázat nélkül való hivatallal
 'S iktatással kezdődnek, vagy Határ-járással!

Négy

Négy *Ötávan* vidd véghez *longus processussal*.
 Ha kit kötése szerint *Eviétiora* hívnak,
 'S Ok-levél ki-adásért a' Törvénybe vonnak
 Azért, hogy másnál azok el-rejtve vólnának!
 Egy *Ötávan* vége lesz azon per folyásnak.

XIX. TITULUS.

Ha per támad vagy indul hatalom dolgáról!
 Hivatal lenni szokott *residentiáról*,
 Kinek-kinek zálogos és örök *jursáról*,
 Vagy pediglen *Tiútiból* mellyben *fungál* arról.
 Annak pedig valaki *Executor* leszén,
 Hol *exequálni* akar azon Vármegyében
 Kivántatik, jóssága 's lakó-helye legyen;
 Mert *Executor* senki nem lehet külömben.
 De Király udvarából ha leszén *exmissus*
 Deák, vagy más olly személy, avagy *Notarius*!
 Tehát az *Executor* lehet és *Regius*,
 Akar Nemes legyen az, és akar *Rusticus*.

XX. TITULUS.

Valamelly Ur, vagy Nemes Ország Gyűlésében,
 Mást meg-ól, vér, vagdal, szól *tűstésége* ellen,
 Vagy megmotskol, 's meggyaláz hírébe nevébe
 Azt tsak egy *Scriba* által vóhatják őt perben.
 Ha valaki zálogban jószágodat birja,
 Es azt meg-kináltatod, hogy pénzed *leválllyá*;
 De ő azt nem *leválllyá*, 's nem-is *remitálllyá*!
 Illik hogy harmad napon annak okát adgya.
 Ha pedig a' ki birja, azt meg-kináltatod
 'S Biró előtt leveled párját nem adhatod,
 Akkor az, mikor őtet *admonéaltatod*!

E

Te.

Tehát szükséges léfzen ha *Evocáltatod*.
 Meg-kínálás nem tsak a' zalogos jószágban
 De sőt még az örökös *jusnak*-is dolgában
 Meg-lehet a' tilalom-tétel mind azokban
 Személy szerint a' Birák *praesentia*jában.
 Melly tilalomnak rendit, módgyát, *speciessit*,
 Ha akarod meg-tudni Király's Biró székit,
 Felperes és Alperes minden Eleletit,
 Nézd-meg a' *Decretum*nak arról irtt tizikkelyit.

XXI. TITULUS.

Valamelly hivatalok per folyást jelentnek,
 Iktatást, Határ-járást, 's kínálást befizéllnek!
 'S holott *Executiok* Törvény szerint léfzenek!
 Azok Király emberi által végbe mennek.
 Ugyhogy azon *Regius* Káptalan *adjungál*,
 Vagy más *Convent* emberét melléje *attrahál*.
 Kivel-is Vármegyében, holott *resideál*!
 Szomszéd bizonyosságával rendesen *exequál*.
 Fejérvári, Budai, 's Boznai Káptalan,
 Es Székes-Fejérvári *Convent* az Országban
 El-járhat mindennemű *Executiok*ban,
 'S ott *Executor* lehet ő méltóságoson.
 De bizonyságok alatt egyéb *Conventek*nek
 Hatalom felől a' melly Vallatások léfzenek!
 Közélb lévő Káptalan erejével ezek:
Executiok minden helyeken tehetnek.

XXII. TITULUS.

Azon dologban, mellyben te mást fogtál perben
Procurator és Biró nem lehetfz Törvényben;
 Mert *Regius* 's Prokátor ha léfzefz! Akképen
 Díjad

Díjad terhén el-maradfz peres társod ellen.

XXIII. TITULUS.

Ha meg-hólt Nemes Semélyt Törvényre *Evocálb*!
 'S hatalomért Gyermekeket ha perbe *attrahálb*!
 Avagy ha Nemes Semélyt, Semély szerint *fisztálb*
 Azok ellen te ötven girákban *incurrálb*.
 Törvényre kell a' Nemest elé szólítani;
 De nem Semélye szerint kell ötet *fisztálni*;
 Mert a' pórokat illik perben elő venni,
 Es Biró eleibe Semély szerint vinni.

XXIV. TITULUS.

Ha valakit meg-kínálb Negyeddel 's Záloggal,
Dóssal, *Parafernummal*, vagy egyéb dologgal!
 Tehát meg-kínálhatod Semély szerint azzal;
 De a' kínálás után ély osztán illy móddal.
 Hogy azt, ki jószágodat meg-nem erefztette,
 A' *Dort*, *Parafernumot* tőled fel-nem vette!
 Ötet ne Semély szerint hivassad Törvényre;
 Hanem a' jószágáról *Evocáltasd* perbe.
 Mert külömben, ha Nemest Semély szerint hivatl
 ő ellene per-folyást perbe nem indíthatb;
 Sőt Díján Alperesnek bizonynyal el-maradfb;
 Jobb azért az *usznak*, ha eziránt helyt adfb.
 Ha pedig a' Nemesnek józága nem léfzen!
 Tehát Udvarházától hivassad Törvényben;
 De ha lakó helye-is önékie-nintsen!
 Akkor hivassad ötet személy szerint perben.
 Ha ki zálog 's *Dós* felől léfzen *admonitus*,
 Arról: hogy pénzt leváljó mellybé függőt a' *jus*
 De ő pénz leváláshoz léfzen *alienus*,

'S jószágot nem remittál mint *refractorius*.
 Sem pedig *Brevis* szerint nem jó *Octavara*,
 'S Prokátor által sem áll elé azon napra!
 Tehát, ha te léfz azon *jus Impetitoris*:
 Néked Biró pénz nélkül azt kezdedbe adgya.
 'S azután, ha mi *jussát* mondgya ahoz lenni!
 Uraságán kívül kell perrel azt keresni:
 Sőt *emptor* annyira szokott azonkúl maradni.
 A' mennyit a' jószágért fogott *deponálni*.
 Hogyha *Relictákot*-is *Dóssal* meg-kínállyák,
 Es a' meg-irtt mód szerint őket reá hívják,
 De ok, hogy a' jószágot tsalárdúl birhasák,
 A' Törvényt *Terminusról terminusra* vonják.
 Tehát azon *Relicta Dóssát* mind el-veszti,
 'S ő tőle jószágot-is az *Aktor* el-nyeri;
 Kit-is fizetés nélkül hites-Biró széki
 Tartozik az *Aktor*nak kezébe itélni.

XXV. TITULUS.

Ugyan azon egy dolgot ha mozdítod perrel,
 Es azt Törvényben üződ két vagy három bíncel!
 Akkor a' *Calumniát* nem kerülheted-el;
 Légy hát okos Törvénybél! ha perleß pereßel.

XXVI. TITULUS.

Az *Evocatio*kban és az *Akti*okban,
 Mellyek kívált indulnak hatalom dolgában,
 Három dolgot kell tisztán nevezni azokban;
 Személyt, időt, és helyet kívánnak magokbá,
 Személy által: Alperes nevét meg-jelentik;
 Az idővel: mikor vólt, a' kárt meg-nevezik.
 Es helyel: a' Vármegye holott tudniillik,
 A' hatalom lett 's történt *specificáltat*ik.

XXVII. TITULUS.

Köz-vallatás, igazán perben *declarálja*,
 Mellyik félnek helyesebb ő *pratenfioja*;
 Ha foglalás felől lesz kinek *querelája*!
 Akkor szükséges léfzen mások *Fassioja*.
 Melly dolgot az ott lévő helybéli lakókkal,
 Hol a' hatalom történt azon szomszédokkal
 Es azon Vármegyei Nemes *Personákkal*,
 Meg-kell bizonyítani bizonyos Tanúkkal.
 Ha pedig a' Per, Határ, vagy Föld végett léfzen!
 Azon föld-szinén illik, hogy vallatás légyen;
 De *Fassio*, hogy jobban *effectumba* mennyen:
 Szabadság, mód, állapot, idő, 's hit kell itten.
 Szabadoson, hogy Tanú arról vallást tégyen
 Módjával, hogy ő azt csak ne hallotta légyen;
 Allapottya szerint ő Nemes ember légyen;
 Idővel, hogy a' dolog jól jusson elzében.
 Es utólszor Hit szerint, hogy arról *jurállyon*,
 'S minden *Circumstantiát* és dolgot megmondjó,
 Mellyről *Relatoriát*, hogy *Regius* adgyon,
 Mellyben kiki miket vall, rendberint megirjó.
 De Paraszt bizonyosága Nemes ember ellen,
 Törvényberint törvénybél né áll-meg különbé
 Hanemha *Sententiát* Biró arról téfzen,
 Vagy ketten peres felek meg-egyeznek ezen.
 Minden *Causák* a' Hitnek *depositiojában*,
 Terminálni szoktanak mindenféle *jusban*;
 Azért teszi-le Hicit minden Valló abban:
 Hogy a' dolgot meg-mondja igazán 's valóban.

XXVIII. TITULUS.

Szükség hogy minden Tanú minck-előtte vall,
 Meg-esküdjék igazán, mert tartozik avval;
 Semmiben hamisságot ne valljon; egy sóval
 Igazat szőllyon 's mondgyon hittet ajakival.
 Félre tévén félelmet, kedvet, szeretetet,
 Barátságot, jutalmat, 's minden gyűlölséget;
 Meg-fontolván magában lelki-esméretet,
 Igasághoz mütasson tókélletes szívet.
 Vallatásra a' Tanút tizenhat girákkal
Impellállyak, hogy vallyon *Compulsoriummal*;
 De ha ő szót nem fogad! tehát olyan okkal
 Ispánok meg-büntetik a' meg-irtt bírsággal.

XXIX. TITULUS.

Tulajdon és Vezeték nevei Tanúknak
 Két okokért Vallató levélbe iratnak;
Először: mert a' Nemes, két három sombednak
 Hiti, többet nyom, mintsem másutt lakott hűs.
Másodszor: azért írják *Relatoriában*. (nak.
 Hogy Alperesnek módja légyen ki-fogásban,
 Tudnillik, ha a' Tanú van *infamiában*
 Meg-vethesse Alperes, ha less módgya abban.
 Mert isten 's ember ellen, a' ki vétkezéndik!
 Az olyan hamis Tanút méltán meg-büntetik;
 Melly bűnben ha a' Tanú *deprehenáltatik*!
 Tehát meg-büntettetik, 's perben meg-vette-

XXX. TITULUS.

(tik.

A' ki Király 's Korona ellen vétkezéndik,
Perjurium vétkeben, mint hitetlen esik
 Es ha azért Törvénnel kerefik 's el-érik,
 A' Magyarok magyarúl Ludasnak nevezik.

Es

Es azon Ludasságot ha fejére rakják:
 Azt minden jószágától 's jóvától megfosztják;
 Sőt az ő személyét-is olyannak alittyák,
 Mintegy bámkivettetnek *segregált*nak tartják.
 Tarka posztó ruhába ötet öltöztetik,
 Süveg nélkül, mezitláb járni kényszerítik,
 Kenderből nőtt madzaggal derekát övedzik,
 Senkivel nem perelhet, ötet perelhetik.
 De ha más *Altör* ellen esik hamis hitben;
 Ott kétfőz forintokon marad-el a' perben,
 Mert akkor nem vét Király és Korona ellen,
 Hanem más *Altör* ellen csak tulajdonképen.
 Kétképen szokott ember hamis hitben esni:
 Ha mit hitre fogad, 's bé-nem tellyesüti;
 De azzal ő jószágát 's fejét el-nem vesztüti,
 Utnak, víznek 's időnek rosi volta megméri.
Másodszor: hamis hitben, ember akkor esik,
 Mikor hazugságot mond, 's azon megesküszik;
 Kivel-is romlására másnak igyekezik;
 Kiért mint Hiti-szegett akként büntetődik.

XXXI. TITULUS.

Midőn Peres-felek közt közvallás tétetik,
 'S az valamellyik féltől nem tilalmaztatik!
 Abban mászszor vallatás meg-nem engedetik,
 Mert hogy *peragáltassék Juristák* ellenzik.

XXXII. TITULUS.

Minden *Causák* a' perben hittet *Terminálnak*,
 'S vallatás után hittet végbe menni szoktak;
 Mert minden köz-vallatás után hitet mondnak
 Es abban végeződnek, 's abban-is maradnak.

E 4

Fel-

Felperes keresetét hat Nemes szomszéddal
 És ismétlen ugyan hat *Conterraneussal*
 'S Tartományban lakozó tizenkét Tanúkkal,
 Megpróbálván nyertes les, ahi bizonyossággal.
 De ha meg-nem próbálja az ő *Actioját*!
 Meg-nem nyeri Felperes ő *pratenfioját*;
 Alperes-is ugyan ott meg-nem menti magát,
 Ha meg-nem bizonyította ő *Responsioját*.
 Ha *Actor actioját* Alperes tagadja!
 Ott ötvened magával *Actor deponálja*
 Hitit, és az Alperest akkor *convincálja*,
 Es a' melly *just* el-foglalt volt *recuperálja*.
 Ha *Actor* keresetét Alperes tagadja,
 Es Felperes próbálni azt meg-nem akarja!
 Tehát arról Alperes igazságát adja,
 'S hufzonótód magával magát *expurgálja*.
 Ha kisebb *Actus*iban Törvényes *Causáknak*,
 Meg-engedi Alperes az ő *Actorának*
 Hogy ő *jurállyon*; de az nem *annuál* annak!
 Ott kell harmad-magával *jurálni Inctusnak*.
 Akarmi apróbb perek *specie*seiben
 Ha vétkes ellen Tanú nem állatfz a' széken!
Jurál harmad-magával és töled ment léfzen,
 Azonban *indebitán* ott el-maradsz perben.
 Adósság dolgában-is és költsönözésben
 Ha Tanút a' Felperes nem hoz adós ellen!
 Tehát adós 's Alperes maga személyében
Jurál, és az *Actortól* ő ment ember léfzen.
 Mikor adósságodat valakin keresed,
 Vagy el-vefett pénzedet mástól hittelt kéred,
 Vala-

Valamit bizonyíthatfz, 's nem *contentál* téged!
 Akkor hittelt pénzedet ekként meg-veheted.
 Hogy adósság valahány Girakra fel-mégyen
 Annyi számú Nemesnek veszed-el hitivel;
 A' Parafzt ember hiti száz pénzre mégyen-fel;
 De Nemesek nem élnek keresetben ezzel.

XXXIII. TITULUS.

A' Nemes ember hiti Parafst semély mellett (lett
 Szintén olly jó, 's úgy megáll, mint a' nemes mel-
 Nemes, Parafst seméllyel, ha mi pert el-kezdet
 Es annak Törvény szerint Biró itél hitet!
 Akkor a' Pór, magához hasonlító pórokkal,
 Hittelt *deponálhattya* ugyan parafztokkal,
 Mint a' Biró intézi annyi számúakkal,
 'S meg-mentheti ömagát *conjuratorokkal*.

XXXIV. TITULUS.

Mikoron valakitől levelet kérnek-ki,
 Es annak találtatnak ott *occultatori*!
 Arról súlyosabb Törvényt soktanak mondani,
 Mintsem hatalom felől, melly per kezd indulni.
 Ha *Actor* két vagy három bizonyosságát adja,
 Arról, hogy leveleit az Alperes tarttja!
 Ott Alperes ha magát menteni akarja:
 ötvened-magával kell arról *jurálnia*.
 Ha pedig Törvény szerint felelendő hozzája,
 Bizonyosága nem lévén, azt tsak bóval mondja,
 Akkor azon Alperes levél titkolója,
 Hufzonótód-magával magát *expurgálja*.
 De hit le-tételében ha meg-fogyatkozik,
 Esa' meg-irtt mód szerint ő meg-nemesküfzik,

Ott maga's *Successora*, melly *jus* végett perlik:
 Annak *Evičtorának* lenni ítéltetik.
 Mindazáltal levelek számát hivatalban
Specifioálnia kell jószág nevit abban;
 Mert ha olly levelet kérész valakitől számban
 Mellyel azután te élsz! *Incurralsz* patvarban.
 Atyafiak mindnyájan a' Leány ág ellen,
 Külön-külön, nem szoktak megeskünni ebben,
 Hanem nagyobb Atyafi kinél levél léfzen
 Esküszik-meg ötvened-magával a' perben.

XXXV. TITULUS.

Peres mellett esküvők *Relatoriában*
 Négy okokért iratnak nevek szerint abban;
Először: ok-levelek bé-adatásában
Másodszor: Nemzetségnek bizonyíttásában.
Harmadszor: *Meta* hánnyas, 's határ-járás végett,
Negyedszer: Főre való hit le-tétel felett;
 De más hit le-tételben nem kívánnak ilyet
 Hogy a' meg-írt mód szerint írjanak levelet.

XXXVI. TITULUS.

A' Nemes Tanút ne mond Törvénybé paraſtnak,
 Se ne vald *Infamis*nak; mert arra *Aktornak*
 Ellened egy *terminust* Törvény szerint adnak;
 'Sha Tanú ollyan nem leſt! Díján maradsz a'nak:
 Ha pedig *infamis* leſt a' Tanú, 's nemtelen,
 Es az meg-bizonyodik ott a' Törvény béken;
 Tehát femmin sem maradsz a' peresed ellen;
 Sőt igyedet 's peredet megnyered Törvénybé.

XXXVII. TITULUS.

Ha hit le-tételével a' peres tartozik,

'S ad-

'S addig, míg *jurál*, néki halála történik!
 Azon hit gyermekire tehát szállíttatik,
 'S *Deponálni* a' hitet tartozik nagyobbik.
 XXXVIII. TITULUS.

Conjurator más mellett ugyan azon perben
 Azonkül mást ki ötet bé-vitte Törvényben
 Meg-nem menthet senkit-is a' peres helyeken
 Ha szintén *jurálna*-is! de erőtlen léfzen.

XXXIX. TITULUS.

A' Király-is Törvénynek tartozik engedni,
 Es perben a' *Director* által meg-felelni;
 De fején és jószágán nem szokott maradni,
 Hanem a' kárt Tisztei szokták meg-fizetni.
 Ha Törvény hitet talál, Királynak ítélni!
 A' *Director* tartozik érte meg-eskünni;
 De Király ok-levelet perben bé-mutatni
 Nem tartozik senkinek aztot elő-vinni.

XL. TITULUS.

Pap Urak, Szabad Urak, 's Gyűrűs Apáturak
 Tíz Nemesek képekben külön-külön vallnak;
 Sőt kérdésre felelni hittel sem tartoznak;
 De meg-kell jó lélekkel mondani mit tudnak.
 A' Nagyságosok pedig és egyéb Nemesek,
 Káptalan 's *Convent* előtt hit szerint eskeſnek;
 Papnak 's Urnak ő Díjok százgirákra mennek:
 Kik *summa* szerint négy száz forintokat téſnek.

XLI. TITULUS.

Szemmel való meg-látást, ha akarſz tétetni!
 Tehát meg-kell Hatalmast jószágban mutatni:
 Azt jól meg-kell semével Káptalannak látni,
 Azonkül Tanúkkal-is kell *verificálni*.

MA S O D I K
XLII. TITULUS.

A' Sententiát tarttyák erős feleletnek;
A' vélekedést pedig mondgyák kétségesnek;
Hol külömbkülömb-féle *opiniók* lésznek!
Ott kell azt meg-tartani, kik jobb móddal kel-
Capitalis pœnában; azok méltán esnek, (nek,
A' kik hatalmas kézzel Nemes házra mennek,
Nemest meg-fognak, vernek, sebhethnek és öl-
Avagy ha elfoglalják jószágát Nemesnek. (nek,
De vérek közt Atyafi abban nem *incurrál*,
Papot, Aßßonyt, Leányzót olly *pœna* névvel,
Mert ők egyéb bîrságon ott az *Emendana*
Nem maradnak; mint erról alába' Rendírtatik.

XLIII. TITULUS.

Capitalis pœnától Emenda ennyiben
Külobmböz: merthogyha te *succumbál* a' perbe,
Emendában nem bántnak téged semélyedben,
Sem Fejedet né vészik, 's meg-sem fognak eb-
Hanem tennen réßedre nézendő *jussodat* (ben,
A' Biró el-foglalván fel-östja azokat,
Abból két réßt el-vészten, 's *Aktor* harmadikát;
Ugy osztja-el a' Biró minden javaidat..
Kiket-is Biró's *Aktor* ketten örök *jussal*
Nem birhatnak, hanem csak zálog *titulussal*,
Mellyeket *redimálni* ha akaró haszonnal!
Redimálhat *Communis estimatio*val.
A' Papok és *Pralátok*, *Bárók*, Zászlós Urak,
Fejekért száz-száz girát fizetnek *Aktornak*;
De Nemesek Fejeket megváltván magoknak!
Különkülön *Aktornak* ötven girát adnak.

Melly

Melly Diú tsak egyedül az *Aktor* illeti,
Es ahoz a' Birónak nintsen semmi közi,
De ha Diú ki-nem fog ingó jókból telni!
Azt tehát az ingatlan jókból kell fizetni.
Es mik azután abból a' jókból maradnak!
Azok Biró's *Aktor* közt Réßekre osztatnak;
'S ki-váltásig zálogul ő nálok hagyatnak:
Kiket-is köz-böts által tőlök ki-válthatnak.

XLIV. TITULUS.

Criminalis pœnában ha a' Pap léledzik,
Ugyhogy a' Király ellen ő *Notában* esik;
Avagy ha gyilkosságot 's tolvajlást tselekßik,
Akkor tîztit el-veszti, 's fejét-is el-ütik.
Melly *Nota*ért (:ki-vévén az Egyház jószágát:)
El-veszti rá nézendő minden külső *jussát*;
De egyéb *soclussáért* *Patrimoniumát*
El-nem veszti, mert a' *jus* nézi Atyafiát.
Hitlenség *Notájában* ha a' Papok esnek!
ők Egyház jószágából semmit el-nem vesztenek;
De abban *successivè* a' melly Papot téßznek!
Azon Egyház jószági, azon Papé lésznek.
Egyéb dolgokban álló mindenféle perben,
Az Egyházi személyek *Secularis* ellen,
Vîszont *Secularisok* a' Papi Rend ellen,
Minden *pœnán* maradnak ők egyenlő terhen.

XLV. TITULUS.

Papnak kárt 's adósságot fizetni kell pénzzel;
Kit ha nem tehet Biró! Pap jóvát vészti-el,
'S *Creditort* *contentállyá*, míg ő azt betsüvel
Jószág jövedelméből ki-válttya illy renddel:

Ha

Ha Papnak ingó jóva annyi erő nintsen,
Mellyből *Creditor* 's káros *contentumot* végyen!
Bíró a' Pap jószágát ott egy ideiglen
Ufussáig iktattya *Creditor* kezében.

XLVI. TITULUS.

Káptalanok, 's *Conventek* egész *Collegája*
Mindenik hatalomnak, ha lesz *patratorá!*
Őket nem különkülön kell *aggraválnia*,
De úgy kell, mint egy személyt *sententiáznia*.
Ha pedig Káptalanok avagy a' *Conventek*,
Valahol külön-külön *violentiát* tésznek!
Ugyan ott jószágokról perbe idéztetnek,
'S külön-külön Bírótól *Sententiát* vésznek.

XLVII. TITULUS.

Mikor a' Káptalannak ősz józága nintsen
'S fő-váltságon el-marad, vagy kár fizetésen,
Ha kérded elég-tételt a' Felperes itten,
Azon *convincta parson* mi tormában végyen?
Akkor a' több *Collegák*, valamennyin léfznek
Reus jövedelméből a' mit fel-vehetnek,
Személyére tudnillik a' melly jutna ennek,
Tartoznak meg-fizetni abból Felperesnek.

XLVIII. TITULUS.

A' Papok Tisztartói ha másnak kárt téfznek,
Akar Papok legyenek ők 's akar Nemesek!
De ők azon jószágból, hol tisztet viselnek
Mint más külső Nemesek perbe idéztetnek.
Es ha a' kárt el-érik rajtok per folyással!
Tehát ugyan Tisztsegek alatt való jókkal
Tulajdon ömagokat néző *bontumokkal*,
Kell *Aetornak* 's Bírónak lenni *contentummal*.

XLIX. TITULUS.

Prelátot és Káptalant együtt *Convent*ekkel
Mint szokták hatalomért megnyerni törvényel,
Es mint menekedgyék külön-külön hittel,
Azt a' *Tripartitumban* olvassad-meg renddel.

L. TITULUS.

A' melly *Prelatusok*at ujonnan választanak,
Kik külön meg-ötözva Káptalantól vannak!
Első napjáról fogva *Electio*joknak
Eftendő szabadságok vagyon mint árváknak.
Kik-is olly szabadsággal élnek ez Országban
Hogy jószág 's levél végett, indúlt per folyásbá
Nem tartoznak felelni *Controversiákban*
Eftendeig, míg veszik leveleket számban.
Mindazáltal hatalom felől indúlt perben,
Mint Nemesek úgy ők-is vonatnak Törvénybé;
Ha *Prelát* Káptalannal *indivisus* léfzen!
Tehát nekik nem adnak *Prorogátát* széken.

LI. TITULUS.

Prelát Pradeceffora vétkéért Törvényben (ben
Nem bűnhődik, hogyha azt né vonták vólt per-
De a' Jobbágyok felől búkség Törvényt tégyen
'S *Aetornak* ha jobbágya kárt tett, megfizessén.
Eklésiák jószágit a' *Prelatok* 's Papok,
Vétkéért el-nem vesztik, ha min elmaradnak
Hanem a' mit közzállók Fején el-marasztanak!
Contentumot kell tenni a' kárért *Aetornak*.
Fiú, Attya vétkéért nem kárhoztathatik,
Sem pedig Fő-váltságon nem *convinctat*atik,
De Attya jószágának bõtsin marasztatik,
Mellyet meg-váltania köz-bõsttsel tartozik.

Ha jószágot valamely *Prelatus* el-foglal;
 Es a' *paratum* után azután ő meg-hal!
 Tartozik *Successor*a Törvény szerint azzal:
 Hogy *Actornak* felellyen perben *ratio*val.
 Ha a' *Prelatus* által jószág el-vétetik,
 'S azután a' *Prelatus* másuvá költözik!
 Tehát a' *Successor*a perbe vonathatik,
 Es azon per folyásban felelni tartozik.

LII. TITULUS.

Semmi perek, kik jószág felől indíttatnak!
 A' Papok Törvény székin nem *agitáltatnak*;
 Hanem minden jószágról álló per folyásnak
 Igyek, a' külső Birák előtt *terminálnak*.
 Mert jószág Birodalma Királyok *jussával*
 Vagy ítéltt levelekkel, és *Sententiával*,
 Tartatni és bíratni szoktak valósággal
 'S nem Egyházi Biráknak levelei által.
 Sőt a' per czikkelyit-is ott kell meg-keresni,
 Hol smelly széken dereka pernek kezd indulni;
 Azért pert Papok székin nem kell mozdítani,
 Mert Pap előtt nem szoktak azok végben menni.
 Ha valaki valamit fel-vállal hitire,
 Adós léfzen, vagy köti magát kezességre!
 Az-is külső Biráknak gondviselésére
 Hagyatik, és nem vízik a' Papok székre.
 Ha ki pedig másokért hitit le-téendi,
 'S azonközben halála találánd történni!
 Tehát *Successor*itól, 's *Heres*itől néki
*Praten*sioit *Actor* méltán meg-veheti.

LIII. TITULUS.

Kápta-

Káptalanok, 's *Conventek* Udvar-Biráinak,
 Kik a' Jobbágyok között parantsolni szoktak,
 Olly méltóságok vagyú mikor Törvént mond-
 Valamint ömagoknak a' Káptalanoknak. (nak
 Sőt a' *Diaconus*-is szintén azon móddal
 Elhet Papi jószágban perben méltósággal;
 De az ő határan kül *Constitutio*val
 Kell Káptalan nevében perelni másokkal.

LIV. TITULUS.

Az *Aurane Prioratus* Lajos Király által
 Szeréztetett vólt régen bizonyos okokkal;
 De mivel most nem élnek azon méltósággal!
 Tés-is se kívány élni olyan *Titulus*sal.

LV. TITULUS.

Ha valakit Törvénnel fejen el-marasztanak,
 Es reá *Capitalis Sententiát* mondnak!
 Tehát nem csak jószágát foglallyák-el annak;
 De fejét-is el-ütik mint *maléfactornak*.
Sententia levéllel valahol talállyák
Executio után bátran meg-foghattyák,
 'S *Competens* Birájának kezeibe adgyák
 Mert magoknál peresek ötet nem tarthatják.
 Hanem minél hamarébb a' Biró kezében
 Tartoznak ötet vinni oda hol Tízt léfzen;
Executio előtt-is sőt Esztendeiglen
 Holott kapják, megfogják akarmelly helyeké.
 Es mikor Biró kézhez a' vétkes vitetik,
 Ott hogy ő meg-békéljék harmadnap tartatik;
 De ha *Actor*ral addig meg-nem békélhetik!
 Büntetésre *Actornak* kezébe adatik.

F

Kit-

Kit-is, ha a' Felperes Törvénnel meg-ölet,
 Vagy *Sententia* berint másképen meg-büntet!
 Jóságához azután a' Biró nem férhet
 Sem femmit a' Felperes abtől el-nem vehet.
 Hanem minden jóbaga annak Fiaira,
 Vagy ha azok nintsenek! Attyafiaira,
 Leányira, vagy pedig más *Successor*ira
 Minden fizetés nélkül szállanak azokra.
 Annak egyéb jóvához a' Biró nem nyúlhat
 Hanem fogsága napján mit nála találhat
 Magának azt veheti, 's nála az maradhat;
 De egyéb jovaiban ő nem *Succed*álhat.

LVI. TITULUS.

*Sententi*ázott személyt ha meg-nem foghatták!
 Tehát jószágát annak, ha lesz, el-foglallják!
 De azok kik *juss*okat ahoz *pretend*állyák!
 Fiai (: *Successori* :) köz-bötstsel ki-válttyák.
 'S ha Fia, *successori* nem léfznek Vérekkel!
 Tehát *Conterraneus* vagy szombéd válttya-fel,
 Akkor, mikor a' Biró arra napot rendel,
 Felperestől 's Birótól ki-válttyák köz-bötstsel.
 Mert ha addig azon *jus* nem *regim*áltatik!
*Sententi*ában marad, és abban hagyatik,
 Míg arra a' Királytól kegyelem adatik
 Vagy annak váltságára *Novum* hozattatik.

LVII. TITULUS.

Király ha meg-kegyelmez *Sententi*ázottnak!
 Nem Díjáról adatik a' *Gratia* annak,
 Sem pedig nem használ harmad-rész *juss*ának
 De a' Fejét, 's más két részt nyeri-meg magának.

Söt

Söt Palatinus székin *Gratia* sem *suffrag*ál:
 A' két Részt-is el-nyerik ott *Sententi*ával;
 Kit Palatinus mihelyt perrel *apprehend*ál,
 Másnak *confer*álhattya, mert szabadságon áll.
 A' ki pedig Hitlenség *Not*ájában elik
 Olly jószágbeli részek a' perest nem nézik,
 Mert azok el-adása a' Királyt illetik,
 'S Király annak adhattya valakinek tetszik.
 De Hitlenség *Not*ája melly *Repulsi*ből
 Következett, ennyiben, az különböz attól;
 Mert peresnek harmad rész adattatik abból
 'S két rész pedig Királynak jut azon jószágból.
 A' ki pedig Királytól *Grati*át *impetr*ál
 Annak Király kegyelme bizonyra úgy használ.
 Ha esztendőig vétkes *Actor*rral *concord*ál;
 De ha meg-nem békéllik! *Gratia* nem tencál,
*Sententi*ával pernek ha végét szakasztod!
 Esztendő alatt szükség azt *Exequal*tatnod;
 De te azt vesztegléssel hogyha el-múlatod!
Resuscitatoria nélkül nem bánthatod.
 Ha reád *Capitalis Sententi*át mondnak
 Hatalmában 's kezében adatol *Actor*nak!
 Ott semit nem használhat kegyelme Királynak.
 Abból, hogy megmenthesd tejedet magadnak.
 Mert vétkes szabadsága akkor *Actor*on áll,
 Es azon ha a' vétkes *Actor*rral *concord*ál;
 Kit-is ha *Actor* akar szabadon *exequ*ál,
 Mert hogy másnak *ced*áljon nem kételesen a'val.
 Az Országban olly Törvény jószág el-adásban:
 Azért jött-bé, hogy vétkes olly állapottyában,

F 2

Akkor

Akkor maga jószágát feje váltáságában
El-adhattya Fiai, 's Véri ellen abban.

LVIII. TITULUS.

A' kit *per non veniten* fején el marasztanak!

Míg az *Altornak* arról *Sententiát* adnak

Addig ott az *Alperest* nem *captiválhattyák*.

Sem pedig *semélyében* ötet nem bántathattyák.

Sőt míg a' *Sententiát* *Biró* kéznél hagyják

Levél ki-adásról-is *Birót* el-tílhattyák,

'S a' *Káptalanokat*-is *inhibeálhattyák*

Az *Executiót*; *Juristák* úgy tarttyák.

Mihelyt *Inhibitio* *Biró* előtt léfzen!

A' *Sententia* terhét le-kell tenni épen;

Sőt azonkúl aval-is tartozik hogy *Be*ken

Melly előbb következik *Altornak* felellyen.

De mikor *Capitalis pænából* hozatik,

'S *Allegatiok* szerint kire ki-mondatik

A' *Sententia*! Levél nélkül meg-fogatik

A' vétkes és érdeme szerint büntetődik.

LIX. TITULUS.

Ha valaki *Östavan*, vagy más *Törvény* széken

Bizonyos okok miatt nem lehetne jelen!

Méltó maga mentséggel hogy ő akkor éllyen,

A' *Törvény* meg-engedi; a' melly lehet illyen.

Ha a' *Székre* indulván ő meg-betegülne;

Vagy *Vizek* árradási miatt nem mehetne,

Vagy *szegénysége* miatt lovat nem vehetne

Es nem-is fogadhatna 's a' miatt el-késne.

Ha peresi, 's más *latrok* által meg-fosztatik,

Sebhetik, annál inkább ha meg-ölettetik,

Es eze

Es ezekhez hasonló dolgok ha késlelik!

Méltán ment lefz, hogyha az *verificáltatik*.

LX. TITULUS.

Ha ekképen valakit meg *sententiáznak*,

Es Fiai 's Leányi *osztogatlan* vannak!

Ott *javát sequestrállyák* *Sententiázott*nak

Altor és *Biró* között azok fel-osztatnak.

Mobile bonumokból álló minden *Részek*

Köztök egyenlőképen mind *oszlóra* mennek,

Mellyből *Fia* 's *Leánya* 's *Felesége* ennek

Hogyha *osztogatlanok*! egyenlő *rést* vésznek.

Fiú *Attya* vétkéjért nem *crimináltatik*,

Sem *Attya* ő *Fia*ért meg-nem büntettetik;

A' melly *ingó*, 's *ingatlan* jók *Leányt* illetik!

Abból *Része sequestrum* által ki-adatik.

LXI. TITULUS.

Major Potentiáért ha kit *Evocálnak*,

'S addig meghal míg vége szakad *perfolyásnak*!

Tehát annak *Fiának*, vagy *Attyafának*

Kell *Bótsin* el-maradni az ő jószágának.

Mellykárt 's jószág foglalat az *Atyák* tóttene!

Azt *Fiaknak* 's *Véreknak* meg-kell fizetniek;

De ha *Biró* *Törvénnel* véget vét ezeknek!

Ott a' kárért *jurálni* kell a' peres félnek.

LXII. TITULUS.

Attyok *Notája* után melly *Fiak* születtek;

Rést *Attyok* jószágából azok nem vehetnek;

De a' *Notázás* előtt a' melly *Fiak* lettek!

Az *Attyok* jószágából azok *Rést* kérhetnek.

Melly *gyermek* pedig *vagyon* *Anyának* méhében,

Mikor

Mikör az édes Attyát meg-*Notázzák* perben!
Tehát mint a' több Fiak, ő is azonképen
Attya ős jószágából 's jóvából Részét vészten.

LXIII. TITULUS.

Melly Fiaknak Attyokat meg-*sententiázták*,
'S őket azután lettenek, hogy már *exequálták*!
Tehát Attyok jószágát Fiak ha akarják
Szokás szerint közböttsel azt *redimálhatták*.

LXIV. TITULUS.

Attyával Fia, ha meg-*Sententiáztatnak*,
Es azoknak jószágok Királyra szállanak!
Tehát kinek *Gratiát* ő közzüllök adnak,
Az *redimálhattya* azt, 's őlesz Ura annak.
Ha *Sententiáztottnak* *Successor*a nintsen,
Es az ő öröksége Királyra száll ingyen!
Tehát a' kit a' Király kegyelmében vészten
Válttya-meg a' jószágot, 's ő *succedál* ebben.

LXV. TITULUS.

Ha melly Urnak, 's nemesnek külső vármegyékbe
Magyar és Tót országban 's mind pedig Erdélybe
Jósbagi lévén 's Fején el-marad Törvényben
Ha kérded el-vesti-e jósbagit kún és ben?
Azt mondom: el-nem vesti, hanem melly Ország-
Convincállják ott vészik *Executióban*; (ban
De más Országban lévő külső jószágiban
Törvény ellen más Biró, be-nem mehet abbá.
Ha pedig Hírlenségnek *Notájában* csik!
Valaholott jószága *deprehendat*atik,
Melly a' szent Koronához *de jure* tartozik,
A' Király hatalmával mind el-foglaltatik.

LXVI. TITULUS.

Miben különböz *Nota* a' *Capitalist*ól!
Feljebb annak rendiben bótottunk már arról,
Holott emlékezetet tettünk a' *Notáról*
Es a' *Notával* együtt a' *Capitalis*ról.

LXVII. TITULUS.

Ha *minor Potentián* Nemest *convincállják*!
ötet személye szerint nem *captiválhatták*;
Hanem ingó 's ingatlan jovaiból Birák,
A' kárt és a' Birágot méltán *exequállják*.
De *Quinque Casus*okon kül minden hatalmok
Nemes házra menésből, 's verésből kik állnak,
Foglalás, fogás, ölés miatt kik indulnak,
His exceptis, mondatnak kissébb Hatalomnak.
Ha *Inctus*, *Actio*ját *Actornak* tagadgya
'S *Actor* keresetire magát *submitállja*!
Mint vét *Actornak* hitet ott a' Szék Birája
Azt, annak rendi szerint *Decretū* meg-mondja.!

LXVIII. TITULUS.

Ha *minor Potentiát* szegény Nemes *patrál*,
Kárt és hatalmat tévén *Onusban* *incurrál*,
Kinél-is *Exocutor* ha semmit sem talál!
Illy okon Nemessége néki nem *suffragál*.
Mert az olyan *Casusban* ötet meg-foghattyák
'S Biró kéznél tizenöt napokig tarthattyák
Addig ha nem *concordál*, vagy fizet! *Actornak*!
ötet azután *Actor* kezeibe adgyák.
Kit-is magánál addig tart míg ő meg-fizet
Actornak, és Birónak ő eleget rehet;
De különbben az *Actor* nem, bánthattya ötet,
Hané

Hanem úgy kell tartani, mint egyik háznépet.

LXIX. TITULUS.

Ha valaki, más embert Szék Bínén meg-motskol,
Avagy ottan más ellen, hogyha Bidalmat Ból!

Szék törésén el-marad; mellyet az *usus*ból,
Száz forintig *Exequál* Biró jószágából.

De ki Király Tábláján Szék törésben esik!
Az ellen olyan Törvény és *usus* tartatik:
Hogy ő száz forintokat le-tenni tartozik,
'S mig azt ott le-ném tébi, ki-nem botsáttatik.

LXX. TITULUS.

Calumnia magyarul patvarnak mondatik,
Melly tsalárd per kezdésből lenni esmértezik,
Patvar, *Capitalis*nak noha nem mondatik,
De ahhoz hasonlónak majdan ítéltetik,

Pert a' ki kezd két Binnel *dolussal*, *fraussal*,
Pert indítván egy úton zálog *Titulussal*,
Es más úton keresi azt örökös *jussal*!

Méltán *convincállyák* azt a' perben Patvarral.

Vagy a' ki egy pert elkezd valamelly dologban,
Külön-külön egy úton és egy per folyásban
Folytattya azt két Birák *presentiájában*!

Az-is hasonlóképen *incurrál* patvarban.

Ismét, ki pert el-végez valamelly dologról,
Leány negyedről, Dósról vagy *Paraferrumról*,
Zálogos és örökös egyébféle *jusról*;
Sőt *expediállyá*-is Alperest azokról.

'S azután azon dolgot bizonyos időben
Keresi, úzi, fúzi, 's fogja amazt perben,
'S *Actioját* folytattya *Expediens* ellen!

Akképé az-is esik patvarnak terhébé.

Vi.

Vizont a' melly dologban végső Törvént tébnek

'S afféle pert újolak ha kik el-kezdenek
Királynak új kegyelme nélkül! az ilyenek
Törvény szerint Patvarnak *panájába* esnek.

Calumnia *panája* ötven girát tében

A' mellett azon *Causa*, kit keresnek iten:
Akar Vár, akar Jószág, és akarmi legyen!

Azt *Attor* örökösön el-veszti a' perben.

Melly *panával* a' Biró 's Alperes osztoznak;
Két Részt abból a' Biró el-véizen magának,
Es annak harmad részét adgya az *Inctus*nak,
Ez méltó büntetése *Calumniator*nak.

LXXI. TITULUS.

Király másnak jószágát ha zálogosította,
Ismét azt megint másnak örökösön adgya,

'S abban a' *Donataris* magát bé-iktattya,

'S *Possessort* meg-kinállyá, hogy pénzt leválja.

Melly-is noha két színnek lennie láttatik,
Mivel két színnel azon dolog kerestetik;
De azért a' két útnak méltán nem mondatik,
Sem pediglen Patvarnak akkor nem tartatik.

Ha valaki *Contractus*, vagy *Consensus* által
Jószágában bé-mégyen másnak iktatással

Es más azt el-foglallya, 's birja hatalommal,
'S iktatásnak ellent mond *Contradictio*val.

Es ha Ellen-mondásért azt *Evocáltattya*
'S az el-foglalásért-is külön *prosequállyá*,

ő Patvaron nem marad a' Törvény azt tarttja.
Mert amaz a' Jószágot nem jó úton birja.

Ha jószág valakinek zálogban adatik!

F s

An-

Annak igaz Urának ő lenni láttatik;
 Addig, a' míg pénzével meg-nem kínáltatik;
 Melly pénzt, hogyha né *levél*! hamisnak tartá-
 Ha a' magva-fakattnak olly jóssága volna, (tik.
 Melly másnál valakinél dologban állana,
 'S a' magva-fzakatt Vére és fogadott Fia
 A' pénzzel meg-kinállya, 's amaz nem *levél*ja.
 Azonközben iktattya magát kínáló fél,
 Azért, hogy bé-ne tellyék az esztendő: Evel
 Iktatást, és kínálást téfzen *Levélével*!
 Nem bűnhődik Patvarnak soha-is terhével.

LXXII. TITULUS.

A' Nyelvnek váltsága-is száz forintot téfzen
 Melly hozatik méltatlan panaszért más ellen;
 Ki mást meggyaláz, motskol hírében, nevébe,
 Azt Birák nyelv váltsággal büntetik Törvénybe.
 De azért a' derék per illy panaszért, 's vádért,
 örökösön el-nem vész miként a' Patvarért
 Mert ha birságot fizet nyelve váltságáért!
 Ujjonnan el-kezdheti perit jószágáért.
 Melly Birságnak két része Biróé lesz épen;
 Abból a' sérelmes rész harmad részt el-vevén;
 Mint ezt a' *Decretum*nak második Részében
 Ott ezen *Titulus*ban találod ekképen.

LXXIII. TITULUS.

Midőn igaz tételre a' *Triumphans* megyen;
 Es ott a' *Succumbens pars* mint vesztő-fél perbő
 Fegyverrel és erővel áll nyerő-fél ellen!
Repulsiót mondatik, hogy Az akkor téfzen.
 Mert *Sententia* Biró által ha mondatik

Es az

Es az ellen ott fegyver, vagy tör mutattatik,
 Vagy más fegyver nemével az ellenzettetik!
 Tehát a' *Repulsió*-tételnek tartatik.
 Melly mindenféle pernek egyszer vége után
 Meg-engedik fegyverrel, hogy tételésék méltán,
 De ha kétfzer *Repellál* bár akarmi formán
 Azért meg-*Notáztatik* a' vesztő-fél Táblán.
 De a' *Repulsió*ért kit egyszer tselekfizik!
 Hetvenkét forintokon Táblán marasztatik;
 Melly Birságnak két része a' Birót illetik,
 Ismét a' nyerő-félnek harmad rész adatik.

LXXIV. TITULUS.

Ki-vontt fegyverrel, törrel, szablyával, doronggal,
 Emberek fökságával, vas-bottal, fustéllyal,
 A' ki rettentést téfzen, 's félelmet azokkal!
 Valósággal *Repellál* akkoron bizonynyal.
 Egy dologban valakik *Repulsiót* téfznek
 Hatalmas úton 's módon! Bár sokan legyenek
 De mindnyájan egy *Marta* aranyterhbe esnek,
 Kit hetvenkét forinttal kell meg-fizetnie.
 Ha kiazon dologban *Regiust* vádolna:
 Hogy a' *Relatoriát* nem jól irta volna!
 Olly dologért *Regiust* kell *prosequálnia*,
 Es ott a' Törvény folyást nem kell *turbálnia*.

LXXV. TITULUS.

Ha valakit a' Király akar *Notáztatni*!
Generalis Diatát kell arra hirdetni,
 'S a' vétkeket semély berint kell reá hivatni,
 Es nem Prokátor által kell *Evocálatni*.
 Ki ha el-jő, 's ügyének igaz okát adgya,

Igen

Igen jó lesz, ömagát ha meg-tisztíthattya;
 De ha el-jó, 's nem jó-is, magát nem *purgallya!*
 Ő, ott meg-*Notáztatik*; *Decretum* azt tarttya.
 Mellyről költ *Sententiát Salvus Conductussal*,
 Sem *Inhibitioval*, 's *Contradictioval*,
 Sem pediglen *Novummal*, vagy *Repulsioval*,
 Nem ellenzhet az *Incltus* semmi orvossággal.
 Másod *Repulsio*-is *Notát* hoz magával;
 Annál inkább harmadszor nem élhetni a-val;
 Mert mikor reá mennek a' *Sententiával*
 Ott az ellen nem élhet senki orvossággal.
 Ezenkül a' *Notának* több *speciessiben*
 Mellyek az első *Parshan* vannak *seriesben*
 Mint ély; *Decretum* arra második Rébében
 Ezen *Titulus* alatt, meg-tanít bővebben.

LXXVI. TITULUS.

A' ki, per folyásban nem vólt sem nem vesztett,
 Sem pedig nem *Succumbált* a'nál inkább né nyert
 Az tehát *Repulsio*t rendesen nem tehet,
 Sem azzal *Sententia* ellen ő nem élhet.
 Ha valaki, Várához tartozó Faluját,
 Másnak adgya és minden ahoz lévő *jussát*,
 Azonban ő meg-halánd, és más az ő Várát
 A' Királytól meg-kérven bé-iktattya magát.
 Ersted ahoz tartozó *pertinentiakban!*
 Tehát azon *Possessor* ki lakik Faluban
 Bátor ne lótt légyen-is azon *Causában*.
 De méltán *Repellálhat*, mert van módja abban.
 Mert ott a' *Repulsio* méltán tétethetik
 Es annak *onussával* nem-is büntethetik,

Főké-

Főképen ha a' perben *verificáltatik*,
 Hogy az *Impetitortól* nem jól kerestetik.
 Ha valaki jószágot el-nyér örökösön
 'S azon jószág zálogban más kezénél lézen,
 Bátor zálogban lévő ne lótt légyen perben;
 De míg pénzt le-tézik *Repellálhat* itten.

LXXVII. TITULUS.

Repulsio, 's Prokátor feleleti után (Táblán;
 Gyakran élnek *Novummal* mind Széken 's mind
 Mellyet a' Király enged pereseknek méltán
Simplex, vagy fundáltatott *Novum cum gratián*.
 Hogy annak erejével peres felelhessen,
 Es ügyét forgathassa, 's újlag élhessen,
 Fogást és ellenvetést *Novummal* tehesse,
*Error*t és fogyatkozást azzal építhessen.
 Király méltóságoson ő *Regimenéből*
Novum szokott adni Királyi kedvéből
 'S *Privilegiumot*-is ilyen kegyelméből
Nova Donatiokkal együtt ad Tisztiból.
Novum által pediglen a' melly per kezdődik!
 Az, tsak egy *terminus*on, véghez vitetődik:
 Sőt minden perek előtt elő-vétetődik,
 Nem hagyatik függőben mert el-végeződik.
 Peresek, míg a' per függ, 's míg *Deliberálnak!*
 Prokátor feleletet, addig meg-híhatnak;
 De a' melly peresfélnek végső Törvént módnak
 Ollyatén feleletet, nem *revocálhatnak*.
Novum cum gratiával peresek élhetnek;
 De annak *vigorával* mást nem ellenzhetnek;
 Sem *Sententia* mellől azzal el-nem vetnek.
 Mert a' Birák igazat téznek nyerő félnek.)

Hanem azon peres-fél, ki azt *impetrálta*
 Perit a' *Novum* mellett, hogyha kedve tart,
 Az *Executio* után bátran folytathattya
 Es annak rendi szerint ügyit forgathattya.
 De a' *per non venire* kik *Novumot* nyernek!
Sententia ki-adást azzal ellenzhetnek;
 Melly dologban peresek, ha *novummal* élnek!
 Azok első *Octavian effectum*ba mennek.

LXXVIII. TITULUS.

A' ki perben nem forgott, s a' pert el-fem vesztí,
 Hozhat-e az *Novumot*, ha kerdi valaki?
 Felelet: hogy nem hozhat míg Amaz él senki;
 De ki a' pert el-vesztí, ha meg-hal, hozhatni.
 Mert senki buzájában sárlót más nem vethet;
 Mindazáltal, ha meg-hal, a' ki pert el-vesztett!
 Tehát, kire a' per száll, Az *Novumot* nyerhet
 Es azzal Törvény szerint szabadoson élhet.

LXXIX. TITULUS.

Prokátor feleleti akkor meg-hívatik:
 Mikoron az ő szava ott *retractáltatik*;
 Melly szó *Principalistól* ha *Revocáltatik*!
 Ott illik azt meg-híni hol a' per kezdődik.
 De ha *Transmissio*val másuvá botsátták!
 Ott kell azt *Revocálni* hová *transmittálták*;
 Mert míg a' per függőben vagyó meghíhatják
 Es míg kérdőben forog, azt *revocálhattyák*.

LXXX. TITULUS.

Prokátor feleleti a' hoßbú perekben,
 Nem *reclamáltathatik* külömben a' Székén:
 Hanemha azt meg-híjják, míg perleß függőbén,
 Es míg a' *Sententia indecisa* léssen. De

De olly perekben kiket *Brevis*eknek mondnak
 'S *Insinuatio*val a' mellyek indulnak,
 A' kiknek tudnillik egy *Terminust* adnak!
 Olly perekben Prokátor felelést meg-hínak.
 Ugy hogy ha a' Prokátor tett rosz feleletet,
 Es a' *Principálissa* *revocállya* ötöt,
 Tehát ísmét Prokátor feleletet tehet
 Es azt *reformálhattyá*, a' mikben vétkezett.
 Ha pedig a' Prokátor Törvényben vétkezik!
 Azon helyt terén nélkül *revocáltathatik*;
 De ottan a' meg-hívás másként nem engedik,
 Hanem hat forintokat le-tenni tartozik.
 De ha a' *Judicium* végződven *expíral*!
 Akkor a' *Revocatio* többre mégyen annál;
 Merta' ki Biró előtt akképen *revocál*,
 A' meg-hívásért ötven girákat *deponál*.

LXXXI. TITULUS.

Prokátorát, kétképen kiki meg-híhattya:
 Először, míg a' Biró a' Törvényt ki-mondgya,
 Ha ísméri, hogy a' per ötöt *aggravállya*!
 Az ötven gira terhel ott *revocálhattyá*.
 Másodszor: ha az első végzés el-végződik,
 Es mindgyárt az utolsó végzés következik;
*Insinuatio*val a' melly per kezdődik,
 Prokátor feleleti *revocáltathatik*,
 Ha pedig az *Oktava*, vagy *Brevis* el-telik!
 Ahoz Király kegyelme ottan kívántatik,
 Es ísmét ötven gira ehez számláltatik
 Prokátor feleleti úgy *revocáltatik*.

Dea'

De a' Prokátor vallást minden Részében,
 'S akarminémű *jus*nak *speciess*ekben,
 Azt *gratia* nélkül is meg-híhattya perben,
 Ha peres ötven girát Szék színén le-tészén.

LXXXII. TITULUS.

Prokátor felelet mikor meg-hivatik,
 Akkor per-le-szállása gyakran következik,
Actio ha Birótól ott el-olvastatik
 Es abban olyan vétek lenni taláztatik:
 Melly vétek miatt Biró abban ítéletet (het,
 Törvény Berint né mondhat sem pedig né te-
 Akkor az *Actio*ban lelt tévelygéseket
 Meg-kell *corrigálnia* az olyan vétkeket.
 Ha perrel akar Falut valaki keresni;
 AznévBerint hollégyen, jól meg-kell nevezni,
 Es melly Varmegyében van, azt is megkell írni,
 Mert különben azon per le-fokott állani.
 Ha pedig az Alperes azt tsak el-hallgattya,
 'S *Actio*okban lőtt *Error* nem *controvertálnya*!
 Akkor a' *Sententiát* a' Biró ki-mondgya:
 Mert törvény *merituma* méltán azt kívánnyá.
 De ha azon Alperes *Error* deprehendál,
 Es azon *Error* ellen a' perben *contendál*!
 Akkor azon *Causa* mindgyárt *condescendál*;
 Mellyet *Actor* azután kereshet más móddal.
 Hatalom dolgában is ezent kell érteni, (ni,
 Kit holott? 's mikor történt? megkell magyaráz-
 Mert magyarázat nélkül perbé nem nyer senki
 Azért az *Actio*ban *Terminust* kell tenni.

Vala-

Valaki *patratumra* másokat fel-vészén
 Külön-külön *clausulák* szoktak lenni ebben:
 Mert Mód a' hivatalban esik háromképen,
 Első: Melléje vévő, ha maga ott lészén.
 Második parantsoló: ha másnak parantsol,
 Harmadik: ki reá küld mást gonosz bándékkal,
 Midőn másnak meghagya, hogy mást erősbakkal
 Meg-öllyön, verjen, fogjon hatalmas kéz által,
 Azért azon történet ott jól meg-tudásék
 Hogy azon tselekedet ki által tétessék,
 Es az igaz ítélet, hogy ott meg-értessék,
 Arratlan a' bűnössel együtt ne büntessék.
*Actio*ját Felperes ha roszszúl fundállya,
 Azt hat gira bírsággal ő deponálhattya,
 Melly Bírságnak két része Széket *concernálnya*,
 'S harmad részt magának *Inctus vendicálnya*.

LXXXIII. TITULUS.

A' pernek le-tételit addig meg-engedik:
 Miglen a' *Sententia* perben ki-mondatik;
 De ha a' *Sententia* végben vitetődik!
 A' per annakutánna le-nem tétetődik.
 De a' melly *Sententiát* *intermediáns*nak
 Törvény Berint *Juristák* neveznek és módnak
 Olly *Sententia* után pert deponálhatnak
 Ha itél, *Actor* *onust* nem véssen magának.
 De *Actor* Alperestől ha bírságot vészén,
 A' melly *Sententiából* hozattatott lészén,
*Repulsió*ért 's egyébért *emergált* Törvényben,
 Azután nem mindenkor tehetni-le itten.
 Jelenben tsalárdáságot ha ott Biró szemlél

G

Es vé-

Es vészí azt észébe, hogy *Aktor* azzal él;
Ott akkor a' bölts *Bíró* olyan *Törvényt* ítél:
Hogy tsaládság 's álnokság senkinek né segél.

LXXXIV. TITULUS.

Ha ki örökös *jushoz jussát* *pretendálja*,
'S jószág végett az *Inkust* Táblán perbe fogja,
Ha más kivülötte ahoz közit mondgya,
Es magát *ingerálni* a' perben akarja.
Tehát az *ingessio* ott meg-engedtetik,
Míglén a' *Sententia* ki-nem mondattatik;
Mindazáltal olly okkal, hogy ő tudniillik
Refundálni költségét *Aktornak* tartozik.
A' ki valamelly perben ömagát avattya!
Akkor abban ömagát *Aktornak* tsinálja;
Azért valaki magát abban *ingerálja*,
Ahoz *jussát* 's vérségét meg-kell próbálnia.
De a' melly per zálogos *jusson* fundáltatik.
Es jószág foglalása végett indíttatik!
Azokban *ingessio* meg-nem engedtetik,
Mivel a' *Törvény* ellen lennie láttatik.

LXXXV. TITULUS.

Ha valaki, valakit *Törvényre attrahál*,
Ingó 's ingatlan jószág végett űz 's *prosequál*,
'S abban ha *Sententia* előtt *Ingerens* áll,
Es azonban az *Aktor* *Inklussal* *concordál*.
Ha mondom ott az *Aktor* 's *Inklus* megbékélnek;
*Ingerens*nek munkái ott semmivé lesznek;
Mert ha fundamentomi dolognak el-dűlnék!
Azok-is le-romlanak, mit arra építnék.

LXXXVI. TITULUS.

Bírságoknak két részét mindenkor a' *Bírák* EL-

El-vészik, és peresnek harmad részét adgyák;
A' Szék színén mindenkor kész pénzzel a' girák
Egy-egy forintot érnek, ha ott *deponálják*.
De pénze *convinctusnak* ha nem talál lenni,
'S *Bírót* inti emberét botsássa betsűlni,
Es meg-kezd minden girát marhával fizetni!
Egy giráért két-száz pénzt kelletik le-tenni.
Ha pediglen a' *Bírót* ő meg-nem kinállya:
'S *Bíró* igaz tételre emberét botsáttya!
Akkor többre mégyen-fel az *onus mártája*;
Egy girát négy forinttal kell *deponálnia*.
Mikor *Executiót* akar sz *celebrálni*!
Először ingó jókból, kell azt *exequálni*;
Ha az nints? ingatlanhoz kell azután nyúlni;
Akképen kell igazat *Törvény* szerint venni.
Inklus első *Oktaván* ha meg-nem jelenik;
Három girán el-marad; i mért ha hivatik,
'S melly másod hivatalnak ottan neveztetik!
Ujlag három girán *Inklus* marasztatik.
De a' köz iktatásban és határ-járásban
Tsak egy-egy bírság esik rendberint azokban,
Ha nem jó! három girán rövid per-tolyásban
El-marad; de Jobbágyi egy-egy girán abban.
Aktor Király *Törvényén* ha nem *compareál*!
Hat girákon el-marad, mellyet hat forinttal
Deponálhat Szék színén *Bírónak* azonnal;
De azután egy girát, fizet négy forinttal.

V E G E a' Második Résznek

HARMADIK RESZ.

I. TITULUS.

M Agyar, Horvát, Tóth, 's Erdély országok a'
mikben (rendiben,
Egyeznek, 's különböznek Törvények
'S *Causat* mint *transmittálnak* mindéütt békek-
It *Decretum* megírja Harmadik Réjsében. (ben.

II. TITULUS.

Sok helyeken Szokások Törvénné váltanak,
Mert megrögzött szokásból Törvént csináltak
De semmi Nép, sem Kötség Szerzést ömagának
Nem Szerzhet tsak maga, mert né Ura annak.
Valakinek tulajdon Birodalma nintsen!
Törvént az nem Szerzhet, hogy ő azzal éljen;
De Király engedelme ha *accedál* ebben
Olyan szokást Szerzhet, melly nints Törvény
Mert ha ellenére lesz más igazságának, (ellen.
Az Isten Törvényének és a' *Decretum*nak
Es Ország Biráitól költt *Sententiáknak*
Tehát azon Szerzések *annihilálnak*.
A' Székeken mindenütt hol a' perek folynak,
A' Király Udvarában azok botsáttarnak,
Kik-is *Transmittálnak* ott *decidálnak*,
Bán, 's Vajda ellent némond végzéssel azoknak.
Vármegyék-is végezést tehetnek holmokról,
Mezők, Rétek es Erdők 's Vizek őrzéséről,
Malmok állapattyáról és jóvedelméről
Hosszabb avagy rövidebb köztők folyó békről.
De arról-is különben ők nem végezhetnek,

Ha-

Hanem hogy a' Törvénnel azok egyezzenek,
Továbbá olly Szerzések köztők tsak erősek,
Mert olly Szerzést nem tartnak-megkülső ne-
A' Szabad Városok-is bintén ezenképen, (mások
Minden Tartománybéli Népekkel egvemben,
Kalmárok és árosok az önnön rendekben,
Vargák, Szabók, Timárok, 's egyebek Czéhek-
Olyatén Szerzéseket magok közt tehetnek (bé
Ha nékik meg-engedik azt a' Fejedelmek;
Tsak-hogy a' Szerzések jók, 's igazak legyenek
Es másoknak károkra azok ne essenek.
Melly Szerzést ő köztők a' nagyobb Réfz rendel
A' kik Méltóságosbak köztők tekintettel;
Az pedig ott a' jobb Réfz: holott ítélettel
Melly Réfse többen vannak, kik jelesbek esél.

III. TITULUS.

Nemes Személyek Diút fizetnek forinttal:
Erdélybé hatvan hattal, 's Tóth országba százal,
Prokátor meg-hívást-is fizetik annyiva l,
Erdélybé 's Tóth országba meg-irtt forint szám-
Dóssát *Relián*nak-is Tóthok száz forinttal (mal
Fizetik-meg Erdélyben ísmét hatvan hattal,
De ezt úgy értsd, ha Férje jova mindazáltal
Añyileß; ha pedig nem! adják ilyen móddal:
Ha *Defunctus* jószágá ott annyi nem léfzen!
Ahoz képest a' Dó-s-is kevesebbre mégyen
Dóssokat Ur Abßonyok Tótok közt Erdélyben,
Miként Magyar Országban úgy véfik-fel éppé.
Erdélybé 's Tóth országban ha perek indulnak,
Kik jószág dolgairól folynia soktanak!

G ;

Felső

Felső *Forumra* azok egyszer borsátratnak,
'S *Judex Curia* előtt *examináltatnak*.

Kiket *Judex Curia* ha meg-*examinál*!

Ísmét tehát Vajdára, vagy Bánra *remittál*;
Mellyről osztán a' Vajda, vagy Bán *determinál*
Es mint a' Törvény hozta, a' szerint *exequat*.

Minor Potentiáért Erdélyi Nemesek,
ötven girákért, ötven forintot fizetnek,
De a' Vicé Ispánok, 's egyéb Vicé Tisztek,
Kétszer annyi birságban külön-külön esnek.

Erdélyben *Dósi Reliá* ekképen vészen-fel:
Hogy a' *Dósnak* két részét le téfik késs pénzzel,
Harmad részét fizetik marhával betsüvel,
Ollyal, kit a' Vásáron könnyen adhatnak-el.

Ha *Oktavan* a' Nemes Szék törésben esik:
Erdélyben száz forintot fizetni tartozik;
De ha alsó *Forumon* Szék törést tselekszik!
Akkor ötven forintig ő meg-büntettetik.

Vivum Homagiumok Erdélyi Póroknak
Tizen-harmadfél forint a' száma azoknak;
Es ísmétlen holt Díjak azon Parasztoknak
Hußonót forintokat téstnek, 's bámláztatnak.
Pórok közt húsz forintra mégyen Tag-baggatás:
Láb, Kéz, Orr, 's Fül el-metkezés, és a' bé kitolyás
Es ísmét húsz forintot ér az arcúl vágás;
De húsz forintra ugrik a' fog ki-hajítás.

Nemes három forintot káráért hitivel,
De Paraszt egy forintnál többet nem vehet-el;
Nemes más mellett egyet, de Parasztok rendel
Hárman vésnek a' kárért ök egy forintot-el.

IV. TITULUS.

Székely Nemes Embernek ő Díja Erdélyben
Magok között hußonót forintokat téstzen;
A' nyelv váltság tizenkét forintokra mégyen,
'S a' Fő váltság hußonnég forintot ér Széken.
Székelynek öröksége száll maradványira,
Magzatira, vagy pedig ő *Successorira*,
Nota és *Capitalis* ügyek kül el-válva,
Fejét-is el-fem vesztü, hanem azt meg-tartja.

V. TITULUS.

Homagium kétképen értetik 's vétetik:
Az, először köteles hűségnek mondatik,
Kivel kiki Királyhoz lennie tartozik,
Mikoron a' Királynak hittel meg-esküszik.
Es másodszor magyarul birságnak mondatik:
Melly birsággal Gyilkosnak feje meg-váltatik;
De mikor bántbándékkal Gyilkosságba esik!
Akkor ötlet nem pénzzel, de törrel büntetik.

VI. TITULUS.

A' Király Udvarában ha pert *apellállják*,
Es azon pert a' Birák ott *revideállják*,
'S a' *revísio* után hogyha jóvá hagyják,
'S jóvá hagyván, az első Székre *remittállják*.
Ha mondom a' *Succumbens Pars* ott *Novummal* él
Vagy Prokátor meghívást téstengyőzetett fél!
Ísmét azon *Causát Novum* erejével,
A' Király Udvarában *transmittálni* nem kell.
De ha az *adversa pars* a' perben *succumbál*,
Kitudnillik azelőtt nem élt volt *Novummal*,
Es Király Udvarába a' Székről *apellál*!

El-kell azt borsátani kérdőre bizonnyal.

Ha Prokátor meg-hívást tesz Vármegén sóddal!

Azt, ott végbe viheted három forintokkal;

Abból Ispánok két részt a' Szolga-birákkal

El-vesznek, és a' peres osztózik harmaddal.

De Király Udvarában ha per el-vitetik,

Es Ispánok végzése ott jóvá hagyatik!

Tehát meg-hívás terhe ott meg-kettőztetik,

Es a' három forintért, hat forint vétetik.

VII. TITULUS.

Melly perekben bírságok lennie szoktanak,

Szék-törés, nyelv-váltáság, a' kik fundáltatnak

Avagy kissébb hatalom felől ha indulnak!

A' Király Udvarából vizsgál-botsáttatnak.

Hogy Vármegyék Tisztei olytán bírságból

Részeket ki-vehessék; De melly per zálogról,

Dósról, *Parafernum*ról, 's más egyéb dologról

Indúl; azt *exequállyák* Király udvarából.

Mert afféle perekben bírságok nintsenek,

Kik Dór, *Parafernum*ról, zálogról erednek;

Sőt ha száz forintoknál ezek fellyebb mennek!

Ollyan perek Vármegyén meg-né ítéltetnek.

VIII. TITULUS.

Város, ott Városban gyűlt lakók egységevel,

Házaknak és útszákknak épült bép rendivel,

Körül vett kerítéssel, fallal, erősséggel,

Mondathatik Városnak igaz nevezetel.

De kik nevezteffének szabad Városoknak

Es Törvény szerint azok kiktől hallgassanak!

Ezen *Titulus*át nézd erről *Decretum*nak

Ott renddel fel-találd nevetek azoknak,

IX. TITULUS.

Nemesekkel Díjokban egyenlők *Civisek*;

De egyéb szabadságban meg-külömböztetnek;

Mert határokon kívül bizonyoságnak ezek

Nemes személyek mellett elő nem vétetnek.

Sem pediglen adósság, 's kár meg-vételére,

Az ő Városokon kül Polgárokat hitre

Nem ereszti a' Birák törvény szerint többre,

Hanét csak egy forintra, melly mégyé száz pénz-

X. TITULUS.

(re.

Melly pereket Városi Birák el-végeznek

Azok a' Tárnok Mester eleibe mennek,

Visont ha ott nem tetszik valamellyik félnek,

Király *Personalissa* előtt ítéltetnek.

XI. TITULUS.

Pert Király képe elől ha vissza-borsátták,

Hová hátra küldték, tehát azon Birák

Másson Tárnok békire né *transmittálhatták*.

Hanem Király képihez, hogy ott *ventillállyák*.

Akkor valamellyik fél a' *Sententiával*,

Ki ottan ki-mondatik *Personalis* által,

Ha *contentus* nem lézen! Azt *remediummal*

Ísmét fel-állíthattya egy *Simplex Novummal*.

Melly pert a' *Novum* után, ugyan azon Széken,

A' hol per indúlt volt, ha el-veszt ísmétlen!

Tehát soha nem mehet tovább azon perben,

Hanem hallgatni kell ott örökké éltiglen.

Városi Polgárok közt, melly per indíttatik,

Az ott *decidálódván* *Apelláltathatik*;

'S onnét a' felső Székre *transmittáltathatik*;

Azt Tárnok, 's *Personális* eleibe küldik.
Tsak olytátén pereket nem kell *transmittálni*,
Criminalis pereknek kiket szoktunk hívni;
De ha ezekben balúl találunk ítélni!
Olyankor a' Királyhoz kellettök tolyamni.

XII. TITULUS.

Kivül való Tanúkot a' Polgári rendek
Köztök álló örökség felől bé-nem vésznek;
Az adóság 's egyébről indúltt perben ezek,
Külső Tanút bé-vésznek, ha jó hirtéliek.

XIII. TITULUS.

Fassio, Polgárok közt melly *celebráltak*,
Biró, 's két eskütt Polgár előtt ha tétetik!
Annak ereje vagyon és helyben hagyatik,
De a' külsőknek nintsen, és meg-fém tartatik.

XIV. TITULUS.

Fassiot a' Városban hogyha *Civis* téfszen,
Biró 's Esküttök előtt a' melly végbe megyen!
Ott az *Emptor* két hités Polgárokkal egyben,
Azon jószág foglalni illik, hogy bé-mennyen.
Ha pedig *Contradictor* lesz abban valaki!
Ott ellen-mondásának jó okát kell adni,
De ha annak ellene nem mond akkor senki!
Annak uraságában szabad lesz bé-menni.
Ha ahoz *jussát* mondgya valaki azután!
Eszteideig 's egy napig titkon, vagy nyilván,
A'nak ellene monthat rendes Törvény úttján
Es perit el-kezdheti az *Emptorral* méltán.
De ha azt eszteideig 's egy nap nem ellenzik,
Hanem addig *Emptortól* békével bíratik!
Tehát *Pratendens jussa* mindgyárt meg-aluszik,

'S idő múlással azon *jus*tól el-vettetetik.

XV. TITULUS.

Jószág iránt tizenkét eszteideig perben
Tartott az idő-mulás Polgárok közt régen;
De most tsak egyestendő 's egy nap forog eb-
Addig kell azt tiltani minden esztendőbé. (bé
Mellyet ha a' *Pratendens* a' berint tselekszik:
Hogy minden esztendőben az tilalmaztatik!
Soha-is idő-mulás ügyében nem telik;
De ha azt el-múlattya! melőlle el-esik.
Tiltást Város könyvében kellettök jegyzeni;
De ha azt ellenzenék Birák bé-iratni!
Akkor bizonyos helyben illik tilalmazni
Káptalant vagy Itélő-Mestert kell keresni.

XVI. TITULUS.

Városban örökséget ha valaki vészzen!
A' *Caput bonorum*ba elég ha bé-mégyen,
Mert ahoz tartozók-is ott értetnek itten;
Hanemha ki-bakaštott *Vendens* mi rést ebbé.

XVII. TITULUS.

Ha Polgár adósságért perben vonattatik,
'S ellene az adósság meg-nem bizonyodik,
Ott ha tsak önnön maga Polgár meg-eskešik!
A' régi szokás szerint ő meg-menekedik.

XVIII. TITULUS.

Polgárnak ha lesz más Ur földén öröksége,
Mellyből más Földes Urnak vagyon jóvedelme
Tehát Polgár tartozik ott meg-fizetnie,
Es Törvényt-is állani, ha ott vonnyák perbe.
Sőt ha azon örökség színén vétke-t téfszen,
Holott

Holott a' *Patratum* lött! ott vonhatják perbe
Mert annak a' Törvénynek, hol a' vétek lében
Engednie a' Polgár tartozik mindenben.

XIX. TITULUS.

Minden szabad Városok, kik jószágot bírnak
Azon Tifztségek alatt hol jószágok vannak,
Miként egyéb Nemesek, kik Hazánkba laknak
A' Berint a' Törvénynek engedni tartoznak
Kik-is a' Nemeseknek ha károkat téznek,
Ártalmat, gonofságot, 's hatalmat mivelnek,
Tehát a' *patratum*ért Vármegyére ezek,
Vagy Király udvarába perbe vitettetnek.
Melly Városnak, Polgárnak hogyha Vármegyébe
Faluja és jósága vagyon hol kárt tézen,
Tehát kisebb hatalom miatt indúltt perben
őket Íspán Székire vonhatták Törvényben
De ha Vármegyén nintsen jósága Polgárnak
Vármegyén nem felel-meg *Competens Aetornak*
Hanem Város Birája előtt léfzen annak
Törvénye, mert az rendi a' Törvény úttjának.
Ha pedig *Communitást* akarnak perelni,
Vagy *Communitas*, Nemest akar perbe vonni,
Melly *Major Potentia* felől kezd indúlni!
Azon pert Király képe előtt kell folytatni.
Es ha két telek közzül egyik felső Széken,
Meg-nyeretik a' Király képe előtt perben!
Tehát azon *Succumbens* né a' nagyobb terhen,
De két száz forintokon marad-el Törvényben.
Ha *Civisek* Nemesnek házára menéndnek,
Nemes embert megfognak, avagy verédenek
Es meg-sebesítenek, avagy öléndenek! Az-

Azért fejek 's jószágok vész-el *Civisek*nek.

XX. TITULUS.

Polgárok a' Lopókat és Ház-égetőket,
'S latrokat, gyilkosokat, 's más gonosz-tévőket,
Törvénnel meg-fedhetik; de a' Nemeseket,
Nem szabad vétek helyén kül bántani őket.
Annál inkább megfogni, kínra vetni 's ölni;
Mellyet-is ha *Civisek* fognak tselekedni!
Ott nem az egész Városhat kell érte keresni,
Birónak Esküttekkel kell azért lakolni.
Kik-is önnön részekre néző jószágokat,
El-vesztik minden ingó, 's ingatlan jóvokat;
Mellynek Király két részét; de a' harmadikat
A' Felperes törvénnel el-nyeri azokat.

XXI. TITULUS.

Ha magad öltalmában gyilkosságba esel!
Annak bosszúállását úgy kerülheted-el
Ha azt *verificálos* elég *Testisekkel*,
Hogy a' ki megholt jött rád először fegyverrel.
Mert a' ki te read jó ártalmas bántékkal,
Hogy megsebhessen 's öljön meztelen karddal
Es ha azt meg-ölheted! tehát olyan okkal
Annak Díja és Véri ott el-vész bizonynyal.
De másképen a' Nemest nem szabad bántani,
Annál inkább meg-verni sebhetni és ölni,
Mellyet ha ki ok nélkül talál tselekedni!
*Capitalis pœnâ*ba kell érette esni.
Valaki *mora* után *Aggressorra* mégyen!
Az akkor nem *Defensa*, sôt *Vindicta* léfzen;
Kerüld-el hát ha lehet azt tífzteségesen

Hogy

Hogy ott abból kevesebb 's kisebb gonosz jöjjön.
A' tselekedett után ha *Actus* meg-fűnik!

Hogy azután valakit tés-is bánts nem illik;
Hanemha ísmét látnád, hogy feléd érkezik,
Azon személy, 's bántani téged igyekezik.

Ha a' bizonyságokból azon helyt nem *constat*,
Hogy mellyik vérség volt elsőbb a' másikkal!
Tehát az vétkes, a' ki más eléb *provocat*:
Sőt annak *pœnâja*-is egészben arra áll.

XXII. • TITULUS.

A' *Defensa* érteik, 's/vétetik kétképen:

Először személyedre nézve lesz ekképen:

Vétkes minekelőtte a' helyről el-mégyn

Mert azután mit mivelsz! az *Vindicta* léfzen.

Másodszor lesz jószágod óltalmazásában,

Midőn más hatalmas száll fáját jószágodban,

Elsztemdeig szabad azt magad óltalmában

Mint foglalót kivetned, 's nem szenvedned abban.

Ha azért jószágodat szabad *defendâlnod*!

Annál inkább testedet illik *protegâlnod*;

De hogy ártatlan légyen eziránt-is dolgod!

Mértékletességgel kell tehát ahoz nyúlnod.

Ha pedig jószágodat 's magadat különben

Meg-nem óltalmazhatod más hatalmas ellen,

Hanem azt meg-kell ólnod a' ki reád mégyn!

Ugy-is azon *Defensa* ártatlanság léfzen.

XXIII. TITULUS.

Ha valamelly hatalmas fenyegető sókkal

Téged azzal fenyeget, hogy meg-öl halállal,

'S azelőtt-is bándékát végbe vitte mással!

Añak ellene állhat sz minden óltalommal.

De ha más nem sokott volt azelőtt bántani,

Sem *minâit* halállal máson végbe vinni;

Ott hát sóért, csak sóval kell ellent állani,

Mert né szabad fegyverrel akkor azt bántani.

Ha pedig égetéssel másokat fenyeget,

Hogy ő várost, vagy falut, vagy házat megéget

Az olyan fenyegetőt, a' ki becéll illyet:

Törvény szerint halállal meg-kell ölni őtet.

XXIV. TITULUS.

Baráttya ő Baráttját, egyiket a' másik,

ők meg-segíthetik-é, ha töled azt kérdik?

Felellyed azt: hogy egymást ők meg-segélhetik,

Mivel az óltalomban, az meg-engedtetik.

Mert ha marhám 's jószágom óltalmazására,

Barátim el-híhatom 's meg-marasztására,

Inkáblan el-híhatom fejem óltalmára,

Testemnek 's személyemnek *defensiojára*.

XXV. TITULUS.

Ollyan szabadságok volt régen Jobbágyoknak:

Hogy ők Adó's Vámjokat a' Földes Uroknak

Ha le-tótték! másuvá a' hova akartak

El-menni akar mikor szabadok voltak.

De mikoron Székely György Hadnagy idejében

Hasonlást indítottak a' Nemesek ellen

Tehát azon hasonlós miatt hitlenségben

Estek és Jobbágyokká lóttek örökösen.

Kik felől Földes Urak kiknek földén laknak

Törvént teni tartoznak minden panaflónak,

Melly *Judicium* ha nem tesz az *Actornak*

Eleibe viheti *competens* Birónak.

Jobbágyid felől miként tégy törvényt *Aetornak*!
Lásd ezen *Titulussát* a' *Tripartitumnak*?
De mivel nálunk erről új *processust* irtak?
Azért *Approbatára* itten igazítlak.

Ha Jobbágyiddal együtt perbe idéztetel,
Es perben vélek együtt ott meg-nem jelenel!
Magad három, 's Jobbágyid egyegy gira terhel,
Es *Aetor* keresetin 's kárán maradtok-el.

Ha magad és Jobbágyid *minor potentian*
El-maradtak a' perben! akkor téged *multan*,
Száz forintig megvonak; de Jobbágyid *paenan*,
Negyven negyvé forintig elmaradnak méltán.

Ha pedig Jobbágyidtól *Scelus* paráltatik,
Es míg perrel keresik, Jobbágyod el-ßökik!
Tehát a' miatt bírság rád semmi sem esik,
Sem pediglen büntetés *paena* nem háromlik.

De ha Törvény rételre magad köteleztél
'S Törvény napig elßökik (jobbágyod) felléred
Ugy-is te semmi kárát annak nem szenveded,
Hanem Jobbágyod jóvát kezedhez kell véred.

Ha abból nagyobb hatalom miatt indúlt perben,
Aetornak le-kell tenned tíz girákat épen:
Sőt azonkül Jobbágyinak *bonumiból* itten
Magad két részt, és *Aetor* harmad részt el-véssé.

XXVII. TITULUS.

Parasztnak és Szolgáknak törvényes igyekben,
Mind pedig *Criminalis*, 's mind egyéb perekbe
Mint vetnek és ítélnék hitet külön-külön!
Nézd-meg ezen *Titulust* a' harmadik Réssben,

XXVIII.

XXVIII. TITULUS.

Ha valamelly Parasztot perben el-marasztanak,
Díj, kár és adósság felől *condemnálnak*,
Es szegénysége miatt nem fizet *Aetornak*!
Tehát akkor kezébe adgyák ötet annak.
Es ott a' Pór tizenöt napokig *Aetorral*
Szükség, hogy megegyezzek jó békeség által;
De addiglan tarthattya a' Pórt mindazáltal
Azon *Aetor* tömlőrtzen étellel 's itallal.
Nemes embereknek-is, kik igen szegények
A' fenn meg-irtt mód szerint vagyon az ő igyek,
Duplumot mindazáltal Birák nem ítélnék
Azoknak, kik *duplumot* törvénnyel keresnek.

XXIX. TITULUS.

Ha a' Parasztnak vagyon Fia és Leánya,
'S Leányát életében ő Férjnek nem adgya!
Tehát meg-halván azon Fiú's Leány Attya:
Annak minden jóvait mind két Ag fel-oszttya.
De ha Leányát Férjnek adta életében
Tehát abból semmi részt Leánya nem véssen;
Hanem Fiára szállnak azon jók mind éppen,
Vagy azokra a' kiknek *testállya* életében.

XXX. TITULUS.

Ha semmi maradékja a' Parasztnak niorsen!
Akkor minden jóváról *testállhat* kün és ben;
Ha pedig öröksége *Aviticum* lészzen!
Az, a' Földes Urára száll csak egyenesen.
A' melly jókat életében a' Paraszt *acquirat*
'S maga után örököst ha nem hágy házánál!
Tehát minden jóvának fele Urára száll

'S felét a' kinek köti, abban az *succedál*.
 Ha pediglen a' Paraszt *testállatlan* meg-hal,
 'S maradványa sem marad! tehát olyan okkal
 Földes Ura léfzen ott *successor* azonnal,
 Mert rá szállnak a' Paraszt jóvai bizonnal.
 Mert munkája bérinél nints egyebe Pórnak
 Kiért az örökséget nem kötheti másnak;
 Hanem mivel *jussa* van ahoz Földes Urnak,
 Földes Ur foglallya azt méltán el-magának.

XXXI. TITULUS.

Nemes által a' Paraszt, ha meg-károsodik,
 Méltatlán meg-veretik, 's meg-febesíttetik
 Avagy törvénytelenül sértetik 's bántatik!
 Tehát abban olyan mód és Törvény tartatik.
 Hogy Nemessel a' Paraszt maga személyében,
 Mint Paraszt, nem perelhet Nemessel törvénybe
 Hanem a' Földes Ura Jobbágya képében
 Vonhattya *forumára* Nemes embert perben.
 Es ott száz forintokig Nemest el-marasztván
 Jobbágya Díját, 's kárát meg-veheti méltán:
 Vagy miket Törvény szerint érdemel igazán,
 Azon ott el-marasztja *Competens Forumán*.

XXXII. TITULUS.

Sem Városok, sem Faluk, sem pedig Nemesek,
 A' kiknek arról nintsen Királytól levelek,
 Sem gonosz-tévedket ők meg-nem ölhetnek,
 Hanem Ispán kezébe kell azt küldeniek.
 Mellyet harmad nap múlva ha oda nem visznek!
 A' Tifztség és Biróság ellen tselekefznek,
 'S valahánynap a' Latrot nálok tarttyák ezek,
 Erette, három-három girákat fizetnek.

A' ki égetőt, gyilkost, meg-fog vétek helyen
 'S erőszakos paráznát a' tselekedeten;
 Bár *Privilegiuma* arról olly ne légyen
 De azt meg-büntetheti méltán 's törvényesen.
 Es a' meg-fogott latrot el-nem botsáthattya,
 Mert azt büntetetlenül ha el-szabadíttya!
 Díját azon Latornak, a' ki azt meg-fogta,
 A' meg-fogón az Ispán szárazon meg-ránttya.
 Nemesnek-is ha arra méltósága léfzen:
 Hogy latrot büntethessen, vagy megölethessé,
 Es a' meg-fogott latrot el-botsáttya ingyen!
 Akként ő-is *incurrál* negyven forint terhen.

XXXIII. TITULUS.

Ha valaki marháját a' kárból bé-hajtód,
 Es az, azt ki-nem válttya, tovább né tarthatod
 Harmad napnál, akkor ő Tíft kézhez kell adnod
 Mert három girán maradó napoként ha tartod,
 A' terhel való tiltás, melly a' mezőn léfzen
 Tsak az ottan lakozó népekre néz épen,
 Mert a' külsők tilalmat nem fizetnek itten,
 Hanem annak a' kárj kell fizetni kit téfzen.
 Ha a' Paraszt más ember erdejét meg-lopja,
 Avagy hatalmas kézzel le-vágja, 's meghántja,
 Es ott kapják! marháját ő mind *amittallya*,
 Azon-kül hatalomért magát Díján válttya.

XXXIV. TITULUS.

Ha ki el-orzott lovát hadban meg-talállya
 Arra Törvényt nem téfzen Sereg Kapitányja,
 Sem a' Had le-állásig onnét ki-nem adgya,
 Hanem meg-béöltetvén kezességben tarttya.

Mellyet osztán a' Hadnak le-fzállása után
Törvénnyel meg-ítéltet ott azon Kapitány,
Es annak kinek lova, el-orzatott nyilván
Meg-adatik vagy lova, vagy árra igazán.
Ha kinek lova, 's ökre lopva el-vitetik!
Tehát kinél a' lopott marha taláztatik,
Hogy a' kitől ő vette meg-nem bizonyodik!
Actor harmad-magával arra rá eskűszik.
'S a' Lopó áldomással ha azt nem tokmálta,
Sem a' szabad vásáron ha nem vásárlotta,
Sem pedig Szavattyossát annak nem adhattyá,
Akkor lopó méltó lesz az akasztó-fára.

XXXV. TITULUS.

Minden *Causák* a' kiket Vármegyén ítélnek,
(: Azt ki-vévén kit *Actor* hitire eresztnek:)
Azon *Causák* a' Király Udvarába mennek,
Azért, hogy ott jobb móddal meg-ítéltesse.
Ha Földes Ur Jobbágya felől Törvényt télsen,
'S a' más félnek nem tetszik! *apellál* a' perben,
Vármegyére, és onnét Király eléiben,
Hogy a' *Causa* mehebben rendesebben végben.
A' ki pedig *apellál* Király Udvarában!
A' *transmissiot* ki-vegye Széken jó formában;
Mert azt ha el-múlattyá! *Adjudicatában*
Megyen per, 's kél azután *Executióban*.

XXXVI. TITULUS.

Mint eskeds-meg a' Sidót nap ellen fordítván,
Palástban fel-öltözve és mezít-láb állván:
Sőt a' Moyses Könyvét-is kezeibe adván!
Nézd-meg a' *Decretum*nak bintén az utóllján.

VEGE a' *Decretum*nak.

ANNEXUM.

Sententie Juristarum.

1. **A**CTOR debet semper esse paratus. P. 2. T. 84.
2. Actore non comprobante Reus simpliciter absolvitur. P. 2. T. 32.
3. Contra tacentes omnia jura clamant. P. 1. T. 67. 59.
4. Res cum onere vadit (transibit.) P. 1. T. 82.
5. Res in adjudicatam venit. P. 2. T. 56.
6. Vim vi repellere licet. P. 1. T. 68.
7. Priora tolluntur per posteriora. P. 2. T. 77.
8. Qui prior tempore potior est jure. P. 1. T. 116.
9. Vigilantibus subveniunt Jura. P. 2. T. 77.
10. Hodie simpliciter cras cum duplo. P. 3. T. 14. 15.
11. Quod licet uni, licet & alteri. P. 2. T. 67.
12. Qui tacet consentire videtur. P. 2. T. 12. pun: 6.
13. Qui non utitur Privilegio, abutitur eò. P. 2. T. 12. Puncto 1. 2.
14. Inter duos litigantes tertius gaudebit Heres. P. 1. T. 31.
15. Ruente fundamento, ruunt ædificia. P. 2. T. 84. 27. 29.
16. Diffamare cave nam revocare grave. P. 2. T. 82.
17. Ad impossibilia nemo obligari potest. P. 1. T. 75.
18. Quod semel placuit alias displicere nequit. P. 2. T. 71. Puncto 2.
19. Facientes & consentientes pari poena puniuntur. P. 2. T. 83. P. 3. T. 26.
20. Volenti non fit injuria. P. 1. T. 53. P. 2. T. 75.
21. Cum Par petitur non est aliud quicquam loquendum. *Poson* 10. Art. 58. Vide in *Judica sub Litera* P. 1. e. Par.
22. In Judicio non datur regressus. P. 2. T. 77.
23. Justa petenti nõ est denegandus assensus. P. 2. T. 43. 45.
24. Actor sequatur Forum Rei. P. 1. T. 10. 12.

INDEX ARGUMENTORUM

TITULORUM Consuetudinarii Juris

Regni Hungariæ.

P. Partem. T. Titulum denotat.

A	Par: Tit:
<i>Abbatis insulati iuramentum.</i>	2. 40.
<i>Accessorium sequitur Forū sui Principalis.</i>	2. 52.
<i>Acquisitor bonorum.</i>	1. 5.
<i>Actio quando per Judicem corrumpit.</i>	2. 82.
<i>Actor attracti probam non acceptans.</i>	3. 27.
<i>Actor deponens Actionem male fundatam.</i>	2. 82.
<i>Actor quomodo probat Actionem.</i>	2. 32.
<i>Actore debitum non probante.</i>	2. 31. 32.
<i>Actore Testimonia nil producente.</i>	Ibidem.
<i>Actus Potentia Majoris.</i>	2. 42.
<i>Actus Potentie Minoris.</i>	2. 67.
<i>Actus Potentiarum Nobilis & Rustici.</i>	3. 26.
<i>Administratio juris ex subditis.</i>	Ibid.
<i>Adoptio Fratris.</i>	1. 66.
<i>Adoptivus Frater Tutor esse potest.</i>	1. 120.
<i>Adoptivus in bonis Succedens.</i>	1. 8.
<i>Estimationis Communis series.</i>	1. 134.
<i>Estimationis Communis differentia.</i>	1. 133.
<i>Estimatio Perennalis.</i>	1. 133.
<i>Etas legitima & perfecta.</i>	1. 112.
<i>Etatum legitima, prosequi causam possunt.</i>	1. 111.
<i>Etatum variarum fassiones.</i>	Ibid.
<i>Aggerum erectio.</i>	1. 86.

Aggres-

INDEX

Par. Tit.

<i>Aggressor & Aggressus quis.</i>	3. 21.
<i>Agnatio refertur ad marem.</i>	1. 118.
<i>Agnatus adspirans ad bona Orphanorum.</i>	1. 119.
<i>Amentes, furiosi, lunatici.</i>	1. 124.
<i>Aqua impetu avulsa Terra.</i>	1. 87.
<i>Arma tempore Divisionis cui cedunt.</i>	1. 99.
<i>Armis insignitus Nobilis.</i>	1. 6.
<i>Assumens aliquem ad patrandum aliquod facinus.</i>	2. 82.
<i>Aucarii pœna.</i>	2. 30.
<i>Avitica hereditas Rustici.</i>	3. 30.
B.	Par. Tit.
<i>Barones Regni.</i>	1. 94.
<i>Birsagium actus potentiarii.</i>	3. 26.
<i>Birsagium Calumnie cui cedit.</i>	2. 70.
<i>Birsagium & ejus executionis series.</i>	2. 86.
<i>Birsagium lingua Emenda.</i>	2. 72.
<i>Birsagium Rusticorum.</i>	3. 26.
<i>Bona acquisita post Divisionem.</i>	1. 50.
<i>Bona ad sequestrum quali dantur.</i>	1. 29.
<i>Bona Avitica Pater alienare nequit.</i>	1. 58.
<i>Bona Avitica Frater alienare nequit.</i>	Ibid.
<i>Bona Calumniam que non important.</i>	2. 71.
<i>Bona Communi estimatione inscribenda.</i>	1. 83.
<i>Bona Convicti quomodo consequere possunt.</i>	1. 15.
<i>Bona Convicti in Notam infidelitatis.</i>	2. 57.
<i>Bona deficientis in semine.</i>	1. 27.
<i>Bona diversis personis collata.</i>	1. 47.
<i>Bona empti Fratris pecuniâ.</i>	1. 17.
<i>Bona Filias non concernentia.</i>	1. 17, 18.

Bona

INDEX.

	Par. Tit.
<i>Bona Frater Fratri vendens.</i>	1. 21.
<i>Bona impetrantis & alios excludentis, pœna.</i>	3. 39.
<i>Bona inscripta possidere.</i>	1. 80.
<i>Bona inscripta Deficientes.</i>	1. 27.
<i>Bona inscripta jure Regio impetrata.</i>	1. 82.
<i>Bona inscriptitia ante & post Connubium.</i>	1. 37.
<i>Bona inscriptitia impetrantis hereditaria.</i>	1. 37.
<i>Bona male impetrantis pœna.</i>	1. 25. 37.
<i>Bona Marito & Uxori collata.</i>	1. 45.
<i>Bona nequit alienare Defectui proximus.</i>	1. 10.
<i>Bona Pater quando alienare potest.</i>	1. 60.
<i>Bona pecuniis comparata.</i>	1. 19.
<i>Bona per Defectum impetrantis.</i>	1. 26.
<i>Bona perennaliter inscripta quas consequere potest.</i>	1. 82.
<i>Bona per Fratrem indivisum inventa.</i>	1. 43. 44.
<i>Bona permutata si abalienantur.</i>	1. 74.
<i>Bona per Notam impetrans.</i>	1. 16.
<i>Bona Prædonum cui cedunt.</i>	1. 18.
<i>Bona qualia Rex in se devoluta disponit.</i>	1. 13.
<i>Bona quarens & optinens.</i>	1. 27.
<i>Bona remmittere nolens impignorata.</i>	2. 20. 24.
<i>Bona Sexum utrumque concernentia.</i>	1. 17. 18.
<i>Bona Sententiati.</i>	1. 59.
<i>Bona servitiis & pecuniis acquisita.</i>	1. 21.
<i>Bona Successoris non existentis qui redimant.</i>	1. 60.
<i>Bona vendens proximus &c.</i>	1. 60.
<i>Bona vendens & Onus non assumens.</i>	1. 76.
<i>Bona vendens e mentem defendat.</i>	1. 75.
<i>Bona vendens quomodo rehabere nequit.</i>	1. 77.
<i>Bona</i>	

INDEX.

	Par. Tit.
<i>Bona vendita per Fratrem.</i>	1. 61.
<i>Bona vendita successore non admonito.</i>	1. 60.
<i>Bona Vicinus redimens.</i>	1. 60.
<i>Bona virtute Militari acquisita.</i>	1. 18.
<i>Bonorum Divisio inter fratres.</i>	1. 45.
<i>Bonorum Divisio inter Fratres & Relictam.</i>	1. 99.
<i>Bonorum Divisio Nova inter Fratres non admissa.</i>	1. 46.
<i>Bonorum impetitor succumbens.</i>	1. 29.
<i>Bonorum impignoraticiorum recuperatio.</i>	1. 82.
<i>Bonorum impignoratio quid sit.</i>	1. 81.
<i>Bonorum per se inventorum libera Dispositio.</i>	1. 5. 57.
<i>Bonorum recuperatio.</i>	2. 20.
<i>Bonorum redemptio.</i>	1. 134.
<i>Bonorum ut admittitur impignoratio.</i>	Ibid.
<i>Bonorum venditorum si pars adimitur.</i>	1. 76.
<i>Bos furtim Ablatus.</i>	3. 34.
	Par. Tit.
<i>Calumnia quid.</i>	2. 70.
<i>Calumnie Birsagii pœna cui cedit.</i>	2. 70.
<i>Calumnie Birsagii solutio.</i>	1. 134.
<i>Calumniam non inferentes casus.</i>	2. 71.
<i>Calumniam quis allegare potest.</i>	Ibid.
<i>Calumniose quis causam prosequitur.</i>	2. 70.
<i>Capitalis Prothonotarii & Capitularis.</i>	2. 16.
<i>Capitalis Sententia.</i>	2. 42.
<i>Capitula que valent exequi.</i>	2. 21.
<i>Capitularis officialis auctoritas.</i>	2. 53.
<i>Capitularis patrimonium non habens.</i>	2. 47.
<i>Capitularis violentiam committens.</i>	2. 46.
	Capi-

INDEX.

	Par. Tit.
Capitularis sententie pena.	1. 55.
Capitulum quomodo aggravatur.	2. 46.
Capitulum violentiam patrans.	2. 49.
Casus in quibus Nobilis Notam non incurrit.	1. 9.
Casus in quibus Nobilis capi non potest.	Ibid.
Causa Novo iudicio mota.	2. 77.
Causa ruando nequit deponi.	Ibid.
Causa transmissa in Curiam Regni.	3. 7.
Cause accessorium.	2. 52.
Cause ad quem transmittuntur.	3. 3.
Cause in Commitatu qua tractari possunt.	3. 7.
Cause que sunt actus Majoris Potentie.	2. 67.
Cause que in Curiam Regiam transmittuntur.	3. 35.
Cause quomodo terminari debent.	2. 2.
Causa ratione bonorum Spiritualium.	2. 52.
Causa terminantur juramento.	1. 21. 32.
Causam Apellatam in Curia quis exequitur.	3. 7.
Causam Apellatam in Comitatum reporter.	3. 35.
Causam prosequi non potest suo nomine emens.	1. 27.
Causans si moritur non prestito juramento.	2. 34.
Causarum decisio.	3. 2.
Causarum condescensio.	2. 82.
Causidici impetitores.	1. 75.
Cautio expeditoria.	1. 74.
Cautio in passionibus consideranda.	Ibid.
Citatio que requirit.	2. 26.
Cives Civitatenfes Nobilibus aquantur.	3. 9.
Cives Civitatum coram quo stant jure.	3. 19.
Cives Dominium hereditatum ingredientes.	3. 14.
Cives quibus Testibus utantur.	3. 12.
Cives	

INDEX.

	Par. Tit.
Cives violentias & damna inferentes.	3. 19.
Civis emens hereditatem.	3. 15.
Civis quo pacto a debito liberatur.	3. 17.
Civis sub aliquo Domino hereditatem habens.	3. 18.
Civitas.	3. 8.
Civitatenfes Nobilem morri tradentes.	3. 20.
Civium Causa ubi terminantur.	3. 10. 11.
Civium Contradictiones.	3. 14.
Civium Homagia.	3. 9.
Civium super malefactores auctoritas.	3. 20.
Civium unitas quid sit.	3. 8.
Clausula de ejus notitia.	2. 16.
Clerus subest juribus ratione hereditatum.	1. 12.
Cognati.	1. 118.
Cognari quando ad Tutelam admittitur.	1. 117.
Cognitio literarum falsarum.	2. 17.
Comitatum Statuta.	3. 2.
Comitatus ultrafl. 100. causam revidere nequit.	3. 7.
Communis estimatio & ejus series.	1. 134.
Communis inquisitio.	Ibid.
Communis ratione occupationis bonorum.	2. 27.
Concambiata bona.	1. 74.
Concambii fraudulentum remedium.	1. 71.
Concambio pecunia addita.	1. 73.
Concambium fraudulentum.	1. 71.
Concambium nequit revocari.	1. 82.
Concambium quid sit.	1. 70.
Condescensio cause.	2. 72. 77.
Conjurator & conjuratores.	2. 35. 38.
Consanguinea scienter ducta.	1. 106.
Consan-	

INDEX.

<i>Consanguinea infcienter ducta.</i>	<i>Ibid.</i>
<i>Consanguineorum Conjugium incognitum.</i>	1. 108.
<i>Consanguineorū Conjugium unde dignoscitur.</i>	1. 107
<i>Consensus Regius & fassio.</i>	1. 63.
<i>Consensus Regius quid sit.</i>	1. 64.
<i>Consensui Regio Fassio inferenda.</i>	1. 35.
<i>Conservatio literarum quem concernit.</i>	1. 42.
<i>Constitutio seu lex nova quos liget,</i>	2. 2.
<i>Constitutio generalis.</i>	2. 8.
<i>Consuetudo loco legum recepta.</i>	3. 2.
<i>Consuetudo juris inter Statns.</i>	2. 11.
<i>Contractus { quando vigorosus. } - -</i>	1. 66.
<i> { quid sit. }</i>	
<i> { Statutio in bonis. }</i>	
<i>Curator bonorum Orphanorum.</i>	1. 124.
<i>Currus propter Divisionem Relicta cedit.</i>	1. 99.
D.	Par. Tit.
<i>Damna Actoribus refundenda.</i>	2. 67.
<i>Damna in segetibus facta.</i>	3. 33.
<i>Damna per Patrem facta.</i>	2. 61.
<i>Damnorum Solutio.</i>	1. 134.
<i>Debita quis revideat.</i>	2. 52.
<i>Debiti crescentia.</i>	3. 28.
<i>Debiti quantitatem Actor probet.</i>	2. 32.
<i>Debitis Cives quomodo absoluntur.</i>	3. 17.
<i>Debitorum Solutio.</i>	1. 134.
<i>Debitum quis revidere debeat.</i>	2. 52.
<i>Debitum & Damnum recuperans.</i>	3. 3.
<i>Defectui proximus nequit alienare bona.</i>	1. 10.
<i>Defectus Seminis.</i>	1. 10.
<i>Defen-</i>	

INDEX.

<i>Defensa corporis & bonorum.</i>	3. 22.
<i>Defensa in quibus admittitur.</i>	3. 23. 24.
<i>Defensa quomodo fit.</i>	3. 21.
<i>Depositio cause per Actorem male fundata.</i>	2. 82.
<i>Destinatus & destinans ad patrati facinus.</i>	2. 82.
<i>Diaconi Facultas & Authoritas.</i>	2. 53.
<i>Differentia inter Notam & Capitalet sent.</i>	1. 16.
<i>Differentia Furium Hungaria & Trans.</i>	3. 1.
<i>Dignitas Spiritualium.</i>	1. 2.
<i>Dilatio cause Orphanorum.</i>	1. 129.
<i>Distractio fluvii quando non est meta.</i>	1. 87.
<i>Divisio bonorum inter Fratres.</i>	1. 40.
<i>Divisio bonorum Nova non admittitur.</i>	1. 45.
<i>Divisio bonorum inter Fratres & Relictam.</i>	1. 48.
<i>Dominus cum Subditis Furi non comparens.</i>	3. 26.
<i>Domus paterna.</i>	1. 41.
<i>Donatio Mortua.</i>	1. 32.
<i>Donatio per clausulam: Dicitur nobis.</i>	1. 34.
<i>Donatio pura & mixta.</i>	1. 13.
<i>Donatio Regis perfecta quid.</i>	1. 37.
<i>Donatio Statutione firmanda.</i>	2. 12.
<i>Donatione Regis si quis se imittet in causā.</i>	1. 31.
<i>Donationes intra Anum statione firmande.</i>	1. 32.
<i>Dos Relicta.</i>	1. 99.
<i>Dos Uxori solvitur è bonis.</i>	1. 103.
<i>Dotalitiorum Solutio.</i>	1. 134.
<i>Dotalitium relictarum.</i>	3. 3.
<i>Dotem quando perdit Mulier.</i>	1. 105.
<i>Dotem quis levat si moritur Relicta.</i>	1. 93.
<i>Dotem quis solvit, si Vir in Notam incurrit.</i>	1. 104.
<i>Dotem</i>	

INDEX.

<i>Dotem quomodo à primo Marito levat.</i>	1. 96.
<i>Dotem quomodo Marito relaxat.</i>	1. 97.
<i>Dotis Exolutio,</i>	1. 95.
<i>Dotis levatio.</i>	3. 3.

E.

<i>Ecclesias conferendi cujus sit Jus,</i>	1. 11.
<i>Ejiciens alterum è bonis pœna.</i>	1. 68.
<i>Emende capitis pœna.</i>	2. 43.
<i>Emende lingvæ pœna.</i>	2. 72.
<i>Emenda Siculi lingvæ.</i>	3. 4.
<i>Emptor si in bonis turbatur.</i>	1. 75.
<i>Equi curriferi citra divisionem cui cedunt.</i>	1. 99.
<i>Equi cui cedunt.</i>	1. 101.
<i>Error in alicujus Evocatione deprehensus.</i>	2. 82.
<i>Exceptiones frivola.</i>	2. 83.
<i>Excusatio non comparentis in judicio.</i>	2. 59.
<i>Excusatio ex quibus rebus fit.</i>	2. 67.
<i>Executionem turbans qui turbare nequit.</i>	2. 76.
<i>Executiones reales qui possunt facere.</i>	2. 21.
<i>Extranei Testes inter Civēs.</i>	3. 12.
<i>Evictio quid sit.</i>	1. 74. 76.
<i>Evictio in Fissione consideranda.</i>	1. 74. 76.
<i>Evocatio quid sit.</i>	2. 18.
<i>Evocatio fit per Regios & Capitulares.</i>	2. 21.
<i>Evocatio in facto literarum occultatarum.</i>	2. 34.
<i>Evocatio per quos fieri potest.</i>	2. 20.
<i>Evocationes quid requirunt.</i>	2. 26.
<i>Evocationum Species.</i>	2. 18.

F.

<i>Falsarum Literarum cognitio.</i>	2. 16. 17.
-------------------------------------	------------

Fal-

INDEX.

Part. Tit.

<i>Falsis literis contradicendum.</i>	2. 17.
<i>Fassio coram Judice Civitatis facta.</i>	3. 13.
<i>Fassio & Consensus quando statuenda,</i>	1. 63.
<i>Fassio fœmina 16 Annorum.</i>	1. 110.
<i>Fassio Orphanorum invalida.</i>	1. 126.
<i>Fassio Orphanorum quando revocari nequit.</i>	1. 128.
<i>Fassio Statutione non indigens.</i>	1. 63.
<i>Fassio persona defectui proxima.</i>	1. 65.
<i>Fassiones puellarum.</i>	1. 91.
<i>Fassioni quando consentire videris.</i>	1. 62.
<i>Filia citra quartalitiū non bona quarere po-</i>	1. 88.
<i>Filia in Filium prefœta.</i>	1. 50.
<i>Filia Rustici in bonis quid habet.</i>	3. 29.
<i>Filia è domo Patris excludi nequeunt.</i>	1. 29.
<i>Filia puellari Quartà contentantur.</i>	1. 88.
<i>Filia que non amittunt bona in Notā Patris.</i>	1. 20.
<i>Filia qualia bona redimere possunt.</i>	1. 60.
<i>Filiarum innuptarum cujus cura.</i>	1. 67.
<i>Filii furiosi.</i>	1. 55.
<i>Filiis propter divisionem arma cedunt.</i>	1. 99.
<i>Filiis post divisionem & filiabus post emaritationem,</i>	
<i>nihil cedit.</i>	Ibid.
<i>Filios illegitimos non potest Papa legitimare.</i>	1. 08.
<i>Filius cum Patre Divisionem celebrat.</i>	1. 53. 54.
<i>Filius non fert Patris iniquitatem.</i>	2. 60.
<i>Filius ob delictū patris in Emendā non incurrit.</i>	2. 51.
<i>Filius post & ante sententiā Patris natus.</i>	2. 62.
<i>Filius post sententiam Patris conceptus.</i>	2. 63.
<i>Filius quomodo Rustici, in bonis succedit.</i>	3. 29.
<i>Fluvii distractionis meta non distinguitur.</i>	1. 87.

Fœ-

INDEX.

	Par.	Tit.
<i>Fœmina in Notā & Capitalē non incurrit.</i>	2.	42.
<i>Feneratores quomodo evocandi.</i>	2.	24.
<i>Feneratoris pœna bona non remittentis.</i>	2.	24.
<i>Fororum concessio.</i>	2.	10.
<i>Frater adoptionis notati non potitur bonis.</i>	1.	47.
<i>Frater bona Avitica abalienare nequit.</i>	1.	58.
<i>Frater contra fratrem Capitalem non incurrit.</i>	2.	42.
<i>Frater relinquens Filios, indivisos.</i>	1.	99.
<i>Frater Tutor quis esse non potest.</i>	1.	121.
<i>Fratris condicionalis deficientis bona.</i>	1.	47.
<i>Fratris denegantis alterius Genealogiā pœna.</i>	1.	39.
<i>Fratris proximus quando Tutor sit.</i>	1.	113.
<i>Fur dicens se equum, bovem emisit.</i>	3.	34.
<i>Furiosi, lunatici, amentes.</i>	1.	55.

G.

	Par.	Tit.
<i>Genealogiā alterius abnegare volentis pœna.</i>	1.	39.
<i>Genealogia Testimonio Anis 60. Probatur.</i>	1.	42.
<i>Generalis constitutio.</i>	2.	8.
<i>Gratia Regia convicto data quomodo valet.</i>	2.	52.
<i>Gratia Regia convicto data quid valet.</i>	1.	15.
<i>Gratia Regia quando non prodest.</i>	2.	57.
<i>Gratia Regia quamdiu duret.</i>	1.	59. P. 2. T. 57.
<i>Gratia Regia quid prodest.</i>	2.	56.

H

	Par.	Tit.
<i>Heredes & posterii qui sunt.</i>	1.	17.
<i>Hereditates Avitica Rustici.</i>	3.	30.
<i>Homagia Abbatum, Baronum, Nobilium.</i>	2.	40. 43.
<i>Homagii pœna Fœminarum Emenda.</i>	2.	42.
<i>Homagiorum Executiones.</i>	2.	40. 43.
<i>Homagium dupliciter intelligendum.</i>	3.	5.

Homa-

INDEX.

	Par.	Tit.
<i>Homagium Nobilis quid, & cui cedit.</i>	2.	40. 43.
<i>Homagium Nobilis Regni Schlarv. & Transf.</i>	3.	3.
<i>Homicida captus.</i>	3.	5.

I.

	Par.	Tit.
<i>Ignis incendio qui minatur.</i>	3.	23.
<i>Ignobilis ex Nobili fœmina.</i>	1.	7.
<i>Ignobilem si dicat quis Nobilem.</i>	2.	36.
<i>Illegitima atatis pupilli Juramentum.</i>	1.	129.
<i>Illegitima atatis pupilli quando respondent.</i>	1.	130.
<i>Illegitimorum Filiorum bona.</i>	1.	108.
<i>Illegitimos filios nec Rex nec Papa confirmat.</i>	ibid.	
<i>Illicita verba causam non amittunt.</i>	2.	72.
<i>Inctus negans actionem jurat.</i>	2.	67.

	Par.	Tit.
<i>Inctus nil probans.</i>		
<i>Infamem si dicat quis Nobilem.</i>		
<i>Ingerens se Actor cum Reo concordans.</i>	2.	84.
<i>Ingerens se in causam alterius.</i>	2.	85.
<i>Inhibitia inter Cives.</i>	3.	15.
<i>Inhibitio literarum ab extraditione earum.</i>	2.	58.
<i>Impignoratitiorum bonorum recuperatio.</i>	2.	20.
<i>Inquisitiones Capitulares.</i>	2.	21.
<i>Inscripta bona qui redimere possunt.</i>	1.	82.
<i>Inscripta bona quis potest rehabere.</i>	1.	83.
<i>Inscripta bona ultra communem estimationē.</i>	1.	80.
<i>Inventa bona.</i>	1.	57.
<i>Jobbaggio debitum solvere non valens.</i>	3.	28.
<i>Jobbaggio intestatus decedens.</i>	3.	30.
<i>Jobbaggio latrocinium committens.</i>	3.	26.
<i>Jobbagione mortuo bona cui cedunt.</i>	3.	29.
<i>Jobbagiones in violentia convicti.</i>	3.	26.

I

Job-

INDEX.

Part. Tit.

<i>Fobbagiones libertatem quando amiserunt.</i>	3. 25.
<i>Fobbagiones mortui heredibus carentibus.</i>	3. 30.
<i>Fobbagiones per Dominum juri non stantes.</i>	3. 26.
<i>Fobbagiones ut juri Statuantur:</i>	3. 26.
<i>Fobbagionis filius quomodo in bonis succed:</i>	3. 29.
<i>Fobbagionum que fuit olim libertas.</i>	3. 25.
<i>Fobbagionum varia consuetudo juris,</i>	3. 30.
<i>Judex & Procurator in una causa.</i>	2. 22.
<i>Judicii administratio ex subditis.</i>	3. 25.
<i>Judicii administratio de subditis quorsum dedu-</i>	
<i>citur.</i>	3. 26.
<i>Judicium quando Dominus de subditis admini-</i>	
<i>strat.</i>	3. 25.
<i>Judicium ex parte Rustici administratum.</i>	3. 30.
<i>Judicialia onera quando impenduntur.</i>	1. 134.
<i>Judicialium gravaminum solutio.</i>	2. 86.
<i>Judicium poena propter emanationem falsarum li-</i>	
<i>terarum.</i>	2. 16.
<i>Jura inscripta possidere.</i>	1. 80.
<i>Juramenta cur deponantur.</i>	2. 28.
<i>Juramenta Judiciorum qua.</i>	3. 5.
<i>Juramento determinantur cause.</i>	2. 27. 32.
<i>Juramentum ex Officio.</i>	2. 40.
<i>Juramentum in Criminalibus.</i>	3. 27.
<i>Juramentum Judeorum.</i>	3. 36.
<i>Juramentum Nobilis & Ignobilis.</i>	2. 32. 33.
<i>Juramentum occultatarum Literarum.</i>	2. 34.
<i>Juramentum Rustici actione negantis.</i>	3. 27.
<i>Juris administratio quid requirit.</i>	3. 27.
<i>Juris divisio.</i>	1. 1.

Juris

INDEX.

Part. Tit.

<i>Juris inter Status Consuetudo.</i>	2. 11.
<i>Jus collationis Ecclesiarum.</i>	1. 11.
<i>Jus & Consensus Regius simul collatus.</i>	1. 63.
<i>Jus Possessionarium quid.</i>	1. 24.
<i>Jus Possessionarium possidere.</i>	1. 67.
<i>Jus Nullum.</i>	1. 69.
<i>Jus Regium in bonis.</i>	1. 23.
<i>Jus Regium quid sit.</i>	1. 24.
L.	Part. Tit.
<i>Larvatarum Personarum Fassio.</i>	2. 16.
<i>Legem Novam quis tollit.</i>	2. 2.
<i>Legem quis condit.</i>	2. 3.
<i>Legi obtemperandum.</i>	2. 2.
<i>Legitima etas, Maris, Fœmine.</i>	1. 111.
<i>Lex quos ligat.</i>	2. 5.
<i>Libertas Statuum & Ordinum equalis.</i>	1. 2.
<i>Lingva emenda poena.</i>	2. 72.
<i>Lingva Emenda birsagium cui cedit.</i>	3. 7.
<i>Lingva Emenda Siculi.</i>	3. 4.
<i>Litere indebita Calumniam important.</i>	2. 34.
<i>Litere 60. Dierum valentes que.</i>	1. 33.
<i>Litere cum Clausula: Cum nos emanata.</i>	1. 33.
<i>Litere cum Clausula: Dicitur nobis.</i>	Ibid.
<i>Litere Donationales. Vide Donatio.</i>	
<i>Litere impellentes, seu Compulsorie.</i>	2. 28.
<i>Litere intra annum qua sunt efficaces.</i>	1. 32.
<i>Litere impignorantie.</i>	1. 82.
<i>Litere metales.</i>	1. 86.
<i>Litere que valent.</i>	2. 13. 15.
<i>Litere Requisitionales & earum Vis.</i>	2. 15.
	Litere

I 2

INDEX

	Par. Tit.
<i>Littere Revisionales & earum Vis.</i>	2. 128.
<i>Littere Revisionales quid valent.</i>	2. 127.
<i>Littere Sententiales.</i>	2. 57.
<i>Littera Statutoria.</i>	1. 33.
<i>Littera Statutoria cum declaratione Donationis.</i>	1. 34.

<i>Littere Transumptionales.</i>	2. 15.
<i>Litterarum conservatio quem concernit.</i>	1. 42.
<i>Litterarum falsarum cognitio.</i>	2. 17.
<i>Litterarum occultatarum iuramentum.</i>	2. 34.
<i>Litterarum Resuscitarum Vis.</i>	2. 57.
<i>Literis falsis contradicendum.</i>	2. 17.
<i>Literas Procuratorias qui possunt dare.</i>	2. 13.
<i>Literas quas à quo Jure queris.</i>	2. 34.
<i>Ludas pœna.</i>	2. 30.
<i>Lunatici, amentes, furiosi.</i>	1. 55.

M.

<i>Maledicenti quomodo resistendum.</i>	3. 23.
<i>Malefactor captus in loco delicti.</i>	3. 32.
<i>Malefactor captus non dimittendus.</i>	3. 32.
<i>Marca unius valoris.</i>	2. 32.
<i>Maritus quomodo bona Uxori legare potest.</i>	1. 110.
<i>Maritus, Uxoris adulterium sciens.</i>	1. 105.
<i>Metarum reambulationes.</i>	1. 86.
<i>Metam distractio fluvii non separat.</i>	1. 87.
<i>Minanti mortem violentia non inferatur.</i>	3. 23.
<i>Minanti incendium mors inferatur.</i>	ibid.
<i>Mittens & missus ad patrandum facinus.</i>	2. 82.
<i>Motio causa ex revocatione Fassionis.</i>	1. 128.
<i>Mortuum si Evocaveris.</i>	2. 23.
<i>Nobilis</i>	

INDEX

N.

	Par. Tit.
<i>Nobilem verberare, vel occidere non licet.</i>	3. 21.
<i>Nobilis adoptans Rusticum.</i>	1. 8.
<i>Nobilis adversario assignatur.</i>	2. 68.
<i>Nobilis convictus in pœna violentia.</i>	2. 57.
<i>Nobilis contra Civitatem agens.</i>	3. 19.
<i>Nobilis ex Rustica fœmina existens.</i>	1. 7.
<i>Nobilis evocatus ex facto potentia majoris.</i>	2. 61.
<i>Nobilis in pœna Capitali adversario assignatur.</i>	2. 57.
<i>Nobilis iuramentum deponens absolvitur.</i>	2. 32.
<i>Nobilis iuramentum penes Rusticum.</i>	2. 33.
<i>Nobilis jure convictus, quomodo detinetur.</i>	2. 58.
<i>Nobilis nudo ense alterum aggrediens.</i>	3. 21.
<i>Nobilis pœna si mortuum in jus Evocaverit.</i>	2. 23.
<i>Nobilis sententiatus in diversis Regnis habens bona.</i>	2. 65.
<i>Nobilis de subditis iudicium non fert.</i>	3. 26.
<i>Nobilis Virgo Rustico nupta.</i>	1. 29.
<i>Nobili si objeceris esse ignobilem.</i>	2. 36.
<i>Nobilitas quando Notam non incurrit.</i>	1. 9.
<i>Nobilitatis acquisitio.</i>	1. 4.
<i>Nobilium libertates.</i>	1. 9.
<i>Nota infidelitatis.</i>	1. 14.
<i>Nota infidelitatis processus.</i>	2. 75.
<i>Nota inferenda modus & series.</i>	ibid.
<i>Nota illata nulla remedia prossunt.</i>	2. 75.
<i>Nota pronunciata ex binaria Repulsione.</i>	2. 57.
<i>Notarius è Curia ad Executiones exmit.</i>	2. 19.
<i>Nova lex quos ligat.</i>	2. 2.
<i>Novi Judicii vigore cui conceditur Apell.</i>	3. 6.

INDEX.

<i>Novi Iudicii vis.</i>	2. 77.
<i>Novo Iudicio causa mota.</i>	ibid.
<i>Novo Iudicio qui uti possunt.</i>	2. 78.
<i>Novum Iudicium quid designat.</i>	2. 77.
<i>Nudo ense alterum aggrediens.</i>	3. 21.
<i>Nundinarum concessio.</i>	2. 10.
<i>Nullum Inus.</i>	1. 69.

O.

<i>Occultatarum literarum iuramentum.</i>	2. 34.
<i>Occupator bonorum violentus.</i>	1. 68.
<i>Occupator bonorum violentus quis.</i>	1. 75.
<i>Occupatoris bonorum poena.</i>	1. 68.
<i>Occupatio in loco rei occupata comprobanda.</i>	2. 27.
<i>Octavarum tempore mala patrans.</i>	2. 20.
<i>Oculata revisio.</i>	2. 41.
<i>Offendens alios & mortem denuntians.</i>	3. 23.
<i>Officialis violentiam patrans.</i>	2. 48.
<i>Officialis Capitularis Autoritas.</i>	2. 53.
<i>Onera, per non veniens, repulsionis inhibitionis le-</i>	
<i>vans Causam, non deponit.</i>	2. 83.
<i>Oneris assumptio.</i>	1. 59.
<i>Onerum judicialium impensio.</i>	1. 134.
<i>Onus assumens filii indivisi.</i>	1. 51.
<i>Onus Repulsionis, & cui cedit.</i>	2. 73.
<i>Onerum, Vide passim differentias.</i>	
<i>Opinio & Sententia quid.</i>	2. 42.
<i>Orphani fassiones revocare possunt.</i>	1. 126.
<i>Orphani fassiones revocant corrupti donis.</i>	1. 128.
<i>Orphani Illegitima Etatis.</i>	1. 127.
<i>Orphanorum deficientium quis Successor.</i>	1. 115.

Orpha.

INDEX.

<i>Orphanorum retractatio in fassionibus.</i>	1. 128.
<i>Orphanus absque Tutore Procuratores constituere</i>	
<i>non potest.</i>	1. 126.
P.	Par. Tit.
<i>Papa Filios illegitimos confirmare nequit.</i>	1. 108.
<i>Parafernum Relicta auferit.</i>	1. 100.
<i>Parafernum Relicta mortua quis consequitur.</i>	ibid.
<i>Parafernum Uxor Meretrix non perdit.</i>	1. 105.
<i>Parafernum quid sit.</i>	1. 93.
<i>Pars potior & Sanior qua dicitur.</i>	3. 2.
<i>Partium trium Tripartiti tractatio.</i>	1. 1.
<i>Pater assumens onus Filii indivisi.</i>	1. 51.
<i>Pater bona Avitica inscribere nequit.</i>	1. 58.
<i>Pater bona inscribere quando potest.</i>	1. 60.
<i>Pater bona quando abalienare potest.</i>	1. 57.
<i>Pater filium a se dividit.</i>	1. 52.
<i>Pater filium quando detinere nequit.</i>	1. 51.
<i>Pater sententiatus cum filiis.</i>	2. 46.
<i>Paterna potestas in filium & filiam.</i>	1. 51. 54.
<i>Paterna potestas quando cessat.</i>	1. 56.
<i>Patre Evocato, & postea mortuo causa termin.</i>	2. 61.
<i>Pecora de damnis vagiata.</i>	3. 33.
<i>Pecuniis acquisita bona.</i>	1. 19.
<i>Percontantium culpa in quem transit.</i>	3. 21.
<i>Perfecta Etas Maris & Famine.</i>	1. 111.
<i>Perfecta Donatio quid.</i>	1. 37.
<i>Persona singularis & unica quando disponit.</i>	1. 65.
<i>Pertinentia quid.</i>	1. 24.
<i>Poena Calumnia.</i>	2. 70.
<i>Poena Capitis.</i>	2. 55.

INDEX.

	Par. Tit.
<i>Pœna Capitis Siculi.</i>	3. 4.
<i>Pœna Emendæ Capituli.</i>	2. 43.
<i>Pœna Emendæ linguæ.</i>	2. 72.
<i>Pœna Emendæ linguæ & Capitis cui cedit.</i>	2. 72. 43.
<i>Pœna ejus qui bona remittere non vult.</i>	1. 24.
<i>Pœna Evocantis mortuum & infantem.</i>	2. 24.
<i>Pœna Evocantis Nobilem personaliter.</i>	ibid.
<i>Pœna Evocantis Papillum & Orphanum.</i>	1. 32.
<i>Pœna Fratris, Genealogiam alterius abnegans.</i>	1. 39.
<i>Pœna Homagii Baronum Prælatorum & Nobilium.</i>	P. 1. T. 2. P. 2. T. 40.
<i>Pœna Homagii Fœminarum.</i>	2. 42.
<i>Pœna Homicidarum.</i>	3. 5.
<i>Pœna Hominis Regii & Procuratorum.</i>	2. 22.
<i>Pœna illegitimæ bona impetrantis.</i>	1. 20.
<i>Pœna Judicium & Capitularium, qui falsas extra dant literas.</i>	2. 16.
<i>Pœna Nobilis Judicium facere nolentis.</i>	3. 26.
<i>Pœna Nobilis violentia patrans.</i>	3. 3.
<i>Pœna Nolentis veritatem fateri.</i>	2. 28.
<i>Pœna Occupatorum bonorum.</i>	1. 68.
<i>Pœna perjurii.</i>	2. 30.
<i>Pœna proditoris Sanguinis.</i>	1. 39.
<i>Pœna Relictæ bona remittere nolentis.</i>	2. 24.
<i>Pœna Sororis in Marem præfectæ.</i>	1. 39.
<i>Pœna Violationis Sedis judiciariæ.</i>	2. 69.
<i>Pœna Violentiæ cui cedit.</i>	2. 61.
<i>Populus & Plebs quid designat.</i>	2. 4.
<i>Possessor bonorum bonæ & malæ fidei.</i>	2. 71.
<i>Pestiferi & Hæredes qui sunt.</i>	1. 17.
<i>Præcc-</i>	

INDEX.

	Par. Tit.
<i>Præceptoriarum linguarum vigor quamdiu durat.</i>	1. 33.
<i>Prædium quid.</i>	1. 24.
<i>Præfectio filie in filium.</i>	1. 50.
<i>Præfectio Fœminæ in Marem.</i>	1. 17.
<i>Prælati qui sunt.</i>	2. 49.
<i>Prælatus à Capitulo divisus.</i>	2. 50.
<i>Prælatus bonâ occupans & moriens.</i>	2. 51.
<i>Prælatus solus juret.</i>	2. 49.
<i>Prælatus violentiam patrans.</i>	2. 49.
<i>Præscriptio Civitatisensum.</i>	3. 15.
<i>Præscriptio dupliciter accipitur.</i>	1. 82.
<i>Præscriptio inter Fratres non admittitur.</i>	1. 46.
<i>Præscriptio in Metis rectificandis.</i>	1. 84.
<i>Præscriptio Juris Regni.</i>	1. 78.
<i>Præscriptio quid sit.</i>	ibid.
<i>Prior Auranc.</i>	2. 54.
<i>Privilegium contra jus Commune.</i>	2. 11.
<i>Privilegium duplex.</i>	2. 7.
<i>Privilegium ex Autoritate Regis.</i>	2. 9.
<i>Privilegium Regis prius.</i>	ibid.
<i>Privilegium quando perditur.</i>	2. 12.
<i>Privilegiorum & literarum Transumptio.</i>	2. 15.
<i>Processus longi & breves.</i>	2. 18.
<i>Procurator & Judex.</i>	2. 22.
<i>Procuratoria Constitutio.</i>	2. 13.
<i>Productio Revisionalis.</i>	1. 129.
<i>Prohibitiones.</i>	2. 20.
<i>Puellarum fassiones.</i>	1. 92.
<i>Pupilli quando respondere tenentur.</i>	1. 130.
<i>Pupil-</i>	

INDEX:

Pupillus contra dicens sit Actor.
Pupillus quando non respondet.
Pupillus quando Evocatur.
Pura Donatio quid.

Q

Quartalitium quid.
Quartalitii aestimatio.
Quarta puellaris.
Quartalitiarum excisio.
Quartalitiarum Solutio.

R.

Reambulationes Metarum.
Regia Autoritas & Potestas.
Regia gratia. Vide Gratia superius.
Regii Homini pana.
Regis juris dictioni subest omnis Ordo.
Regis Jurisdictioni subest Spiritualis.
Regis Electio.
Regis Regimen quid prestat.
Regius Consensus.
Relicta e Domo Mariti excludi nequit.
Relicta prater Divisionem quid aufert.
Repulsio quid sit.
Repulsio quoties admittitur.
Repulsio Secus relata quam peracta.
Repulsionis onus cui cedit.
Repulsionem qui facere vel non facere poss.
Repulsionem sequitur Novum Judicium.
Requisitoriarum literarum Vis.

Par.Tit.

1. 131.

1. 131.

ibid.

1. 13.

Par.Tit.

1. 88.

1.29.92.

1. 89.

ibid.

1.134.

2. 88.

1. 3.

2. 22.

2. 11.

1. 12.

1. 3.

2. 77.

1. 64.

1. 98.

1. 99.

2. 73.

ibid.

2. 74.

2. 73.

2. 76.

2. 77.

2. 15.

Rerum

INDEX.

Par.Tit.

2. 32.

2. 43.

1. 98.

2. 81.

2. 82.

1.127.

2. 41.

1.128.

Rerum Determinatio.

Res in Homagio convicti cui cedunt.

Res Mobiles Mariti intestati cui cedunt.

Responsio est meritum Cause.

Responsio affirmativa quid requirit.

Revisio Etatum quid valet.

Revisio Oculata.

Revisionales Litera.

Revocatio Fassionum. Vide Fassio.

Revocatio Procuratorum quid sit.

2.79.81

Revocatio Procuratorum quibus causis admittitur.

2. 77.

Revocatio Procuratorum quid designat.

2. 75.

Revocatio Procuratorum quomodo admittitur.

2. 80

Revocatio Procuratorum Terminum ante presixum.

2. 81.

Revocatio Procuratorum in Comitibus.

3. 6.

Revocatio Procuratorum in Curia duplicatur.

ibid.

Revocatio Procuratorum Schlav. Transil. Nobilium:

3. 3.

Revocatio Procuratorum Vigor.

2. 8.

Rex Literas in Jure suo non producit.

1. 39.

Rex Libertatem in quibus dare potest.

2. 9.

Rex non jurat, sed Director Causarum.

1. 39.

Rex qua bona confert & disponit.

1. 13.

Rex Furi tenetur.

1. 39.

Rex Successor in bonis.

1.10.65.

Rustici filius & filia.

3. 39.

Rustici bona.

3. 30.

Rusti.

Haáz Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára Székelyudvarhely

INDEX.

	Par. Tit.
<i>Rustici per Dominos juri non Statuti.</i>	3. 26.
<i>Rustici mortui bona cui cedunt.</i>	3. 29.
<i>Rusticus.</i>	3. 26. 28. 30.
<i>Rusticum Nobilis verberantis pœna.</i>	3. 31.
S.	
<i>Secunda Pars Tripartiti quid tractat.</i>	2. 1.
<i>Sedis Judiciaria violatio, & pœna.</i>	2. 69.
<i>Sententia Capitalis.</i>	2. 42.
<i>Sententia & Opinio.</i>	ibid.
<i>Sententia inter locutoria.</i>	2. 83.
<i>Sententia unde decernitur.</i>	2. 75.
<i>Sententiati bona utrumq; Sexum concernentia</i>	2. 60.
<i>Sententiati bona cui cedunt.</i>	2. 55.
<i>Sententiati Portio quando exequenda.</i>	2. 60.
<i>Sententiati Res dum Judici datur.</i>	2. 55.
<i>Sententiati Res quomodo dividuntur.</i>	2. 60.
<i>Sententiato Gratia Regis quando prodest.</i>	2. 55.
<i>Sententiato Gratia Regis quando non prodest.</i>	2. 57.
<i>Sententiato Gratia Regis quam diu duret.</i>	1. 59.
<i>Sententiato Gratia Regis quomodo valet.</i>	ibid.
<i>Sententiales Litera intra Annum exequenda.</i>	2. 57.
<i>Sigillam quid.</i>	2. 13.
<i>Sigillum Authenticum quorum.</i>	ibid.
<i>Sigilla Civitatum.</i>	2. 13.
<i>Sororis in Marem prefecta pœna.</i>	1. 39.
<i>Spiritualis Debitum solvere non valens.</i>	2. 45.
<i>Spiritualis in quibus in Capitularem currit.</i>	2. 44.
<i>Spiritualis & eius Officialis violentia.</i>	2. 48.
<i>Sponsi Res cui cedunt.</i>	1. 100.
Sponsi	

INDEX.

	Par. Tit.
<i>Sponsi Res data Sponse &c.</i>	1. 100.
<i>Statuens se in bonis & cum Contradictore concordans</i>	1. 28.
Statuta	
Civitatum. Comitatus. Communitatis. qua valent. qui condere possunt.	- 3 2.
<i>Statutio Fassionis.</i>	1. 63.
<i>Statutio Furi quos denotat.</i>	2. 23.
<i>Sui Jus esse qui dicuntur.</i>	1. 112.
<i>Sylvam Rusticus violenter succidens.</i>	3. 33.
T.	Par. Tit.
<i>Testes qui excipiuntur.</i>	2. 36.
<i>Testimoniorum Exactio.</i>	2. 21.
<i>Transumptio.</i>	2. 15.
<i>Tutela Dativa quid.</i>	1. 115.
<i>Tutela Legitimam quando tollit.</i>	1. 119.
<i>Tutela quid.</i>	1. 112.
<i>Tutela Testamentaria.</i>	1. 114.
<i>Tutela Triplex.</i>	1. 112.
<i>Tutelam Frater ad bona aspirans gerere nequit.</i>	1. 114.
<i>Tutelam Fratris, qui gerere possunt.</i>	1. 121.
<i>Tutor Adoptivus Frater.</i>	1. 120.
<i>Tutor excusator a Tutela.</i>	1. 121.
<i>Tutor sit diligens sui Officii.</i>	1. 123.
<i>Tutor Testamentarius.</i>	1. 116.
<i>Tutores accusantur.</i>	1. 124. 125.
Tuto.	

INDEX.

Part. Tit.

<i>Tutores Orphanis Rex dat.</i>	I. 115.
<i>Tutores quales debent esse.</i>	ibid.
<i>Tutores nequeunt esse infames.</i>	I. 119.
<i>Tutores quibus dare possunt.</i>	I. 24.
<i>Tutores Testamentarii praeferuntur.</i>	I. 120.
<i>Tutoris Officio quando Relicta fungi potest.</i>	I. 113.
<i>Tutoris Officium.</i>	I. 112.
<i>Tutoris Officium in Iudiciis,</i>	I. 123.
<i>Tutrix quando Soror esse nequit.</i>	I. 91.

V & II.

<i>Verba illicita in Sede prolata.</i>	2. 72.
<i>Veritatem nolentis fateri poena.</i>	2. 28.
<i>Violatio Sedis Iudiciaria.</i>	3. 79.
<i>Violentia Testimoniis quomodo probatur.</i>	I. 82.
<i>Violentia poena & cui cedit.</i>	2. 67.
<i>Violentia poena quomodo exequitur.</i>	ibid.
<i>Virgines in alterius potestate.</i>	I. 112.
<i>Uxor, Marito Dotem relaxat.</i>	I. 109.
<i>Uxoris Nomen in literis bonorum acqvisitoris quan- do ponitur & quando non ponitur.</i>	I. 112.

FINIS.

Haáz Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára
Székelyudvarhely

Haáz Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára
Székegyházasbányán